

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מונקדת ומפסקת

פרשת נח תשפ"ד

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

4801 11th Ave,
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563

היכל הקודש

מאנסי

32 Dolson Road
Monsey NY 10952
347.733.7551

היכל הקודש

בני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

בלומינגטאון

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

קידושין. האומר – פרק שלישי דף סג עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" תרס"ט

1 לא תסגר – אזהרה לביית דין שלא יסגורוהו לבעלו להשתער בו. כל בשאקתך – דבר
 2 שלא בא לעולם הוא. בלוקח עבר על מנת לשהירו – דאי בשירדו ובה להשתער בו
 3 – לא קרי ליה קרא "עבר". משום איבת – איבת אחותה ואיבת בעלה. ואשארתי כרבי
 4 מאיר סבירא ליה. קונם שאני עושה לפך – מעשה ידי יהיו לפך כהקדש – אין בעלה
 5 צריך להפך. שאני נרדה הלן, שהרי משועבדת

6 לו. שפא תקדש – על מעשה ידיו יורר מן
 7 הראוי לו. ויורר ממנו שהיא חיבת לעשות לו.
 8 ובכחכות (אמרתי מן מה היא עושה לו).
 9 משקל חמש שלמים שתי ביהודה, שתי עשר
 10 שלמים בגליל. ולכי אתאי הערפה – קדשה, אף
 11 על גב דלא באה לעולם בשעת הנדה. לעושהו
 12 – למי שבראם. ומיהו: גמירי דמשתעבדי ידיה
 13 לבעל – לא מצוי לאקדושינהו.
 14 מזה. מנשה אינשה עמי כפולע – בעפלתו יום
 15 אחד. גמרא – הוא שתני לא פיישח – ואמר
 16 לה: הקדשתי לך בפרותי על גמנת כר. הוא
 17 אתא לאשמועינן תנא דיקן, דבשבר דיבור או
 18 בשבר פעולה – לא מקדשה, ודעשה לשכירות
 19 מתחילה ועד סוף, ומלה הוא. ולקמן מפרש
 20 הדיכי שמע לה ריש לקיש ממתיניהו. שהרבכתך
 21 – ברבי תחיבה לו ודמי מלה גבה. שאיכבי
 22 והרכיבה. בעוונת – שלא אשב יחיד. ריבוס
 23 – בנין. על מנת – תנאה שבעה ולא בשבת.
 24 מענה – על מנת שירעה אבא – אביו של
 25 חתן. רעה חאב – בגמרא מפרש. ולא מלמדן
 26 וכו' – כדי לעקור את הקדושין למפרע, ולא
 27 חוקק לביבס.

28 עילה לשלמון ועשה עמה כפועל – מקודשת, ואם לאו – אינה מקודשת. גמרא אמר ריש
 29 לקיש: והוא שנתן לה שוה פרוטה. – "ובשכר" לא? והתניא: "בשכר שהרבכתך על החמור"
 30 "שהושבתך בקרון" או "בכספיה" – אינה מקודשת. "בשכר שארביבך על החמור" "שאושיבך
 31 בקרון" או "בכספיה" – מקודשת! וכו' תימא: הכא נמי בדיהב לה שוה פרוטה – והא "בשכר"
 32 קאברו ועוד תניא: "שב עמי בצוונת ואגרש לך", "שחוק לפני", "קדו לפני" "עשה פרימוס
 33 הדי", שמיך; אם ש בו שוה פרוטה – מקודשת, ואם לאו – אינה מקודשת! וכו' תימא: הכא
 34 נמי בדיהב לה שוה פרוטה – והא שמיך אותו קאמר, תיובתא דריש לקיש! – אמר לך ריש
 35 לקיש: האי תנא פרא סבר: אינה לשכירות אלא לבסוף, ותנא דידן סבר: ישנה לשכירות
 36 מתחילה ועד סוף. ומאי דחוקיה דריש לקיש לאוקמה למתניתין בשנה לשכירות מתחילה
 37 ועד סוף, ובדיהב לה? אמר רבא: מתניתין קשיתיה; מאי איראי תניי "על מנת שירעה
 38 בשכר" וכו' אשמע מינה: קל "על מנת" – היכא דיהב לה הוא. משנה "על מנת שירעה
 39 אבא", וקדו האב – מקודשת, ואם לאו – אינה מקודשת. מת האב – הרי זו מקודשת. מת
 40 הבן – מלמדן האב לומר שאינו רוצה. גמרא מאי "על מנת שירעה אבא"? אילימא עד
 41 דאמר אבא "אין", אימא מציעתא: מת האב – הרי זו מקודשת, והא לא אמר "אין"! אלא:

למשיכה, פירוש: ולא מיבעיא בחצורו. הא אפילו ברשות הרבים קיימא – קנה. כיון דאמר 'מעשרו' ויש לומר: דרבי יוחנן לטעמיה ליעיל בפרוקין (א.ס.). 'מעשרי' ולאור שלישים זם –
 50 שירא חזי, ודכי קאמר: מעשוש יתחילו הקדושין, ולא יגמרו אל עד לארץ שלישים זים. וכמו כן אמר גבי 'מעשרי' דמשיכה. וכיון דלא אית קנה למטר – צריך שיהו בשעת גמר המשיכה
 51 במקום ראו למשיכה. מעשוש הכי מוקי לה רבי יוחנן דתיב בעמרת באגמ. דאית למשיכה, אבל ברשות הרבים – לא. והא דקאמר רבא דאפילו קנה חטמי מתני, ואומיל אבא ריש לקיש: 'מעשרי'
 52 – אתאי כשמואל, דאמר לעיל (נ.ט.ג.) תנאה חזי. ורביך לודקדק אליבא דרבי יוחנן אין עוקנין שום דבר לאמר זמן, כגון שידיכום ושאר תנאים; דהא אפילו אמר לה 'מעשרי' לא מהני
 53 לרבי יוחנן אם חזר בו. או אם הוא קנין סודר, כיון שאין הסודר ביד הקונה בסוף הזמן, והדרא סודרא למריה. דדכי נמי אמר (נדרים מה.) גבי ההוא גברא שרעה להקנות נכסים לבתיה על
 54 מנת שיהא בר בריה עורבא מרבנן (הוא), וקאמר התם לדי אבי קני – מהאי טעמא, דאימתי קא קני – כי היא בריה עורבא מרבנן, והויא כשנת ברת ההוא סודרא למריה. והוא חרב דרבי משה
 55 דעסנו "על מנת" מפילו לרבי יוחנן, ולא חזי שירא אלא תנאי. ולכך טוב לומר "על מנת מעשרי". חז"י – רביסין קונם מה שאני עושה לפך – ולא רביסין: עשה. כיון ובלאזן
 56 דמסועבת לבעלה – לא מצית למיטר כקונם. יפ"י שנת תערך – תימה הלא אמי מפר אלא דברים שבנו לבניה ועינר נפשו ויש לומר. והא נמי דברים שבנו לבניה, שלפ שאי אפשר
 57 לצמצם ליתנות שיהיה להם, ואי אפשר שלא יהיה יורר מן הראוי לו. ואיסא אף בשאר מעשה ידיה – ולכן צריך להפרי. וריים איתנו בעולם – יורר מןקדשי לקל לפירותי,
 58 דמתני אפילו לא דאמר אין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם. והוא הדין דמצי לשנוי: שאני קבומת קדשותה הוקף נתיב, דכרמיש בפרק אף על פי (בתבנות ג.ט.)

קצב קידושין. האומר – פרק שלישי דף סג עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" תוספות

אלא על מנת שישתוק אבא – פירש בקונטרס: שישתוק בשעת שמעיה. ואין לפרש שישתוק לעולם – דאם כן היינו שלא ימחה, ודכחי אמר בהם: רצה אבא מקודשתה ודחי משא ימחה חזר כן רובעל קידושין? אלא שמע מניה שישתוק – בשעת שמעיה קאמר. והכי פירטא מנותחין: רצה האב, כלומר ששתק בשעת שמעיה – מקודשת, ולא רצה האב. אלא מוחא – אינה מקודשת. והאב – מקודשתה. פירשה: מת האב

על מנת שישתוק אבא, אימא סיפא: מת הבן – מלמדן
את האב לומר שאינו רוצה, אמאי? והא שתיק. אלא:
אמר לה' על מנת שלא ימחה אבא'. רישא בתר
שמעיה וסיפא וסיפא בתר שמעיה? אמר רבי יצאי:
אין. אמר ריש לקיש: שמע מניה לדרבי? אמר רבי דהקנין
ובאוקמינן מתינתין בתרי שמעיה ואילפא דרזי תנא, ולא
מוקימינן בתרי תנאי ובהדר שמעיה. רב וספך בר אבי
אמר: לעולם חד שמעיה הוא, ומאי 'על מנת שירצה
אבא' – על מנת שלא ימחה אבא מפאן ועד שלשים
יום. משנה 'קדשתי את בתי ואיני יודע למו
קדשתייה' ובה אהד ואמר 'אני קדשתייה' – נאמן. וה
אמר 'אני קדשתייה' והוה אמר 'אני קדשתייה' –
שניהם נותנים גט, ואם רצו – אהד נותן גט ואהד כונס.
גמרא אמר רב: נאמן ליתן גט ואין נאמן לכונס. נאמן
ליתן גט – אין אדם חוטא ולא לו, ואין נאמן לכונס –
אימא יצרו תוקפו. רב אסי אמר: אף נאמן לכונס.
ובזהר רב אסי באומרת 'נתקדשתי ואיני יודעת למו
קדשתייה' ובה אהד ואמר 'נתקדשתי' – שאין נאמן
לכונס. תנן: רצו, אהד נותן גט ואהד כונס. תיבא
דרב: אמר לך רב: שאני התם, בכין דיאפי אהד
בהדיה – איתנותי מירתת. תנאי פותיה דרב אסי:
'קדשתי את בתי ואיני יודע למו קדשתייה' ובה אהד
ואמר 'קדשתייה' – אף נאמן לכונס. כנסה, ובה אהד
ואמר 'אני קדשתייה' – לא כל הימנה לאוסרה עליו.
האשה שאמרה 'נתקדשתי ואיני יודעת למו
נתקדשתי', ובה אהד ואמר 'אני קדשתייה' – אין נאמן
לכונס מפני שהיא מחפה עליו. איפעיא להו: מהו
סוקלין על ידו? רב אמר: לא סוקלין, ורב אסי אמר:
סוקלין. רב אמר: כי סוקלין? פי הימניה רבאמי לאב
לאיפסור, וכלמלא – לא הימניה. רב אמר:
אסי: ובגדינא באומרת 'נתקדשתי' – שאין סוקלים.
ואמר רב אסי: הני שמעתתא דידי מרפפן איגרי.
השתא, ומה במקום שאם בא לכונס – פוגם, אמרת
סוקלים, מקום שאם בא לכונס – אין פוגם, אינו דין
שסוקלין? ולא היא. לאב – הימניה רבאמי, לדידה –
לא הימניה. ורב חסדא אמר: אהד זה ואהד זה אין
סוקלין. ואודא רב חסדא למעשה. דאמר רב חסדא:
'כני זה הן תשע שנים ויום אחד' 'בתי זו בת שלש

על מנת שישתוק אבא – פירש בקונטרס: שישתוק בשעת שמעיה. ואין לפרש שישתוק לעולם – דאם כן היינו שלא ימחה, ודכחי אמר בהם: רצה אבא מקודשתה ודחי משא ימחה חזר כן רובעל קידושין? אלא שמע מניה שישתוק – בשעת שמעיה קאמר. והכי פירטא מנותחין: רצה האב, כלומר ששתק בשעת שמעיה – מקודשת, ולא רצה האב. אלא מוחא – אינה מקודשת. והאב – מקודשתה. פירשה: מת האב

והא שתיק – ולכאן למעשה: מלמדן האב – היינו קודם שמעיה, שמלמדן שמעיה לאחר שמעיה. לכחי פריה הוא שתיק, ומאי אתני לה תו אחרי כן? תוספת ישנים.

ולא מוקימינן בתרי תנאי – ולא רבי יוחנן בפרק 'תפיקדי' גבי ביתו. תוספת ישנים.

כיון דאיכא חד בהדיה ארתותי מירתת – ואף על גב דעל כתיבן איכא חד מנייהו ומתק, מרזו אתו שתיק – מתיירא לכוניה. ונתון גט **לקטלא** לא העניה – ואם האמה: הוא כתיב באתה פירשה דאמר 'בתי נתתי לאש הוה סוקלה, אלמא לקטלא נמי העניה רמזתו ורש לומר – דמקלה מיירי היכא אהד ערים, מרזו – לאיסורא העניה דרמנא, בכתוב 'את בתי נתתי לאש'.

ולא לענין – תימנה היכי מייתי דרב חסדא לטעמיה? דא סתמא רב אסי לא פליג אמותחין ולקמן אביהוה לא הימנה ולמכת לענותין אין להאמנו טפי משהיהו. תוספת ישנים.

בני הן שלש עשרה שנים ויום אחד – פירש בקונטרס: ומיירי שהביא שתי עשרות ואפילו רב צדיקן אין לידע שנתיה. שהרי שנים בלא שערות אין מועילין עד שלשים ושש שנה הדינו רב שנתיה. וסומנים בלא שנים, הדינו לפני שלש עשרה – שומא ניהו. ואף על פי כן קאמר האב גמרא דמקלה מיירי היכא אהד אהד פירשה: ולמכת היכא ולא הדרת בו. ולענין היכא אהד הדרת בו. ושקיה: האב כן בל תשיע באתה לפניך לחזק, ואין לחזקנה אף על גב שיש באת סימנים. שני שאין אנו יודעים ונתחם – לא מרזו, דשמיא היבם קטן. ראשי' כתיב בפרשה

שמעיה ורב אסי קטן. רב האנסיש הבאים על העריות היאך הן נרבים, אף על גב שיש דרם שערות – מכל מקום אין אנו יודעים שנתחוק? ושמו דם עטנים ואומר רבינו תנחום: רבי איבא רבי'

שנים ויום אחד' – נאמן לקרבו, אבל לא
זה הן שלש עשרה שנה ויום אחד' 'בתי זו בת שלש

החוקה מקודשת היא. ואין אנו יודעים למו – אינו דין שאם ויתנה סוקלים? ולא היא וכו' – רב אסי קא מסיק למלתיה. ואומר: ולא היא. אין זו קושיא למבין בטעמי שמועתי. לאב הימנה הלכך סוקלין. ליהוי לא הימנה – אין סוקלין. ולענין מיני פשות לא סלקין ממום תששא. ולענין איסורא טעמא ארתותי הוא. ושהוא לפניה חוביהו דאיסורא. והוא לא מירתת – מפני שמחפה עליו, ולכני בא מירתת. לפעמייה – דאמרא אין האב נאמן לחזק את החזיק אתו לעינש על פי הוה. אין חזק אתו. כן תשע שנים – ביאתו ביאה לחייב אתה מן העריות מיתה ופני כנסקנה על שכל ביאתה ביאה לחייב גזול אבא עליה חזק אתו על שיש עריות וכו'. וכן חזקתו וכן תשע שנים. אבל על פי האב – נאמן הוא לקרבו שלוב. אבל לא לפכות – לעינש מיתה אם אב עליה מוד. כן שלש עשרה וכת שתיים עשרה – נדרהו נדרו והקדישן הקדשו. ולענין עניש כל בל תמונע, אם הביאו שתי שערות – סימן הוא, והוא דם גדולים לכל דבר. אבל קודם לכן – אין נדרן נדר. ואין הקדישן קדשו. ואם הביאו שתי שערות – חששין שמוא שמוא בעלמא הן, ואין נענישין בכך על שום עבירה.

בחוקה מקודשת היא. ואין אנו יודעים למו – אינו דין שאם ויתנה סוקלים? ולא היא וכו' – רב אסי קא מסיק למלתיה. ואומר: ולא היא. אין זו קושיא למבין בטעמי שמועתי. לאב הימנה הלכך סוקלין. ליהוי לא הימנה – אין סוקלין. ולענין מיני פשות לא סלקין ממום תששא. ולענין איסורא טעמא ארתותי הוא. ושהוא לפניה חוביהו דאיסורא. והוא לא מירתת – מפני שמחפה עליו, ולכני בא מירתת. לפעמייה – דאמרא אין האב נאמן לחזק את החזיק אתו לעינש על פי הוה. אין חזק אתו. כן תשע שנים – ביאתו ביאה לחייב אתה מן העריות מיתה ופני כנסקנה על שכל ביאתה ביאה לחייב גזול אבא עליה חזק אתו על שיש עריות וכו'. וכן חזקתו וכן תשע שנים. אבל על פי האב – נאמן הוא לקרבו שלוב. אבל לא לפכות – לעינש מיתה אם אב עליה מוד. כן שלש עשרה וכת שתיים עשרה – נדרהו נדרו והקדישן הקדשו. ולענין עניש כל בל תמונע, אם הביאו שתי שערות – סימן הוא, והוא דם גדולים לכל דבר. אבל קודם לכן – אין נדרן נדר. ואין הקדישן קדשו. ואם הביאו שתי שערות – חששין שמוא שמוא בעלמא הן, ואין נענישין בכך על שום עבירה.

והחרימם

1 ריבו שערות – סומכין אריבו שערות, דאן דרכם לבא קודם לשל שערות שנה. אי ימנ א
2 הם גדולים בקומה – יש לסמוך על היסמנים והקומה, ואפילו אין לו כי אם שתי שערות.
3 אבל הבא מיירי שלא הביא קר שתי שערות ולא הגדיל בקומה, ולכן קאמר גמרא דלמכות
4 ותונשין – אינו נאמן. עמד פירש רבינו שיהיה שיהיה אחרת: דבמקום סימן אין צריך עדות
5 שנים, ואם תאמר – אם כן מה תאמר –

6 לאוננתו של אביו, ויש לומר: דמיירי הבא
7 שאביו הידני שכבר עמד עברו ולא שתרשם שאל
8 בנו חלב, אבא על עת הניחה, והיה גודל בעששה
9 דול עבירות, אבל אין אנו יודעים אם היו לו
10 שנים באתו הזמן או סימנים, ובא לאשמעינן
11 הדאב נאמן לומר דאתו הזמן היו לו שנים או
12 סימנים ודחינו שתי שערות, הוא הלא חשיב
13 סימנין – חד מנייהו נטו.

14 **נאמן** – גדרים – גדר אתו נאמן באיורי, א
15 תימיהו, דאן באב אלא דבר שבכוח
16 ויש לומר: כיון דסופו לירגל – עשאוהו דבר
17 שבכוח, מהו, קשה מאי אריבו אבא אפילו אחר
18 גמיו ויש לומר: דאב דייק טפי לדעת שניו, לפי
19 שעלו מוטל לדודיש לאחרים, ולכן לאב
20 עשאוהו כבדו ולא לאחרים.

21 **כרבי** – דהוא רב – פירש שיש בין שבת
22 כשרה – אלאונתו כשרה וכו', ורביש
23 זאק אומר טעם אחר: איהו היה חסיד בביתו
24 – לא היו דברים בכשרים, ודהו היה חסיד עשאו
25 חללה, דלכילי עלמא דהולד חללו. תוספות ישיעין.
רבי

1 **ולחייבים** – אם הורינו מבטיחים – היו חסם לבית הקדושים, וכן אם אמר "ערכי"
2 עלי – נערך. אבל לא למבות – להחייק שערותיהן בחוקת סימן, ללקות ולהנשיא.
3 **משנה** – נישתת – קבלתי את גיטה, והרי היא קטנה – עכשיו, כשאמר עליה כך.
4 נאמן – לפוסלה כל דכחונה, והרי היא גדולה – משגלה אמר, כך ובקטנותה לא אמר
5 – אינו נאמן, ומותרת לכתן, נשבת – הרי היא
6 פסולה לכחונה, משום ספק וזהו, ובגמרא מפרש
7 טעמא.
8 **גמרא** רישא נידו – בערונה קטנה כידו
9 לקדשה לאחר, ולחזור ולקבל גט והננו. הלכך
10 נאמן, דמה לו לשקר, אי בני – פסול לה. **סיפא**
11 לאו כידו – לקדשה משגולה, ולא למוסרה כידו
12 נכרי, ולא גדולה ולא קטנה. והרי כידו – כשברא
13 קטנה, להשיאה לחלו – לנולד מאלמנה לכתן
14 גדול, דאמר לכתן בפרק בתרא (ע"ה), עומי
15 ונזבאי, רבי נתן חלל מנזוח מצוי ואומני
16 שבאו על כנות חלה ישראלית – פסולה.
17 כרבי ודחאי כן יהיה – סברא היה להנא
18 דידן, דאמר לקמן (ע"ה), בנות ישראל מקדו
19 טרהיהו לחללים; דמה חלל ובר כשרה לכחונה,
20 שאשתו טרהיהו את דוע, וכיון דבתו כשרה –
21 אלאונתו כשרה, דכל שאנה שפול בתו אתה
22 נרשאת מן הכחונה, הלכך, אי כידו לשפול בתו קטנה
23 מן הכחונה, אם לא תאמר: הרי כידו לפסלה
24 בקדושין וגוויקושי? תתם מכחונה פסול לה.
25 מתרומה לא פסול לה, אם בת כחן היא, אבל
26 נשבת? – פסולה ק"ה, אהן מן התרומה, והרי כידו
27 להשיאה למזר – דקיימא לן (קדושין ס"ה);
28 קדושין תוספין כתיבי לזמן, וכדי האב
29 להשיאה לו בעבירה, ותפסל מן התרומה, הו
30 קדושין תוספין כתיבי לאיין – דאין בדי האב
31 להשיאה אלא למי שקדושין תוספין בה, והא
32 דרבי עקיבא קאמן בפרקין (שם), הכי גרסינן: **סיפא**
33 כידו להשיאה אלמנה לכתן גדול וכרבי **סיפא**
34 – כלומר, אם אלמנה היא – הרי כידו להשיאה
35 לכתן גדול, ואפילו לכרבי עקיבא, דאף על גב
36 דחיבי לאין היא – מודה רבי עקיבא קדושין
37 תוספין לו בה, **וכרבי סיפא** – דאמר, מן הדבל
38 שחן חיבי לאין, עושה רבי עקיבא הולד מנזר.
39 דקסבר, אין קדושין תוספין לאיין, אף
40 מאלמנה לכתן גדול, שהיא אביה תורה אלהן
41 אי קח – וסמך ליה ואל חילול רעו בעיני,
42 דמישעט הלחין הוא עושה דוע, שמחילולן מן
43 הכחונה, ואינו עושה ממזיק, וכיון דאין הולד
44 מנזר – שמע מניה סבירא ליה קדושין תוספין
45 כתיבי לאין דכחונה, דאי אין קדושין תוספין
46 – הרי הולד מנזר, כדחתן בפרקין (קדושין ס"ה).
47 כל שאן לה קדושין עליו – הולד מנזר.
48 כרבי ישבב – מתניתין כרבי ישבב אליבא דרבי

49 קאבא סבירא עליה – הולד שגולה מנזרה ביה מנזר, והיא אי מקטא דנפשה קאמר – ולא או
50 כלל הוא כידו, דהיי כיהא שריא בערונה הולד מנזר, ושפיר מותרין לתנותיהן דאן קדושין כרבי עבירה קדושין
51 **סיפא** ארי – ולא להוסיף אלא אחיבי לאין דכחונה, אבל במצוי ואומני תוך שלשה הורות, שחן חיבי עשה – מודה קדושין תוספין לו בה – הרי כידו להשיאה לזן, וזן מחללין
52 אותה מתרומה וזן הכחונה, כדלכתן (ע"ה), ותכריא – דהיא שניא לדעיל שניא הוא, וטעמא דרישא משום דכידו הוא? נהו דכידו לקבל קדושין מנזש שבא לקדשה, אילו אב
53 האי גמרא לא ניהא לי – לקדשה, מי מצוי וכו', לאיש אברה – לא חלל, שאן אנו יודעים למי, ובי אמר "היה" – התירה לזח, לנישואין חייבה – אם נעדה אם קטנה, אבל בכורות
54 לא מישתעי קרא, ו"גדירה תיבי, הלכך לא חזינן משגולה. כשבריה – לא חזיננהו כלל. **משנה** י"ש לי בנים – ואין אשתו זוקקת ליבם, יש לי אחים – זוקקת ליבם, והיא היתה
55 ער הגה בחוקת שאינה זוקקת. **גמרא** בשעת קדושין אמר יש לי בנים – כדי שלא תראג מן היבום, ותחרתה לו, ומזהו, כשקדישה לא אמר "על מנת", בשעת קדושין אמר שאן
56 לי אחים – אין לראג מן היבום, לאחר חבי – כלומר, נאמן במה שאמר בשעת קדושין, ואין נאמן במה שאמר בשעת מיתה, שאני אחים – בבירויא, אין הודר ביה מירורא
57 קאב בשעת מיתה – קשטא קאמר, שלא דע תהלו, וב, אבל מיתניח שלא אמר בשעת קדושין "אין לי אחים", כי אמר השתא "יש לי" – אינו נאמן, ולכתיבה קאמך, קא
58 שרע לייבוייה – בשעת קדושין, ולא מוחזק לו – האי גברא בשעת מיתה לא באחי ולא בבני, וקיימא אין אחיתא בחוקת שאינה זוקקת לייבום, הלכך אמר "יש לי בנים" אחוקה
59 קיימתיא הוא דקא מוקים לה, הלכך נאמן, ואי אחי לא אחר כמאן, ואמר "אחיה דמתנא אבא" – לאו כל בניניה, דאיתו דיבר לזוקה, אמר יש לי אחים – ואין לי בנים, לאו כל
60 בניניה דנפקין לה מוחוקה, בירויא – דקאמר רבי נתן נאמן לאסור.

1 **ולחייבים** – אם הורינו מבטיחים – היו חסם לבית הקדושים, וכן אם אמר "ערכי"
2 עלי – נערך. אבל לא למבות – להחייק שערותיהן בחוקת סימן, ללקות ולהנשיא.
3 **משנה** – נישתת – קבלתי את גיטה, והרי היא קטנה – עכשיו, כשאמר עליה כך.
4 נאמן – לפוסלה כל דכחונה, והרי היא גדולה – משגלה אמר, כך ובקטנותה לא אמר
5 – אינו נאמן, ומותרת לכתן, נשבת – הרי היא
6 פסולה לכחונה, משום ספק וזהו, ובגמרא מפרש
7 טעמא.
8 **גמרא** רישא נידו – בערונה קטנה כידו
9 לקדשה לאחר, ולחזור ולקבל גט והננו. הלכך
10 נאמן, דמה לו לשקר, אי בני – פסול לה. **סיפא**
11 לאו כידו – לקדשה משגולה, ולא למוסרה כידו
12 נכרי, ולא גדולה ולא קטנה. והרי כידו – כשברא
13 קטנה, להשיאה לחלו – לנולד מאלמנה לכתן
14 גדול, דאמר לכתן בפרק בתרא (ע"ה), עומי
15 ונזבאי, רבי נתן חלל מנזוח מצוי ואומני
16 שבאו על כנות חלה ישראלית – פסולה.
17 כרבי ודחאי כן יהיה – סברא היה להנא
18 דידן, דאמר לקמן (ע"ה), בנות ישראל מקדו
19 טרהיהו לחללים; דמה חלל ובר כשרה לכחונה,
20 שאשתו טרהיהו את דוע, וכיון דבתו כשרה –
21 אלאונתו כשרה, דכל שאנה שפול בתו אתה
22 נרשאת מן הכחונה, הלכך, אי כידו לשפול בתו קטנה
23 מן הכחונה, אם לא תאמר: הרי כידו לפסלה
24 בקדושין וגוויקושי? תתם מכחונה פסול לה.
25 מתרומה לא פסול לה, אם בת כחן היא, אבל
26 נשבת? – פסולה ק"ה, אהן מן התרומה, והרי כידו
27 להשיאה למזר – דקיימא לן (קדושין ס"ה);
28 קדושין תוספין כתיבי לזמן, וכדי האב
29 להשיאה לו בעבירה, ותפסל מן התרומה, הו
30 קדושין תוספין כתיבי לאיין – דאין בדי האב
31 להשיאה אלא למי שקדושין תוספין בה, והא
32 דרבי עקיבא קאמן בפרקין (שם), הכי גרסינן: **סיפא**
33 כידו להשיאה אלמנה לכתן גדול וכרבי **סיפא**
34 – כלומר, אם אלמנה היא – הרי כידו להשיאה
35 לכתן גדול, ואפילו לכרבי עקיבא, דאף על גב
36 דחיבי לאין היא – מודה רבי עקיבא קדושין
37 תוספין לו בה, **וכרבי סיפא** – דאמר, מן הדבל
38 שחן חיבי לאין, עושה רבי עקיבא הולד מנזר.
39 דקסבר, אין קדושין תוספין לאיין, אף
40 מאלמנה לכתן גדול, שהיא אביה תורה אלהן
41 אי קח – וסמך ליה ואל חילול רעו בעיני,
42 דמישעט הלחין הוא עושה דוע, שמחילולן מן
43 הכחונה, ואינו עושה ממזיק, וכיון דאין הולד
44 מנזר – שמע מניה סבירא ליה קדושין תוספין
45 כתיבי לאין דכחונה, דאי אין קדושין תוספין
46 – הרי הולד מנזר, כדחתן בפרקין (קדושין ס"ה).
47 כל שאן לה קדושין עליו – הולד מנזר.
48 כרבי ישבב – מתניתין כרבי ישבב אליבא דרבי

רבי סבר מה לי לשקר – פירש הקונטרס: דרשת קידושין בעדים דמו, ועקר ליה לחוקה, ודא מחוקין ליה ממקריא באזול ולא בבני, וקימא לה חך איתחא בחוקת שאן זוקיה ליבם, וכו' אחי בעית מיתה לאפקה בחוקה – לאו כל כמינה. רבי נתן סבר: 'מה לי לשקר' בחוקה רמי, ולא אחי חוקה ועקרה חוקה. פירושו: ממקריא דתת האי אתחא בחוקה שוקיה ליבם, שחרי מחוקין לן בוזול ולא בבני, וכו'.

הדר ואמר בשעת קידושין ישי ל' בניס', אי לאו הדרר ביה בשעת מיתה – הדר מנדמן, דאמה: 'מה לי לשקר?' אי לזמיטורה מיבם קאתי – ומצ' לזמיטורה ביגטא שעת אחת קודם מיתתה. ורבי נראה לרבינו יצחק שנאמין אותו מבה שאמר בשעת קידושין, שקרי דערנו לקימה. אלא ביה נראה לשפשו: מהו דאי בעי – ויחובה לן על בשעת קידושין לגורשה כל זמן שירצה. אף על גב דאסור לגרש בגיטא שן – מכל מקום ביה דידעבה מנהי, חשיב שפיר מנו. תוספת יעשים, א"כ היה הרבי בשעת מיתה – דאיקא אתחא חוקה קמייתא, ודסבר: 'מה לי לשקר' בחוקה רמי, ואין לו לשקר החוקה שהיתה קודם הקידושין. מיהו, אי לא הדר ביה – שריא עילמא, משום דאין ארס חוטא ולא לו. ואילו היתה חוקה – הוה הדר ביה בארס מיתה, ואם תאמר: אם בן אבאין מוקף מתניחין דלא נאמין לן בארס? אפילו מחוקק לן באחי היא ארס במה שאמר: 'מה לי בניס' מניעם פירוש הקונטרס, דאי ארס חוטא ולא לו? ויש למר. משום דהתן במתניחין שן על ארסא אינו נאמן – משום הכי צריך לאקמהיבה. אי נמי שן למר. דאי מחוקק לן באחי – לאו אית נאמן במה שאמר בחוקה מיתו? ישי ל' בניס', בדשעת מיתה לא שיק לממר פטר לה ביגטא. דשמא אתא לו כח.

והא "בוגרות" קתני? – מאי "בוגרות" – בוגרות קלמא. – פ'שטמ, ובגרות מאי עבדי'תיהו? – הכא במאי עסקינן – ד'שותיה שליח; מהו דרמיה: כי מקבל קדושי – אדעקתא דיהה קא מקבל, קא משמע לן: לא שבקי איניש מודי דאית ליה הנאה מניה, ועביד מודי דלית ליה הנאה מניה. – מי לו עסקינן ד'אמר' ליה "קדושי לך"? – אפילו הכי, לא שבקי איניש מניה דרמיה עליה, ועביד מניה דלא רמיה עליה. "מי שיש לו שתי בתי בנות." וצריכא, דאיקא אישענין קמייתא – בהך קאמר רבי מאיר, דכיון דאיכא ויזכרא מיה – לךך "גדולה" קרי לה, אבל בהא – אימא מודי ליה לרבי יוסי, ד"קמנה" – לךך קמנה דכילוהו קרי לה. ואי איתמר בהא – בהא קאמר רבי יוסי, אבל בהך – אימא מודי ליה לרבי מאיר, צריכא. ל'מקרא' דרבי מאיר סבר מחית איניש נפשיה לספקא ורבי יוסי סבר לא מחית איניש לספקא? ודאי פסקינן להו, הגדר: "עד הפסח" – אסור עד שניינע, ועד שיקא פסח – אסור עד שיצא, "עד פני פסח"; רבי מאיר אומר: אסור עד שניינע, זה וסו אומר: עד שיצא אמר רבי הנינא בר אבדימי אמר רבי: מחלפת השקיה. והתניא, זה הפלל: קל שזמנו קבוע, ואמר "עד פני"; רבי מאיר אומר: עד שיצא אומר: רבי יוסי אומר: עד שיצא. ורבי יוסי אומר: עד שיצא – וכל דין דהוה חייב ליה, ולא עדין הוה גינה, אפילו איתחא פני לסופו. מחלפת השקיה – הך דנדרים. התניא – בנדרותא. כל שזמנו קבוע – מספר וכו' משך זמנו קבועים, כגון פסח וסו חוב, למעט קץ וקציו וביצור. דאם אמר "עד פני", או אפילו "עד שיצא" – אינו אסור אלא עד שניינע. דכיון דאין שך זמנו קבוע, שזו ממדור לכלות קציו וקצורו חוה נאמר – לא נחבין זו אלא לתחילתו, מיתחילתו העם לקצור. מחלוקת בשתי בתי בנות – תהם הדר דאיכא למיתרי: כל כל האשונה עבדי איניש קרי גדולה ליה, וכל כל בתה עבדי איניש קרי קטנה ליה. ודא רשאה. אבל כל אחת – שזולתו בארס אחת. אמצעות במשך קרי לה – 'פזנות' תיהו הוא אומר, ואי קורא לה לא גדולה ולא קטנה.

דמוחין לן האי גביא באי – ולא שיש עדים דברא, אלא חוקה בעלמא, קר שמענו עליו קודם קידושין. וכו' יאמר בשעת קידושין: יש לי בניס ואין לי אחר, או לא הדרר ביה בשעת מיתה – הוה מוזמנין ליה. דרמיה: מה לי לשקר. מאי קאמי – כלומר, למאי קא דמי ליה האי ידבר? אי לזמיטורה מיבם דתת דרמי – מני אמר לה פטר לך ביגטא מיתיה – מסוך למיתתה. וכו' הדר ביה בשעת מיתה – בהא פליגי. רבי סבר מה לי לשקר – דרשת קידושין – כאילו באו עדים דברא וכו', ועקר ליה לחוקה. דהוה מחוקין ליה ממקריא באזול בלא בניס, וקימא לה חך איתחא בחוקת שאנה ואו, וכו' אחי בשעת מיתה לאפקה מחוקה – לאו כל כמינה. ורבי נתן סבר: 'מה לי לשקר' בחוקה רמי, ולא אחי חוקה ועקרה חוקה קמייתא. ודינה לו לשקר' ועקרה חוקה קמייתא דהוי קאי בה קודם קידושין, לאוקמה לךך בחוקת שאנה זוקיה, למפסל דרביה בשעת מיתה. ומיהו, אי לא הדרר ביה – הוה שריא עילמא: מהו דלא רלא חוקה ועקרה חוקה לגמרי – אוריני מיהא איתרעאי, וכל כמה דלא איתכחש דבריה קמא – מדיחין, דאין ארס חוטא ולא לו, ואילו את ליה חוה – הוה הדרר ביה בשעת מיתה. משנה המקדש את בתו בתם – בתי מקדשת לך, ולא פירש איזו מרה. אין תבורת כלל – ומותרת לה אתה, ואין צריכה לה מזה, לפי שארסא ברית אלא לקדשה. משתי נשים – שנשא שניה לאחד מיתה הראשונה. נולדת – בת הראשונה. קמנה – בת שניה. כולן אסורות – קא סלקא דערך אמרו, פלוני חטא, שכל אחת קרויה גדולה אלא קטנה דהמנה. ובגמרא פירש אמאי לא את ספקא, אמצעות בשכתי בנות, שזן גדולות לגבי קטנות בכלל, כולן אסורות – ולא מחית איניש לממר מילתא דליתו ביה לדי שאליה לחבמיס, וכו' אמר "גדולה" – גדולה שבגדולות קאמר. "גמרא" הכי נקטת בכלל – אפולוי שם שתי קטנות, דאיכא לספקי דו מניה, והוה לודו קידושין שאן מסורין לביאה, דכל אחת ספק אחת ארס – אפילו הכי הוה בכלל קודם קידושין. ויזכור: וטעם שן באי שם אלא גדולה וקטנה – בוגרות וקטנה. דכיון דבוגרת לא קדיש – שוב אין כאן ספק, ומותר בקטנה. והא בוגרת קתני – דמשמע טובא. וקטנה הדיקו הא קטנה – טובא בכלל בוגרות וקטנות – של כל איש ואיש המקדשים את בנותיהן סתם – דאי בוגרות בכלל, אלא קטנות בכלל. ובזמן דליכא אלא חדר קטנה, והאי דמרחי: בשאן שם אלא גדולה וקטנה – הוא הדין דאי הוה בוגרות טובא, כיון דאין קטנה בקטנה – הוה לודו קידושין, אלא ליתקן אפוא אחת ביה בוגרת – משום דמרבכי ליה למחוק קטנות דומא דגדולות. פשיטא – דכיון דאין שם אלא גדולה וקטנה – דגדולה אינה מקדשת וקטנה

מקדשת מאי עבדי'תיה – דאם בבתי בוגרות? אי אמרת בשלמא דאיכא טובא – אצטריך לאשמעינן משום דיוקא דידהי הא קטנה בכלל, למימרא וקדושי שאן מסורין לביאה הוה קידושין, אלא השתא לא איהו אצטריך ולא דיוקא דידהי איתרא ויהי מקבל – ואף היא בספק, והוה לודו קידושין שאן מסורים לביאה. קא משמע לן, דאית ליה הנאה – שחכך קידושה שלו. פי אל עסקינן – קושא דהא וכו' ולא שזמנו במתניחין דאפילו אמרה לו "קידושי יזה שלך" נתקן נמי דאין הבוגרת בכלל? ומענין אין אפילו וכו' לא שבקי איניש בתו קטנה דלית עליה לחשיאה. ומעה הוא עליו, דרביב "זאת בנותיכם תן לאנשים" (ימיה כס). דלא רמיה עליה – אלא שליח בעלמא הוא, והוא יש לו דעת להשיא את עצמה. וצריכא – לאפילו ב' בקדושתא את בתי הגדולה, וב' בקדושתא את בתי הקטנה. בהתיא קאמי רבי מאיר – כולן בספק, דשבה את לראם לקרות בתי שלטן "גדולה", אם ש קטנה ממנה. אבל קטנה אימא מודה לרבי יוסי – דכל שהוה יכול לקרות בתו "גדולה" – אין קורא אותה "קטנה". עד הפסח – לענין נדרים: "קונס שאניי נהנה לך עד הפסח" – אסור עד שניינע. ומשכבכל לא ראשון – מותר, ואם אמר "עד שיצא פסח" – אסור עד שיצא פסח. דכיון דאין שישנא תירא – בעד שיהא חסך קאמר. הדר לך פני תפסח רבי מאיר אומר עד שניינע. ומשיגעי אין כאן פני וסא, ופא על פי שכל יום ויום של פסח פני הוא לחבירו – לא מותר לאישנא נפשיה לספקא, שיהא צריך ליה שאלו היה רבי, וכו' קאמר "פני" קמא דכולה קאמר, שהוא פני שבכולן. ורבי יוסי אומר עד שיצא – וכל דין דהוה חייב ליה, ולא עדין הוה גינה, אפילו איתחא פני לסופו. מחלפת השקיה – הך דנדרים. התניא – בנדרותא. כל שזמנו קבוע – מספר וכו' משך זמנו קבועים, כגון פסח וסו חוב, למעט קץ וקציו וביצור. דאם אמר "עד פני", או אפילו "עד שיצא" – אינו אסור אלא עד שניינע. דכיון דאין שך זמנו קבוע, שזו ממדור לכלות קציו וקצורו חוה נאמר – לא נחבין זו אלא לתחילתו, מיתחילתו העם לקצור. מחלוקת בשתי בתי בנות – תהם הדר דאיכא למיתרי: כל כל האשונה עבדי איניש קרי גדולה ליה, וכל כל בתה עבדי איניש קרי קטנה ליה. ודא רשאה. אבל כל אחת – שזולתו בארס אחת. אמצעות במשך קרי לה – 'פזנות' תיהו הוא אומר, ואי קורא לה לא גדולה ולא קטנה.

מקדשת מאי עבדי'תיה – דאם בבתי בוגרות? אי אמרת בשלמא דאיכא טובא – אצטריך לאשמעינן משום דיוקא דידהי הא קטנה בכלל, למימרא וקדושי שאן מסורין לביאה הוה קידושין, אלא השתא לא איהו אצטריך ולא דיוקא דידהי איתרא ויהי מקבל – ואף היא בספק, והוה לודו קידושין שאן מסורים לביאה. קא משמע לן, דאית ליה הנאה – שחכך קידושה שלו. פי אל עסקינן – קושא דהא וכו' ולא שזמנו במתניחין דאפילו אמרה לו "קידושי יזה שלך" נתקן נמי דאין הבוגרת בכלל? ומענין אין אפילו וכו' לא שבקי איניש בתו קטנה דלית עליה לחשיאה. ומעה הוא עליו, דרביב "זאת בנותיכם תן לאנשים" (ימיה כס). דלא רמיה עליה – אלא שליח בעלמא הוא, והוא יש לו דעת להשיא את עצמה. וצריכא – לאפילו ב' בקדושתא את בתי הגדולה, וב' בקדושתא את בתי הקטנה. בהתיא קאמי רבי מאיר – כולן בספק, דשבה את לראם לקרות בתי שלטן "גדולה", אם ש קטנה ממנה. אבל קטנה אימא מודה לרבי יוסי – דכל שהוה יכול לקרות בתו "גדולה" – אין קורא אותה "קטנה". עד הפסח – לענין נדרים: "קונס שאניי נהנה לך עד הפסח" – אסור עד שניינע. ומשכבכל לא ראשון – מותר, ואם אמר "עד שיצא פסח" – אסור עד שיצא פסח. דכיון דאין שישנא תירא – בעד שיהא חסך קאמר. הדר לך פני תפסח רבי מאיר אומר עד שניינע. ומשיגעי אין כאן פני וסא, ופא על פי שכל יום ויום של פסח פני הוא לחבירו – לא מותר לאישנא נפשיה לספקא, שיהא צריך ליה שאלו היה רבי, וכו' קאמר "פני" קמא דכולה קאמר, שהוא פני שבכולן. ורבי יוסי אומר עד שיצא – וכל דין דהוה חייב ליה, ולא עדין הוה גינה, אפילו איתחא פני לסופו. מחלפת השקיה – הך דנדרים. התניא – בנדרותא. כל שזמנו קבוע – מספר וכו' משך זמנו קבועים, כגון פסח וסו חוב, למעט קץ וקציו וביצור. דאם אמר "עד פני", או אפילו "עד שיצא" – אינו אסור אלא עד שניינע. דכיון דאין שך זמנו קבוע, שזו ממדור לכלות קציו וקצורו חוה נאמר – לא נחבין זו אלא לתחילתו, מיתחילתו העם לקצור. מחלוקת בשתי בתי בנות – תהם הדר דאיכא למיתרי: כל כל האשונה עבדי איניש קרי גדולה ליה, וכל כל בתה עבדי איניש קרי קטנה ליה. ודא רשאה. אבל כל אחת – שזולתו בארס אחת. אמצעות במשך קרי לה – 'פזנות' תיהו הוא אומר, ואי קורא לה לא גדולה ולא קטנה.

1 אמצעות שבת שניה תשתי – אירשא קאי, דמספקא לכל בת שניה בגדולה אמצעות
2 לנבי מן קרי לה גדולה, אי לא לנבי קטנה דהדיא בת? אלמא בבת אחת פליגי: בשאין
3 שם – בבת שניה שום אמצעות, לכהי תני אסורות כולן. אבל אי הוי הותם אמצעות –
4 הוי גמי מתניתין: חזן מן המצעות שקטנתו, ולא היה תני: חזן מן הקטנה. והכי נמי
5 איתמר –

6 אמצעות דאיכא – אמצעות וכולו דאי –

7 לאשמועין דאסיק – נתניה גבי אינו יודע.
8 וינמא הכי ואינו יודע אם גדולה שבגדולתו, אם
9 גדולה שבקטנתו, או אמצעות שבקטנתו – כולן
10 אסורות. אלא מרלא גנייה לאשמועין בה

11 אסורה – שמע מינה סבירא לה דלא אסירא,
12 וכי קתני כולן אסורות – ברילבא אמצעות
13 ולשמועין. דאצמרת דאי סבירא אלא אסורות
14 אצמעות נמי קאי, הוה מפרש לה. אמצעות
15 שבת ראשונה – דהיא אסירא אם שבעה שם

16 דהא מודיה דכל הא ראשונה לנבי בת שניה
17 גדולה קרי לה אסורה – נתניה ברשאי? לא
18 היכי דנשמע מינה ד'אסורות' עלה קאי, ולא
19 תסוק ארעתיך למישרי, ולמור דכי קתני כולן
20 אסורות – כשאין שם אמצעות הכי שתייה –

21 בהדיא לא אצמעות ליה לפרושי. דאק על גב
22 דהא תסוק כולה בשאין שם אלא שתיים בכל בת
23 – לא תסוק ארעתיך דאי הוה שם אמצעות –

24 ולא היה גמי נתני אסורות. דכזן דהנא קטנה
25 דידיה לאסירא. ואשמועין דקרי לה גדולה –

26 כל שכן באמצעות דקששא מינה. אלא בת
27 שניה, דכי לא נתנה לה אינא למימר דמתניתין
28 בשאין שם אלא גדולה וקטנה, אבל אמצעות –

29 לא היה קרי לה גדולה אם איתא דאיכא
30 אמצעות, ואיבולו קאי "אסורות" – לא נתניה
31 בהדיא. ותבע דאק היה אסורה דלגא, וליגיה

32 לאוקמא בשאין שם אמצעות. והרי פכה וכו'
33 ופליגי – דאיכא למאן דאמר לוימים אמצעות
34 נמי קרי 'פכי', והאילו יוש מאחר ממנו. הרם
35 בלישמי דקלמא פליגי – דנמא דאסר רלא משום

36 סבירא ליה דכל שיש מאחר ממנו קרי 'פכי',
37 אלא ששמועמישע ליה בלשון בני ערם מיפני
38 פסיחא קאמו – ויהא הפסח בני פניה ועובר.

39 משנה הוא אסור בקיבוייה – ושינוה
40 עליה תיניה דאסירא בהדאנית. וטורי
41 איה היא אינה צריכה גמי. דאי בעיא גמי – עליה

42 לא גרשתו, ונאסר בקיבוייה. קטנה – הבה.
43 גדולה – האם. גמרא גמרא – גזירא – אצמעות
44 ככולהו דמי שאין עצמו בריווח אסור, ומי

45 שלא אסר עצמו אינו נאסר. נבי דייה – כי
46 אמר "קדושתך" לא מיתסרא איהו בקיבוי –

47 משום איהו שקורי משקי, וגברא לא איכף
48 לה אם אסור עצמו בקיבוייה ונכ. ויפתי

49 ואמר – 'קדושתך', ואף על גב דא קדשה.
50 אבל איהו – כי אמרת "קדשתך" דאסרת נפשה
51 אבליל עלמא עד שיתן לה גמי. אי לא דקם לה
52 קדיש – לא היה אמרה. ותסר איהו על פיה

53 בקיבוייה, ואפילו לא נתן לה גמי. מדרבנא הימנא –
54 רבנן לאמה על חבת, והוא עריכה וזתסר בקיבוייה. כופין – ליתן לה גמי. לא כופין איכא כו' – דאין עריכה ממנו גמי,
55 ויהא קתני מאחר בקיבוי. ואי בעיא גמי – היה מיתסרא באיזו, והואיל דהואיל גרשתו איהו. ואלא איכא – דאמרת "קדשתך" דבעיא גמי. כשלא כופין – ממנו ליתן גמי. לאוי –
56 שפירש הרשקא. ואם נתן מעצמו – בלא בקשה, כופין אותו ליתן כתובה – דגלי רעותיה דקדשה, וארסה יש לה כתובה. שניהם מורים – דלרבי הער. פשו – דהא דתניא: אין חוששין
57 עינים דבתי האומר, והוא הימנא. או חלוק משום דאין קדושין חלק בין עדים, ולפי "דבר" "דבר" ממנו, כתיב בערית "עדות דבר" (דברים כד). ובמקום כתיב "על פי שני
58 עדים וכו'". ואי לא – לא היה חלוק משום דאין קדושין חלק בין עדים, ולפי "דבר" "דבר" ממנו, כתיב בערית "עדות דבר" (דברים כד). ובמקום כתיב "על פי שני
59 עדים וכו'". ואי לא – לא היה חלוק משום דאין קדושין חלק בין עדים, ולפי "דבר" "דבר" ממנו, כתיב בערית "עדות דבר" (דברים כד). ובמקום כתיב "על פי שני
60 עדים וכו'". ואי לא – לא היה חלוק משום דאין קדושין חלק בין עדים, ולפי "דבר" "דבר" ממנו, כתיב בערית "עדות דבר" (דברים כד). ובמקום כתיב "על פי שני
61 עדים וכו'". ואי לא – לא היה חלוק משום דאין קדושין חלק בין עדים, ולפי "דבר" "דבר" ממנו, כתיב בערית "עדות דבר" (דברים כד). ובמקום כתיב "על פי שני
62 עדים וכו'". ואי לא – לא היה חלוק משום דאין קדושין חלק בין עדים, ולפי "דבר" "דבר" ממנו, כתיב בערית "עדות דבר" (דברים כד). ובמקום כתיב "על פי שני

1 ואם נתן גמי מעצמו כופין אותו ליתן כתובה – מנא כי לדוכי דאלמנא גמי הארסיס יש
2 לה כתובה, ואפילו לא בתא. דהא מסתמא הכא מיררי ליה כתב לה, לא כתב לה –
3 אם כן מנא מבקשין שייך למימר בתא. אבל שמוע מינה ומיררי איהו וכל כתב לה כתובה,
4 ואפילו דכי קאמר: כופין אותו ליתן כתובה. ובפרק "הכתוב" (כתובות פטג.) דבעי: לכתובה –

5 מן הארסיס יש לה כתובה או אין לה כתובה –
6 הוה יכול לדוכי בתא. אבל לא רבח. שריד לא
7 רצה לדוכי מהאמרואן, כי אם מן המשנה.
לא

1 אמצעות שבת שניה תשתי – והכי נמי מסתמא,
2 בשאין שם אלא גדולה וקטנה. והכי נמי מסתמא,
3 דאם איתא דאיכא – ליתניה. – ולשמועין: אמצעות

4 שבת ראשונה דודאי ספיקא, ואסירא ליה, מי קתני לה? – הכי השתא?! התיס תנא
5 קטנה דידיה לאסירא – והוא הדין להך דקששא מינה, קבא אם איתא דאיכא – נתניה.
6 אמר ליה רב הונא בריה דרב הושע לרבא: הא פסח, דכי פת אחת דמי ופלגינן? אמר ליה:

7 התיס בלישמי דקלמא קמפילגי, מי סבר: "עד פני הפסח" – עד קמי פסיחא, ומי סבר:
8 עד דקמיני פסיחא. משנה האומר לאשה "קדשתך" והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא
9 אסור בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "קדשתך" והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא

10 אסור בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. "קדשתך" והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא
11 מותר בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא
12 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא

13 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא
14 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא
15 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא

16 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא
17 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא
18 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא

19 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא
20 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא
21 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא

22 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא
23 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא
24 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא

25 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא
26 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא
27 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא

28 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא
29 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא
30 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא

31 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא
32 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא
33 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא

34 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא
35 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא
36 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא

37 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא
38 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא
39 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא

40 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא
41 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא
42 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא

43 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא
44 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא
45 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא

46 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא
47 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא
48 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא

49 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא
50 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא
51 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא

52 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא
53 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא
54 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא

55 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא
56 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא
57 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא

58 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא
59 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא
60 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא

61 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא
62 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא

63 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא
64 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא

65 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא
66 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא

67 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא
68 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא

69 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא
70 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא

71 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא
72 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא

73 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא
74 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא

75 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא
76 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא

77 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא
78 מותרת בקיבוייה, והיא מותרת בקיבוי. והיא אומרת "לא קדשתני" – הוא מותר בקיבוייה, והיא

קִפְדוּן
תּוֹסֵפֵת

לא איברו שהדי אלוסוקי — בכאן אמר רבינו הם איצר עדים לעשות קנין. הוא דאמר פרק "זוהר הביתים" (בבא בתרא מ.א.) קנין בפני שנים ואין עריך לומר "כתובר" — לא משום דלא מתני בלא שנים, הודאי מהני אפילו בלא שנים. אלא כלמי קאמר: קנין הדריגל בפני שנים — אין עריך לומר "כתובר", אבל רואי אין עריך שנים. וכן משמע בפרק "יחודה" בבא מציעא מ.ה. דקאמר רחמי: ויהי דהוה עומד בנזק און בידי מעות. וכו' וקרי: עולה ויגיעותו הנהלה אגב סודרו ומשנו: לולת ליה סודר. ודאמי לא משני דלו חש עדים? אמי עמדי עניני מונה: דקנין מהני בלא עדים. וכן משמע

בפרק קמא דטרסורתי (ו.א.) דקאמר רחם: פשרה בידיה, וקיימא לן (שם) פשרה צריכה קנין.
אמר לו עד אחד אבלת חלב וזלה דאמר נאמן — מירש: דרשיתה כחוראה דמי. ויהי טועל

מעצמא, אבל אמר לו איני יודיע" — איני נאמן לחייבו קרובי (בבבא בתרא ד' א) הוה אדעי — ולא שדויערתו אחריים. (ויקרא ו') חלב שנים — נאמנים, ומביא קרוב על ידו, כדאמר רחם (ברכות י.א.) אבל הביאנו שנים לידי מיתה

במורה לא יביאנו לידי קרוב הקהל ועריך נמי לפשע "זולה שותק" — דאמר לו העד: אבל שנים חלב וזלה קן לידעי, הוא שותק.

ותנא ודאמי טעמא הלה אמר לא אבלת — הוא דנקט "זולה שותק" — הוא הוהו אם אמר איני יודיע", דפסור משום דכתובי (שם) "או הודיע", הוא נקט לא אבלת" — משום דבעי למיתני סיפא גבי שנים אומרים "אבלת חלב" וזאת אמר לא אבלת". והבא איבא כתובי לרבי מאיר — דאפילו אמר לא אבלת" מחייב רבי מאיר.

נמטאו סתרותי הלה שותק נאמן — שאמר לו העד "בפניך נטמאו", וכן עריך לפשע ביאבלת חלב", כדפרשית. וקשה הוא בפרק "הדוקי" (גיטין נ"ב.) מיהיה: היה ערשה עמו בשחרות ואמר לו "נמטאו סתרותי" — גאון "סדרות שעשיתו עמי ביום פלוגי נטמאו" — אינו נאמן. וכתני רחם: ומאי שני אשר ירשא ומאי שנא שיטאי בדיד — אינו נאמן. וסיפא דאמר שותק סתרותי הנה, לכך אינו נאמן. והכי אמר אבבי דנאמן כאשר לו "אבלת חלב" ואף על גב דאין בידו אשכחוהו חלבין: נון קשה לקמן. ודאבנא חלבי "שורק רבוע" אף על גב דאין בידו להרביעי שרווה ויש להחייב דהדיא "דיתוקנין" שביטאני שותק אלא מכתשה, דאמר אייתי כשותוק ואתי מכתושי. ושני, קשה מרבא: דכתוב משמע על פלוגי רבא עלה דאבי, דאמר רכל דרב שאין בידו שני שותק, רחם קאמר רבא: אשכחוהו ולא אמר לוהי, שותק אשכחא וקאמר ליה איני נאמן. משמע

אבל א אמר ליה מיד — נאמן בכל ענין, אפילו אין בידו, ואפילו אין שותק, והבא לא פלוג אבבי דבאין בידו בעת שותק היה לומר: שאני רחם לפי שהיה בידו פעם אחת, ויהי בשעת שיעשא,

אבל הבא — מעולם לא היה בידו כלל, ולכן בעי שותק, ויראה דחלבה כרבא לניב אביו, ועתה בענין על פי שלשה ענינים: דבר שהיה בידו, נאמן

ההיא דהיה ערשה עמו במתוה — נאמן, ואפילו לא היה שותק. ודבר שהיה בידו פעם אחת, אבל היה פעם אחת — נאמן, ואפילו אין שותק. והלכה כרבא, כדפרשית, ושותק דאמר בשעתיון דרנת — נראה לרבינו ינחז דהיינו דבר שיש לו לידעי, כמו שאמר לו "תספיק יין בפניך", דהוא י דאכלת חלב". אבל אמר לו "תספיק יין שלא בפניך" — שותק — ודאיא שותקת אינה חוראה, ולכך לא ישיב לו — לפי שלא היה יודיע בידו הדבר. והנה נאמנו רבב שאינו בידו כי אינו שותק לא מהומן — ויהי נגראל אלן שמין כל

תרין, אבל אין מהומן ליה כבי תרין — נאמן, כדאמר בסמוך גבי סמאי, דקאמר רבא דנאמן, אף על גב דהוי דבר שבערוה ואין רבב שבערוה פחות משנים, גם שכל בנאמן במולתא אחרתי. ועריך לומר ודאי דאמר בכל רוחקו (גיטין ב.ב.) עד אחד נאמן ביטורין — היינו רוקא לחתיר, כגון "כשרו ו מנתקת", או "חתיבה ו שותק". אבל לאסור דבר — אינו נאמן, אלא כמו שפירשתי. והא דאמרין דרברב שאינו בידו כי אינו שותק לא מהומן — היינו רוקא ברבר שאינו יכול להחבר. אבל דברב שיכול להחבר, כמו שאמר לו "יש שריך סתרותי" דא אמר לו וברי

אמרין הן הן עד יחוד כו' — משרואה שנתייחודה עמו — אין עריך להעיד על הביאה. וכדון דלבו גה — מחזקין אותו בחוקת שבא עליה לשם קדושין. ואיכא דאמי — דרבה משמיה דרב אמר, ונאמן קרי רבי דיןא רבה" — רבי. צריכה שני נישין — קא סלקא דעתין כדי להתיירא לעינאו. ונותב מכתובת בן חתולה — ממהו נפשה, והמורה

הוא תוסב בספק עד יבא אליו. וא"ר יצחק לוי פלוגי ליה תחתי — שאמר "בפעני קדושה", ואתא ליה תחתי נמי ליהאי. מי מציי אהיה וכו' — והיהה מורה הכתובה שלה ושלוהו בספק? אלא לא קבע

אחד — כלל אחד. ושמע מנה דאפילו אינה מודה צריכה גט. עד אחד בתבטא — דאיכא דהוה דסהא דמכתוה ליה — מי מהומן? אפילו לא מכחשתי ליה אידך — ליכא למאן דאמר, דאין האחד ביה אלא לעיתא — הבא שמועה לא שייכא. צריכה שני נישין — כדי לבנות כתובתה

מן החתילה, כלומר, לעולם על חתולה מנתח עד שיבא אפילו לא תבנה לה שנים, וכן היה על השפחה. ונני מעצמן, והגט מביאה לידי גיבוי כתובה מן ההיכלה ממנה נפשה; אם של זה הוא — הרי מדיחי לה כתובה על פיו, וכן. וכל שכן אם כולה שלה. ורבי מאיר וכו' — כלומר, וכולה לא אשמעין אלא דמטלטלין משתעבדי

לכתובה. ורבי מאיר היא. דאמר בסבכת כתובת בי'ראשש שפולגו לא בכסים" (ג.פ.) שמרת יבם שכתובתה על נכסי בעלה הראשון. והנה אחיה מיתה — ילקח בהם קרקע והוא אוכל פירות. אלמא: משה משתעבדי לבתובה. ויהוא רבין על כפא עיה — דכתובי שמוח

כל "אשר יאמר כי הוא זה", הרי שסמך על מנקה הדראות, ואין אייב לאחריי — אינו רב אחריים דהואותו, לו שאין נפסד אלא הוא. הבא אף יחייב לאחריי — שותק וסתרואתו סתורו

הו. וקרובו סתורו. כי בני דרבי גרס, אחים וכו'. פי שנים — שהצריכה תורה. למאי הלכתא ועריך ערים? שמוש דאי בעי שותק ולומר לא כך היה, ולא יוכל לומר, כי שאלו עירום — הוא שהצריכה הכתוב עדים. ונאו אין אנו שקריים, ולא הדרין בן, ואין אנו צריכין עדים. או דלמא — שפולגו הם מורים — אין דבריהם קיימים אלא בעדים, ומנאמי אינו מחויב

בשלו והוא שבעלי אין לוקחתי כלום. לשקיי — והכופרים דברבים, לומר: לא כן אלא אבלת חלב — בשוגג, ויחייב אתה קרוב. נאמן — העד, וכשר הקרוב, ואין כאן משום "או הודיע אליו חטאת" (ויקרא ד) — ובשעת שדויערתו אחריים. והכי דרשין לה בלגמא עמינתא דראשד רבה" (בבבא מ.ב.) ולא שדויערתו אחריים הוא

מכתוב. שודך

בסדה? אמר לחו: לא איכרו סתדי אלא לשקרי. אמר אבין: אמר לו עד אחד "אבלת חלב" והלה שותק — נאמן. ותנא תונא: אמר לו עד אחד "אבלת חלב" והלה אמר "לא אבלתי" פטור. טעמא — דאמר "לא", הא אשתיק — מהומן. ואמר אבין: אמר לו עד אחד "נמטאו סתרותי" והלה שותק — נאמן. ותנא תונא: עד אחד אמר "נמטאו סתרותי" והלה שותק — פטור. טעמא — דאמר "לא", הא אשתיק — מהומן. ואמר אבין: אמר לו עד אחד "שודך

אמרין הן הן עד יחוד כו' — משרואה שנתייחודה עמו — אין עריך להעיד על הביאה. וכדון דלבו גה — מחזקין אותו בחוקת שבא עליה לשם קדושין. ואיכא דאמי — דרבה משמיה דרב אמר, ונאמן קרי רבי דיןא רבה" — רבי. צריכה שני נישין — קא סלקא דעתין כדי להתיירא לעינאו. ונותב מכתובת בן חתולה — ממהו נפשה, והמורה

הוא תוסב בספק עד יבא אליו. וא"ר יצחק לוי פלוגי ליה תחתי — שאמר "בפעני קדושה", ואתא ליה תחתי נמי ליהאי. מי מציי אהיה וכו' — והיהה מורה הכתובה שלה ושלוהו בספק? אלא לא קבע

אחד — כלל אחד. ושמע מנה דאפילו אינה מודה צריכה גט. עד אחד בתבטא — דאיכא דהוה דסהא דמכתוה ליה — מי מהומן? אפילו לא מכחשתי ליה אידך — ליכא למאן דאמר, דאין האחד ביה אלא לעיתא — הבא שמועה לא שייכא. צריכה שני נישין — כדי לבנות כתובתה

מן החתילה, כלומר, לעולם על חתולה מנתח עד שיבא אפילו לא תבנה לה שנים, וכן היה על השפחה. ונני מעצמן, והגט מביאה לידי גיבוי כתובה מן ההיכלה ממנה נפשה; אם של זה הוא — הרי מדיחי לה כתובה על פיו, וכן. וכל שכן אם כולה שלה. ורבי מאיר וכו' — כלומר, וכולה לא אשמעין אלא דמטלטלין משתעבדי

לכתובה. ורבי מאיר היא. דאמר בסבכת כתובת בי'ראשש שפולגו לא בכסים" (ג.פ.) שמרת יבם שכתובתה על נכסי בעלה הראשון. והנה אחיה מיתה — ילקח בהם קרקע והוא אוכל פירות. אלמא: משה משתעבדי לבתובה. ויהוא רבין על כפא עיה — דכתובי שמוח

כל "אשר יאמר כי הוא זה", הרי שסמך על מנקה הדראות, ואין אייב לאחריי — אינו רב אחריים דהואותו, לו שאין נפסד אלא הוא. הבא אף יחייב לאחריי — שותק וסתרואתו סתורו

הו. וקרובו סתורו. כי בני דרבי גרס, אחים וכו'. פי שנים — שהצריכה תורה. למאי הלכתא ועריך ערים? שמוש דאי בעי שותק ולומר לא כך היה, ולא יוכל לומר, כי שאלו עירום — הוא שהצריכה הכתוב עדים. ונאו אין אנו שקריים, ולא הדרין בן, ואין אנו צריכין עדים. או דלמא — שפולגו הם מורים — אין דבריהם קיימים אלא בעדים, ומנאמי אינו מחויב

בשלו והוא שבעלי אין לוקחתי כלום. לשקיי — והכופרים דברבים, לומר: לא כן אלא אבלת חלב — בשוגג, ויחייב אתה קרוב. נאמן — העד, וכשר הקרוב, ואין כאן משום "או הודיע אליו חטאת" (ויקרא ד) — ובשעת שדויערתו אחריים. והכי דרשין לה בלגמא עמינתא דראשד רבה" (בבבא מ.ב.) ולא שדויערתו אחריים הוא

מכתוב. שודך

בסדה? אמר לחו: לא איכרו סתדי אלא לשקרי. אמר אבין: אמר לו עד אחד "אבלת חלב" והלה שותק — נאמן. ותנא תונא: אמר לו עד אחד "אבלת חלב" והלה אמר "לא אבלתי" פטור. טעמא — דאמר "לא", הא אשתיק — מהומן. ואמר אבין: אמר לו עד אחד "נמטאו סתרותי" והלה שותק — נאמן. ותנא תונא: עד אחד אמר "נמטאו סתרותי" והלה שותק — פטור. טעמא — דאמר "לא", הא אשתיק — מהומן. ואמר אבין: אמר לו עד אחד "שודך

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62

1 מנסך יין" - בא ואראך האיסור, בהא דאי שי לחוש דלברוי לביוקו, דכאמר לבקן (עמוד
 2 ב) גבי בעל מום, דמצו אמר ליה "שלא ואחורי". וכשאדם עושה חבירו שליח לשמור יינו, או
 3 לכהיבן מן הפרתה - נאמן, דהיינו בידו, ומדמיין עליו ביה כח חרי, כבסומן עליו, והא דבעינן
 4 שותק - היינו דלא דקא על עשאו שליח.

5 **אמר** אבי דאי בני - תימה. והא אמרת:
 6 המקדש בעד אחד חותך אתך חוששך
 7 לקידושי, דאין דבר בעירוה חתוך שמישיו ויש
 8 לומר: דהתם, אפשר כיון דלא קדשה בפני עינים
 9 - דבעת מתנה, אבל האב - הביאה אסרת בין
 10 בעדים בין שלא בעדים, ואין אנו צריכין אלא
 11 שדיע הבעל האמת. מיהו קשה: דמשמע הכא בעד
 12 אחד, ובמבטח סוטה (ג.ב.) משמע דאין
 13 האשה נאסרת על בעלה אלא על עסק קנינו
 14 הסודי, משמע דבעינן עימום ויש לומר: דהתם
 15 מיידי באינו שותף, אבל בשותק - בעד אחד
 16 מדמינן.

17 **רבא** אמר כי - ואם תאמר: כיון ששותף,
 18 חשוקה כחודאה דמיא - למה לא
 19 תאמר עליו: וכי לא יוכל לעשותה עליו חביבה
 20 דאיסוריא ויש לומר: דקסבר רבא דטעמא דשותף
 21 האמת - לאו משום דשותף (ג.ב.) משמע דאין
 22 אלא משום דאיכא רגלים לדבר מדמינן ליה, וכיון
 23 שאין איתא דמיא מנכ ערות הבעל אלא מנכ מרות
 24 הדע - לא מדמיננן ליה, דעד אחד אינו נאמן
 25 דברב שבעדות.

26 **הקם** להם בעיצו שבין ענין - מירש בקנטוס:
 27 ואף על גב דלא שעת עבודה היא - הא
 28 אמרינן לעיל (ג.ב.) שבעדי כהונה ינתנו ליתנות
 29 בהן, וקשה דארברה, שבעדי מהותם דמי שדיו
 30 יכולין להפשיטן - שדיו וזקוקן להפשיטן,
 31 מדרקמור לא ינתנו תורה ללאמאי השרת, משמע
 32 - משום דלא צורף אסירא דרמינו רבתי וכו' דדקא
 33 עיין, בשל רבתינו ב (שפוט בח) "זהה על מצוה
 34 תמיד" - משמע דמותר שלא בשעת עבודה, אבל
 35 בשאר גביים - לא, ואני דהה כהן מורע בית
 36 השמואני.

37 **מאי** חיות דסמנתו אינו סמוך אינו -
 38 דאישתבאי. והכי קאמר גמרא ילא
 39 נמצאו? הקשה בקנטוס: דארבה, אויך תרי חבדי
 40 תרי ואוקי אם ינאי בחוקת כשורות, כמדארבינן גבי
 41 כהן חוקה (והאשה שפאטאיריהו) (כתובות כ"א)
 42 ותירצו: דהי מילי אי האני אידו קנון, והיהה באה
 43 לבית לית להתירה - דהתם אית ליה חוקה
 44 דכשרות, אבל בנה זה התרין לפיטו - אי אלו
 45 חוקת כשרות, שדרי מעידים על תחילה לידתו
 46 בפסול, שאמרינן שאמו נשבת כדת שניעל. ואם
 47 תאמר: מכל מקום תינתן ליה חוקה דארמיה
 48 שותיהה חוקת כשרות, ואמר אמרינן בפרק קמא
 49 דכתובות (ג.ב.) דלברוי דבמשדר בה - במשדר
 50 בתורה ליה לומר: דלא אמרי אוקי תרי חבדי תרי
 51 אלא בתורה דרבנן, ומה דאין תרי פסיק דבנן,
 52 ובהא לא החמירו, אבל ביוחסין, דאיכא איסורא
 53 דארמיתא - דהחמירו, ואסרה היא מדרבנן,
 54 אמר

1 שורך נבע - ואסור להקדשה, אבל לוסקלו - תרי בעיני, דאמר רמי (בבא קמא מ"א):
 2 כמיתא הבעלים כך מיתא השור. והא תנא - לעינן פסולי קרבן בזבחים ובבכורות.
 3 וצריבא - לאשמעוין בכלולה דשתקוה תהורא היא. חיי ליה בישי מופאטו - ולא
 4 איכפת ליה, ולא תהורא היא, ומותרים להטריים, לאו לנבי מוכח קיישי - ולא איכפת
 5 ליה להכוש. ותהורא מירבא לו ריזא, ומותר

6 להקדשה, צריבא, אשתו ויתנה כעד אחד -
 7 כלומר, אמר לו עד אהרן ויתנה ויהיה הוא
 8 שותף, כיון דלא יאסר היה עליו? ולא תנא -
 9 ההוא סמאי לעת הקבוע על לפני שמואל: שדך
 10 - שמואל שליח בתריה, שימחרנו לבא, מאי
 11 לאו אי מהימן לך - האי עד כשאר עד אחד,
 12 דידעת ביה שאינו מופסולי עדות, דלאו גולתא
 13 הוא. אפקה - והאיל ולא הכדישתו, נא הפלך
 14 - מן הכותש על השמונאים יהודי, למהלית -
 15 על שדמינה שבמברת, מלווחס - ויקדמה, והשמן
 16 קקלי בלשון ארמי, מנזי "הקוספים מלוח על
 17 שדך (ג.ב.)" כשדיו פסוקים בגבני - בית שני,
 18 שבאו מן הגולה והיו עמים יהודי מוציאין
 19 היצואות במלאכה, אף בא נאבל מלווח, להחיות
 20 זכר לעוני אבותינו, ולהודות לפני הקדוש ברוך
 21 הוא שהצליחנו ושימחנו, לכן של פירושם של
 22 - שנתאך קמך, ואין ספקים בהחלוקה, ומה
 23 אעשה - ליעוד שכן הורא קמך להם בעיצו שבין
 24 עניך - הן עיני הקדש על מצוקך, ויעמוד על
 25 רגליהם, כשם שהשם כתוב בו, והם יגלו את
 26 בלבם, אף על גב דלאו שעת עבודה, דכאמר
 27 בפרק שני (קדושין ג"א:) בגדי כהונה ניתנו
 28 ליתנות בהם, שהיו אסורים אמרי נשבות מן
 29 הפרושים - לכן מיתו בו, שהיו הפרושים
 30 אמורים עליה אמרי נשבות ממוכרמים, לכן של
 31 בית השמונאי היה, ושביה פסולה לכהונה
 32 ותשאה אבוי - ונמצא חיל, ויבדלו חבתי ישראל
 33 כעם - כשעם דמולך עליהם, כן הוא ידע -
 34 לסבול חרפתו, וכך הוא ידע - בתמייה, שלא
 35 תנעם כהנאי? ורפסם - דרפס, מה תאמרי ליה -
 36 שעת שותכתי? אמר ליה: הרי ספר תורה
 37 כריכה, ומנותח בתוכה גמעות, ולא ישותכה
 38 ותוצין ריקה - לשון "ירצין עיץ ויגמול שקדים"
 39 (מנבחי יו'), לישנא אחרת: אביה, לשון
 40 "רבעים" (אביה) בניוצין המבעיד גלות,
 41 שבעין בן שש - אויך אשתו היה, והתביאתו
 42 היכי דפי - ויבוקש הדבר ולא נמצא, דמשמע
 43 שהחוקקהו בחוקת מכות? סמוך אינו -
 44 דאמר אישתבאי, והכי קאמר "ולא מצינו?" ואי
 45 אמרת אויך תרי לבחדי תרי, ואוקי איתתא
 46 אחותקה - אינו מילי אי איה קנון, והיתה אלו
 47 לבית לית להתירה, אבל בנה זה התרין - אי אלו
 48 חוקת הכשרות, שדרי מעידים על תחילה לידתו
 49 בפסול, אלא לאו כדן אחד - העיד על השבייה,
 50 ובהו שנים והכדישתו, דהו איה רב מניו" -
 51 בעלמא, שפחה הבטיש תחתיה - הכניסו להם
 52 שפחה, וסבורים שהיא זאת, ונבזה מהם לאחר
 53 שנשבעת עד שלא תתירה בלא עדים, הולכך
 54 כאן באה הכחשת עדים.

מנא

41 אם אהרן שומע לעצתי - רומסם, - ותורה היה מנהא אעליה? - תרי פרכיה ומנחתה בקרון זוויה, כל המנחה ללמוד - יבוא
 42 וילמוד. אמר רב נחמן בר יצחק: מיד נורקה בו מיתה, דהנה ליה למימרי: מינח תורה שבכתבך, תורה שבעל פה מאי? מיד: ותוצין
 43 הריעה על די אלעזר בן פועריה, ויהרגו כל חכמי ישראל. והיה העולם משתומם, עד שבא שמעון בן שטח והחזיר את התורה
 44 לישנה. היכי דמיו? אילמא דבי תרי אמרי "אישתבאי", וכי תרי אמרי "לא אישתבאי" - מאי חיות דסמכתא אהני - סמוך אהני!
 45 אלא בעד אהרן, ושטמא - דקא מכחשי ליה בי תרי, הא לאו הכי - מדימו, ורבא: לעולם תרי ותרי, וכדאמר רב אהא בר רב
 46 מניומו: בעדי הוקמה, הקא נמי - בעדי הוקמה, ואיבעית אימא: פדרבי יצחק, דאמר רבי יצחק: שפחה הכניסו תחתיה, אמר רבא:
 55

אמר רבי טרפון משל לעומד ומקריב וגבי דמזבח - ואם האומר מאי משל הוא זה? דרי במשל אפילו נודע שפסול היה בשעת עבודה אפילו הכי עבודתו כשרה, כדרכו בסמוך מקרא. ובבי האי גונא גבי מקוד. אם נמצא שמדידתו היתה תולה בשעת - שדירתו נמצאת למפרע, אפילו לארבי טרפון ואומר רבינו יצחק דברתינו פליגי, פליגי

בשדירות שנעשו על גביו למפרע, רבא אריל רבי, רבא אריל רבי, ובשלא חוקה ומקוד, וכו' אריל רבי חוקה דאריס, ובשלא נודע חסרון המקוד למפרע, ופליגי נמי בטמא

שטבל בטמא, ולאר"ן נודע שיהיה חסר באותה שעה, ששדירתו חסרה וטוהרה למפרע. ואדא מריתי

המשל, תוספות ישנים, ופליגי נמי במקוד שטבל בה כדן ועבר עבודה, ובאו עדים היעודו שיהיה

המקוד חסר קודם שיתבטל. רבי טרפון אומר: כשרה העבודה, מדי דהיה אבן גרשה וכן הלצה, ואחא קאי ובמשל.

שלא ואחז - תמונן של "הפשיט" - זשל"כ (ויקרא א). וכן הוא על הלוכח אבן גרשה וכן שיכול להחבר - דא אחר נאמן עליה ואפילו עד אחד מביטלה.

ולודעו אחריו בין זרע כשר בין זרע פסול - וברש במילתין (הא, א) אומר: "זרע אן ליה" - אין לו אלא זרע כשר, זרע פסול נמין -

הלמוד למר רבי. ודא דאמר רבא דירע"ה משמעו אלא כשרו ליה למה. ורשמי דאבא דירע"ה מותר, דהיה מצד למכתב "ולמביר, שדרי בבנות לו"

שדרי ברית בחונה, הלכך הרשעין מניה אפילו זרע פסול. אבל התם אין מותר, שדרי התם יש לה בת

בל מקום שיש קידושין חי וכו' וכל מקום שאין קידושין ואחיה זה זה הבא על אחת מכל

הערייות שבתורה - נראה לרבינו יצחק דוד סתמא אחיא כרבי שמעון דהיטעין, יצחק ב"סוף

פרק החולץ" (בבבט מטא). יש שמד מחייבי כריתות, ועל מחייבי לאוין, ובארי גונא קאמר

הבא. ודע נראה לרבינו יצחק דהלכה בי האי סתמא. אף על גב דאיכא סתמא אחרתא ביבמות

(בבבא, א) כרבי עקיבא - מכל מקום דף סתמא עיקר, משום המתנאי גבי הילכתא פסיקתא

קידושין, ועוד: ומעטו דבורה מקומות כי האי סתמא, כדקנין התם (ביבמות י"ב), פשיטא. בני

דדיבי לאוין כשרים גינרו. ועד תגי איהו ממוז - כל שאיסורו איסור ערה ונעשר כרת. משמע ולא

הוי ממוז אלא מחייבי כריתות. ממתניתין

הלוצה דעבודתו בשרה מנלן? אמר רבי יהודה אמר שמואל: דאמר קרא "ויהיה לו

ולודעו אחריו" - בין זרע פשר ובין זרע פסול. אבנה דשמואל אמר: מכאן, "בהך ה" חילו

ופעל ידיו תרצה" - אפילו חולץ שבו תרצה. רבי ינאי אמר: מהכא "ובאת אל הכהן

על העדמת שאינם הולץ אצל כהן שלא היה בןמיו? אלא זה פשר ונתחלל. בעל מום דעבודתו פסולה מנלן? אמר רב יהודה

אמר שמואל: דאמר קרא "לכן אמר הני נתן לו את בריתו שלום" - פשהוא שלם ולא פשהוא חסר. והא "שלום" פתיב!

אמר רב נתנן: וי"ו דשלום קטיעה הוא. משננה כל מקום שיש קידושין ואין עבירה - תולד הולץ אחר תוך. ואיזה זו -

זו כהנת, ליה, וישראלית, שנשאו לכהן לוי וישראל. וכל מקום שיש קידושין ויש עבירה - תולד הולץ אחר תנבום. ואיזה זו -

זו או לאמנה לכהן גדול, גרשה ותלוצה לכהן הרייט, ממורת ונתניה לישאל, בת ישראל לממור ולנתן. וכל מי שאין

לה עליו קידושין אצל הש לה על אחרים קידושין - תולד ממור. ואיזה זה - זה הפא על אחת מכל הערייות שבתורה. וכל מי שאין

לה לא עליו ולא על אחרים קידושין - תולד כמותה, ואיזה זה - זה ולד שפחה ונקרית. גמורא "כל מקום שיש קידושין"

אמר ליה רבי שמעון לרבי יוחנן: פללא הוא דכל מקום שיש קידושין ואין עבירה תולד הולץ אחר הולץ הרי

מא אמיתא לה - דאין עד אחד נאמן בדבר ערוה לפסול, ואפילו לאו מביטלה. מורה

מגזרות מים, נמוך בריכות מים, כדאמר בבבא בתרא (סא, א) לא מבר לא המגרות של מים. של ירסקים - שם אדם, או שם מקום, שביבנה. בחוקת שלימה - ארבעים סאה.

היה רבי ירמיהו מפרש - דאמר: השתא הוא דחסר, וישענה שטבולו בלא אדם וכלים -

שלימה והשתא נפפא - דלא ידעין באמת חסדה, ונתבא שיניה בטליל. שבעות -

שעבר כבר, כשרה. לקמן יליף לה. בעל מום שבעות - שעבר כבר פסולה, ואפילו היה שונג. לקמן יליף לה. מקוד פסולו ביהוד - בא

אחד ואומר "אני מדרתינו ומנצא חסר" - נאמן, דקימא (ענין ב"ב) דעד אחד נאמן באיסורי, ובעל מום פסולו ביהוד - בא אחד ואמר "בעל מום הוא" - נאמן. ולקמן מפרש לה. מאחרים

- מתמת אמר. שלא אחיז - אם איך בעל מום הפשט בנידן ונראה. והיני דקנינה בעל מום פסולו גנופ, שנכבד לכרבי הדברים, וכן מקוד - חסרות לפנינו.

והיתה לו ולודעו אחריו וכו' - בין זרע פסול חלל, וכלתהילתא לא קאמר, דהא מוחלל קריה רחמא, שנתחלל מקודשת כותן, חולין שבו -

חללין שבו. חללין שבשבת לה, דקרא בשבת לוי כתיב. ובעל מום דעבודתו פסול מנלן - אם עבר בשונג, דאילו במוז חילת (ויקרא כא) אך

אל הפרובת לו, ויבא וכו' ויהי כולל את מקדשי, אלא בעד בלא ידיעה מנלן ולא מביטותין ליה

מחאי קרא ויהיה לו ולודעו אחריו? הני גותן לו - לעיל מיהיה לו? כתיב, אלא: בשלמים הוא דאכשר. משנה כל מקום

שיש קידושין ואין עבירה - שדקדושין תופס בה. ואין עבירה כנשואין, שלא אסרתה תורה

עליה. כהנת לוי וישראלית וכו' - לוי שנשא כהנת או ישראלית - מנה לה, ובחן שנשא לוי

ישראלית - שבה כותן, (לוי) ישראל שנשא כהנת או לוי - תולד פסול. וישראלית

לכתיב אבותם כתיב. אלאמה לכהן גדול - יש קידושין ויש עבירה. דקסברי: קידושין תופס

כחיבי לאוין. אחרי הפגום שבהנה - שגולד מפסולי כהונה - תולד פסול, וכן בין מגרות לישראל - ממור, וכן בין ממור מישראלית -

ממור, וכן בת נתניה לישראל - שגולד מפסולי כהונה - תולד פסול, וכן בין מגרות לישראל - ממור, וכן בין ממור מישראלית -

ממור, וכן בת נתניה לישראל - שגולד מפסולי כהונה - תולד פסול, וכן בין מגרות לישראל - ממור, וכן בין ממור מישראלית -

ממור, וכן בת נתניה לישראל - שגולד מפסולי כהונה - תולד פסול, וכן בין מגרות לישראל - ממור, וכן בין ממור מישראלית -

ממור, וכן בת נתניה לישראל - שגולד מפסולי כהונה - תולד פסול, וכן בין מגרות לישראל - ממור, וכן בין ממור מישראלית -

ממור, וכן בת נתניה לישראל - שגולד מפסולי כהונה - תולד פסול, וכן בין מגרות לישראל - ממור, וכן בין ממור מישראלית -

ממור, וכן בת נתניה לישראל - שגולד מפסולי כהונה - תולד פסול, וכן בין מגרות לישראל - ממור, וכן בין ממור מישראלית -

ממור, וכן בת נתניה לישראל - שגולד מפסולי כהונה - תולד פסול, וכן בין מגרות לישראל - ממור, וכן בין ממור מישראלית -

ממור, וכן בת נתניה לישראל - שגולד מפסולי כהונה - תולד פסול, וכן בין מגרות לישראל - ממור, וכן בין ממור מישראלית -

ממור, וכן בת נתניה לישראל - שגולד מפסולי כהונה - תולד פסול, וכן בין מגרות לישראל - ממור, וכן בין ממור מישראלית -

ממור, וכן בת נתניה לישראל - שגולד מפסולי כהונה - תולד פסול, וכן בין מגרות לישראל - ממור, וכן בין ממור מישראלית -

ממור, וכן בת נתניה לישראל - שגולד מפסולי כהונה - תולד פסול, וכן בין מגרות לישראל - ממור, וכן בין ממור מישראלית -

ממור, וכן בת נתניה לישראל - שגולד מפסולי כהונה - תולד פסול, וכן בין מגרות לישראל - ממור, וכן בין ממור מישראלית -

קידושין. האומר – פרק שלישי דף סז עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)"
 קצא תוספות

1 **גמרא** גר שנסא פטורת קידושין ואין עבירה – דגר מותר בממורת לרבי יוסי,
 2 דאמר: קול גרים לא מקרי קהל, לקמן בפרק בתרא (ע"א). ונתניה – בני קידושין וש
 3 עבירה במתניתין בחרי אלמנה לבחן גדול. כל מקום רסיפא – דיש קידושין וש עבירה,
 4 "כל מקום" – לללא משמע, לא מותר בן דול. ורבי לא פריש לה בחריא. ואיכתיב אימא לעולם
 5 רבי יוסי היא – דאמר גר נאריה בן דול.
 6 והקדשא לך ככלא היא – מתניתין לאו ככלא
 7 כילי. ולרבי נתנא בה איזא, זו היא בנתה ולויה?
 8 כי – למימרא דהני הוא הדולד הולך אחר
 9 הוכר. אבל גר שארימ, אף על פי שיש קידושין וש
 10 ואין עבירה – הולד הולך אחר הפגום. ואיזו זו
 11 ותו לא – כלומר: אם כן, דריוו וז' דוקא, אבל
 12 מדיד אחריתא לא אויל אחר הוכר, גבי שי
 13 קידושין ואין עבירה. והיו חלל ובי – ותנן לקמן
 14 (ע"א), בת גל רבי פסולה לכתונה. אלמא אחר
 15 הוכר הוא. ומיקרי חללה כרבי דוסתאי כסירא
 16 ליה – לתנא דרין, דאמר (ש"ס): בנות ישראל
 17 מקוה טהרה לחללן, ובתה כשרה לכתונה. והרי
 18 ישראל שנשא חללה דיש קידושין ואין עבירה –
 19 ולא אסורה אלא לכתנים, והולד הולך אחר
 20 הוכר. דתנן לקמן (ש"ס): בתו כשרה לכתונה
 21 ולא אמרינן חללה היא. פגום שבשניהם
 22 ונתניה כסירא – נא ברנת ליה רשאיטלו?
 23 ומשני משום דלא מתייח לה – אינה נשנית לה
 24 לתנא עם השאר בלשון קנה. דנימא: ואיזו בנתה
 25 ליה וישארית חללה שנשאו לבחן ללו
 26 ישראל, דמשמע – חללה נמי לבחן אין עבירה.
 27 והאיכא – שי קידושין ואין עבירה הדולד הולך
 28 אחר הוכר – הא דרבה בר בר חנה. פציי שני
 29 – שנתגריי אבוי, פצייית ראשונה – שנתגרייה
 30 היא. גבי שליש – ומורה לישארית,
 31 כדכתיב (דברים כג) "דור שלישי יבא להם".
 32 דכין דיש קידושין ואין עבירה – לבית
 33 אבותם? קרינא ביה כישראל, הא דאמרינן
 34 ביבמות (ש"א): "לדם: הלך אחר פסולן –
 35 לענין ישראל שנשא מצריה, או מצרי שנשא
 36 ישראל, דיש קידושין וש עבירה – ו
 37 שלשית דרות הולד הולך אחר המצרי, וידוע
 38 להם כתיב, ואחריהם וחלבים חלודות, אבל
 39 לענין מצרי ומצריה – לא נמנרן לן האי "לדם"
 40 מדיד, ורבי בתרויהו קרינא ביה, והוא מצרי והוא מצריה. ולרבי יוסי – דאמר
 41 ביבמות בפרק "ועריל" (ע"א): דשני הוא, וליף לה מ'אשר יולדו" – הבהון תלנא בלידה,
 42 למימרא דבתר אימיה שדין ליה, מרלא כתיב "אשר יולדו". והאיכא – גבי יש קידושין
 43 ואין עבירה: הולך הולך אחר הפגום, הא דכי אתא רבין וכו' באמונת הלך אחר הוכר,
 44 איש ואשה הבאים משני אמונות (בשלמא! – נתגריי – דיש קידושין ואין עבירה. הולד הולך
 45 אחי הפגום – כדלקמן בשבטותין, ומתניתין תנו הולד הולך אחר הוכר. תנא איזו זו –
 46 דרישא, למעטי, ולאשמועינן דמתניתין לא כללא כילי. ומרישא דמילתיה דרבין ליכא
 47 לאקשיי, למימרא: במתניתין בני דולד הולך אחר הוכר: ומתניתין ביש קידושין
 48 מריי, והני דלא נתגריי – אן כאן קידושין, האי איש – אסוניא שבשטותין פרין, דשניין
 49 לעיל: ואי בעית אימא רבי יוסי היא: אי אמרת בשלמא רבי יהודה היא, דאמר גר אסור
 50 בממורת – לפרין גו דאין אחר הפגום, קרין כל מקום שיש קידושין וש עבירה – איכא
 51 לתרוצי "כל מקום" דמתניתין לאתויי גמא, ראיזו וז' למעטיי מאי. "כל מקום" דרישא –
 52 לאתויי ישראל שנשא חללה, דרבו כשרה, הדולד הולך אחר הוכר. ורובה בר בר חנה
 53 – מצרי שני שנשא מצריה ראשונה, דיש קידושין ואין עבירה – לפרין הולד שלישי.
 54 איזו זו למעטיי רבי יודן – כלומר: ראיזו וז' דרישא, דמשמע: אלא בעלמא לא
 55 אויל אחר הוכר, אי כסירא ליה ברב דמי דאק מצרי שני שנשא מצריה ראשונה גבי שני
 56 – אשמועינן "איזו וז' דמתניתין למעטיי הוא, דלא אויל בתר וכו'. ריכל מנתה דרישא
 57 לא תתיי אלא ישראל שנשא חללה, ודרכיין, דאמר: נתגרייה חלק אחר הפגום, ולא אויל
 58 אחר וכו', אף על גב דאין עבירה. ואי כסירא ליה כרבה בר בר חנה – מיתית ליה מיכל
 59 מקום" דרישא, ראיזו וז' – למעטיי דרבין חלודא.

1 **גר שנסא פטורת, דיש קידושין ואין עבירה – הולך אחר הפגום. דתניא: גר שנסא פטורת –**
 2 **הולך מקוה, דרבי יוסי – אמר ליה: מי סברת?**
 3 **מתניתין רבי יוסי היא? מתניתין רבי יהודה היא,**
 4 **דאמר: גר לא ישא פטורת, ויש קידושין ויש עבירה,**
 5 **הולך הולך אחר הפגום. – ונתניהו! – תנא "כל**
 6 **מקום" כסופא, לאתויי. ואיבעית אימא: לעולם רבי**
 7 **יוסי היא, ותנא "איזו זו" – למעטיי. "איזו זו" ותו**
 8 **לא? והרי חלל שנשא בת ישראל, דיש קידושין ואין**
 9 **עבירה? הולך הולך אחר הוכר? – הא כל קישא,**
 10 **כרבי דוסתאי בן רבי יהודה סבירא ליה. – והרי**
 11 **ישראל שנשא חללה, דיש קידושין ואין עבירה? הולך**
 12 **הולך אחר הוכרו – תנא "כל מקום" דרישא לאתויי.**
 13 **ונתניהו כסירא – משום דלא מתיי ליה. הוי**
 14 **ניתניו בתנה, ולויה, וישארית, וחללה, שנשאת**
 15 **לבחן, לו, וישראל – וחללה לבחן מי חוץ? –**
 16 **והאיכא דרבה בר בר חנה, דאמר רבה בר בר חנה**
 17 **אמר רבי יוחנן: מצרי שני שנשא מצריה ראשונה –**
 18 **בנה שלישי הויז – תנא "כל מקום" דרישא לאתויי.**
 19 **ולרב דימי, דאמר: שני הוי – תנא "איזו זו"**
 20 **למעטיי. – והאיכא, דכי אתא רבין אמר רבי יוחנן:**
 21 **באמות הלך אחר הפגום, נתגריי: הלך אחר הפגום**
 22 **שבשניהם – תנא "איזו זו" למעטיי. – האי מאי?**
 23 **אי אומר בשלמא מתניתין רבי יהודה היא – "כל**
 24 **מקום" דרישא לאתויי ישראל שנשא חללה, ורבה**
 25 **בר בר חנה. "איזו זו" – למעטיי דרב דימי ורבין,**
 26 **כ"ט**

קצא תוספות

1 **מתניתין** רבי יהודה היא – דקשה הרב רבינו יעקב מקוצי: לרבי יהודה נמי איכא
 2 למפרך. הרי גר מצרי שנשא פטורת, דיש קידושין ואין עבירה. דבאמר לקמן
 3 (ע"ב), דמורה הוא בפסול קהל, דהיינו גר מצרי – דמותר בממורת, ואפילו הכי אמר הודולד
 4 ודלך אחר הפגום. והי' ממוז' ותריץ רב יצחק בר אבדה. דבגמרא לא חתה לאקשיי
 5 רבינו אמר כן שי אחר מום כשה, כגון בר כשר
 6 הראוי לבא בקהל שנשא פטורת. דהכי משמע
 7 ליה השתא דיש קידושין ואין עבירה. וגר מצרי
 8 שנשא פטורת שניהם פסולים, ולכן לא רצה
 9 להקשות מניה. מיהו, בתר גרין פרין מצריי, אף
 10 על גב דאמר כשר לבא בקהל – והוא הדין יהודה
 11 מצי למפרך מצרי שנשא פטורת. אלא דפרין
 12 ליה פשוט.
 13 **ונתניהו** – פירושו: סיפא – תנא "כל מקום"
 14 לאתויי, ולא פרין "למנייה בתריא"
 15 כדפרין בסמוך, דכין דסבר גר אסור בממורת,
 16 דאקרוי חלל – הוי קתב בכלל ממוז' ונתניה
 17 לישראל, דתני במתניתין, ולא צריך למיתנייה
 18 במתניתין טפי כולי האי. ומכל מקום, איצטרך
 19 למיתני "כל מקום", דאי רבי – לא הוה מצרי
 20 לאתויי (אלא ממוז' ונתניה לישראל לבד.
 21 והרי חלל שנשא בת ישראל הודולד הולך אחר
 22 הוכר – פירושו: שדא חלל מצי אבוי,
 23 ואם תאמר: ונא פרין? הוי דבין פסול – לא
 24 משום דאולקין בתר הוכר לחודיה – אלא משום
 25 דנקבה פגומה, שהיא אמו, שהוכר פסולה
 26 בביתא, והוי חללה? וש לומר: דיש כרחי' פסולו
 27 של בן לאו משום פסול דנקבה הוא. דאי ישראל
 28 שנשא חללה יוכית, שבתו כשרה לכתונה, ואף על
 29 גב שאמרה פסולה. אם כן משמע דאולקין דאק
 30 בתר הוכר, כגון פרין שפיר.
 31 **הא** מצי רבי דוסתאי דאמר בנות ישראל כר –
 32 ואם תאמר: אמאי לא משני תנא "כל מקום"
 33 לאתויי, דאמרינן על ישראל שנשא חללה וש
 34 לומר: דאם כן מצעו למפרך "ונתניה בתריא",
 35 ולא מציי נמי לשניי "משום דלא מתיי ליה. דהכי
 36 נתניה", כדאמרינן בסמוך. דהא רבי מציי למיתני
 37 במתניתין: בנתה שנשאת לבחן ולוילי לישראל
 38 ולחלה, שהיא לא חלודיה כשרות לישראל
 39 לפסוליה.
 40 **בנה** שלישי הוי – פירש כגוסטרי: ומותר לישא ישראלית, כדכתיב (דברים כג) "דור
 41 שלישי יבא להם", דכין דיש קידושין ואין עבירה – לבית אבותם? קרינא ביה
 42 כישראל, והא דקאמר ביבמות (ע"א): "לדם" – הלך אחר פסולן, היינו לענין ישראל
 43 שנשא מצריה, או מצרי שנשא ישראלית, דיש קידושין וש עבירה – דלשלה דרות
 44 הולד הולך אחר המצרי, דשילוח להם כתיב, ואחריהם וחלבים חלודות. אבל במצרי
 45 ומצריה – לא נמנרן לן לא "לדם" מדיד, דהתם בתרויהו "לדם" קרינא ביה, והוא מצרי
 46 והיא מצריה. עד כאן לשוננו. דהקדק הרב רבינו משה: דלא תימא דוקא ישראל שנשא
 47 מצריה שייך לומר: הלך אחר פסולן, לפי שא שניתם פסולין, אלא בשניהם פסולין, אלא
 48 שייך לומר: הלך אחר פסולן, דשניהם פסולים. שדרי מעוני ומצריה שניהם פסולים,
 49 וחלבים אחר הפגום. אלא הדבר תליי בה: כשהם משני עממיים שייך לומר כן – דקרא
 50 בשני עממיים איירי, וקאמר: הלך אחר פסולן שכלב עם תעם, אבל כשהם משני עממיים אחד –
 51 לא שייך לומר כן.
 52 **כל** מקום דרישא לאתויי ישראל שנשא חללה ורובה בר בר חנה ואיזו זו למעטיי דרבין
 53 ורב דימי – פירושו: או א קתנא כלומר, אי אתאי "כל מקום" דרישא לאתויי מלתא
 54 דרבה בר בר חנה – אם כן אתאי "איזו זו למעטיי דרבין, אבל לא רבי דימי. משום דא
 55 דרבי דימי תלאת, כיון דמלתא דרבה בר בר חנה שדרי רביי וז' דרביי אמר תרבי
 56 זה, דרבה בר בר חנה קאמר מצרי שני שנשא מצריה ראשונה בנה שלישי, ולדברי רב
 57 דימי אתי אלא שני, ואי לא אתאי "כל מקום" דרישא לאתויי מלתא דרבה בר בר חנה
 58 משום דליה הילכתא כוותיה – אם כן נכיל לומר דריאו וז' דרישא אתי למעטיי התיא
 59 דרב דימי.

מנא הני מילי - נראה דלא בעי מנא דמי מילי והולד נמזר - והא ביבמות (מטא.) מוכח לפי מילא יגלה בנא אביר וספקי ליה 'לא יבא נמזר', ומוקמי לה ביבמות (שם) בשומרת יבם של אביו שהיא לא אשת אחי אביו, שהיא כברת. אלא בעי מנא לן דאין קידושין תופסין בהו. וקשה. ומאי בעי הלא הוה דרבי פשוט בכל הגמרא קידושין לא תפסי, דהא בהא תליא, דכין דהוי ממוזי מדיבי כריתות

1 לא תפסי קידושין, אדבר רב עקיבא דאמר ר' 2 (שם) דאין קידושין תופסין בחיבי לאין, ולא 3 דיענין אלא משום דשמעין עליה לרבי עקיבא 4 דאמר כי נמזר בחיבי לאין, וכין דיש נמזר - 5 דין הוא ולא תפסי בה קידושין, והכי נמי אמרין 6 בשמעתין: הלא מוכח בבא על הנהר שאן הולד 7 נמזר, דהא תפסי בה קידושין. אלמא דהא בהא 8 תליא ומוזר רבני 'חוקק דאין הכי נמי, דכל הוה 9 אמת אליבא דרבי עקיבא, והבא בעי אליבא דרבי 10 דרשע' (דאמר רשע (שם): אין ממוז בחיבי לאין 11 [וכריתות] אלא בחיבי ממוזי בדין דק, ואבולן 12 הכי מודה דאין קידושין תופסין בחיבי כריתות; 13 כדאמרי: והכל מודים) שאין קידושין תופסין 14 באחות, אלמא דדבר פשוט הוא לכלי עמא. 15 ואליבא דרבי יהושע בעי נמזר: מנזל ולא תפסי 16 קידושין בחיבי כריתות? 17 חבל

18 ר' שאני לקנותו בעבד - תלמוד לומר "אשר 19 הולידו בארצכם", מן הנולדוין בארצכם ולא 20 מן הגרים בארצכם. 'נתגירו תלך אתה הפגום שבשבינום'. במאי? אילימא במצוי ששנא 21 עמונית - מאי פגום אימא? עמוני ולא עמונית! אלא עמוני שנשא מצורת. ואי זכר הוי 22 האי שדיא אפטרחה ידיה, ואם נקבה הוויא - שדיא אפטרחה ידיה. 'כל שאני לה עליו 23 קדושין', מנא הני מילי - דאמר רבי חיאי בר אבא אמר רבי יוחנן ומוטו פה משום דרבי 24 ינאי, ורב אחא בריה דרבא: ומוטו פה משום רבי יוסי הגלילי: אמר רבא: 'וינאה מבייתו 25 והלכה ויהיה לאיש אחר' - לא תהריץ ולא לקרובים. מתוקף לה רבי אבא: 'ואימא "לאחר" 26 ולא ידעו' - בן בתריא כתיב ביה 'ואי יקח איש את אשת אביו', אחר למיה לה - ישנע 27 מיה: לא תהריץ ולא לקרובים. - ואימא אידו ואידו לבן, האי - לתפתילה, והאי - דיעבד. - 28 לתפתילה מאחות אישה נפקא; ומה אחות אישה כברת - לא תקדשי, תיבי מיתות בית דין 29 לא כל שכן? - ואימא: אידו ואידו באחות אישה, האי - לתפתילה, האי - דיעבד. - אין 30 הכי נמי. אשבתן אחות אישה, שאר עריות מנלן? - ילפינן מאחות אישה; מה אחות אישה 31 מיהרת - שהיא ערוה, והיבין על ודונה פרת, ועל שגנתה חפאת, ולא תפסי בה קידושין 32 אף כל שהיא ערוה ותיבין על ודונה פרת, ועל שגנתה חפאת - לא תפסי בה קידושין. 33 בשלמא כפילה - איתין, אלא אשת איש ואשת אח אימא למיפרד: מה לאחות אישה - שכן 34 אין לה היתר במקום מצוה, האמר באשת אח שיש לה היתר במקום מצוה. אשת איש נמי 35 אימא למיפרד: מה להנך - שכן אין לה היתר בתי אוקרן, האמר באשת איש שיש לה 36 היתר בתי אוקרן! אלא אמר רבי יונה ואיתימא רבי הונא בריה דרב יהושע: אמר רבא 'כל 37 אשר יעשה מכל התועבת האלה ונכרתו' - הוקשוש לה העריות פולח לאחות אישה, מה 38 אחות אישה לא תפסי בה קידושין - אף כל עריות פולח לא תפסי בה קידושין. - אי הכי, 39 אפילו

כל מקום דסיפא - דיש קידושין ויש עבירה. לאתויי נרי שנשא פטורה - לרבי יהודה 2 דיש עבירה - והולד הולך אחר הפגום, דהוי נמזר. כדאמרי - למאן תיכלתא ש 3 שנשא חלה. ואיזו זו דיישא כדאמרי - למעוטי דרכין או דרב רמי, וגר שנשא ממזרת. 4 כל מקום דסיפא לאתויי מאי - והבא אשבתן תו ויש קידושין ויש עבירה הולך הולך 5 אחר הפגום, בר מותי דקמתי במתניתין? מאי 6 באבות תלך אחי חובי - למאן תיכלתא ש 7 הולך אחר חובי כל זמן שלא נתגירה, ומנא לן 8 דברו נרי אוליקו? מנין לך אבד לכל האמות - 9 שבעלם, שאני מן אמות של ארץ ישראל, 10 שאמר הכתוב עליהם (ורבים ב) 'לא תהיה כל 11 נשמה'. שבא על הנקבנית - שיהא בכלל 'לא 12 תהיה? והוא הדין לחותי ולביסותי, אלא 13 שכולל בקראין על שם נעני, דכתיב (בראשית 14 ו) 'ארץ נעני'. שאתה רשאי לקנותו בעבד - 15 שדיקין ליה בתי, ומוזר לחותם. ולפיכך 16 לומר 'הם מניי התושבים ינו' - ולעיל מניה 17 אשכחן ואמקור אשר יהו לך מאת הגוים 18 אשר כיבושתכם' שאני משבע אמות - 'מהם 19 תקנו עבד אומר', וספקי ליה 'וגם מניי 20 הותושבים', כלומר, ולא משאר אמות לבדם, 21 שאין בהם מעורבו שבע אמות, אלא אף 22 מכונים שמולידים אותם תושבין הבאים לער 23 עמכם, ומולידין מן הנקבנית - מהם תקנו. מן 24 העולדים בארצכם - כדאמרי: והיו בני שאר 25 אמות מנזר ארצכם, שילוחן בארצכם, הדיני 26 איתמהו. ולא מן הגרים בארצכם - שהולידו 27 בני ארצכם במשקיות ארצם מנזר שאר 28 אמות, ובאו הבנים לער כאן אצל אבותם. 29 ובהרות כתיבם רסיקין, ולא מן הנבעים 30 שבארצכם, כלומר שגולדו מן הנבעים. נתגידו 31 תלך אתה הפגום שבשבינו מאי הוא - לענן 32 עבודת ליבא למזר נתגידו, אלא לענין יחסין. 33 ולא מציוו חילוק בין אומה לאומה שמגידו 34 ולא מציוו נמצו, וזה חסור חילוק בין הע 35 דור שלישי. ופגום משני עדיים במאי משכבת 36 נהא דקאמר 'הפגום שבשבינו?' אילימא כפצוי 37 שנשא עמונית - וקאמר: הולד הולך אחר 38 המצוי, ואסור עד דור שלישי. דאילו עמונית 39 שריא לאלתר. מאי פגום איבא - בעד האם 40 דקאמר 'נתגירו' - אחריותו קאי, לשון רבי, 41 ומשום דכפדי דמשכבת בה פגם לובי אשתו 42 קאמר, והבא נמי אב ליבא פגום מצוי ואדומי 43 עשה בהם נקבות כוכרים, כדאמר ביבמות 44 (שם.) אי זכר - הולד, שדיא בתר עמוני, 45 ואיסור שבו לעולם. ולא אמרין שריא 46 בתר מצריה, והיא דור שלישי מותר. ואי נקבה 47 היא - שדייה בתר מצריה, ולא בתר עמוני, 48 למשרייה ליהדי משום 'ולא עמונית'. אלא מנא 49 היא מותר, שהוא שלישי. דאמר קרא (ורבים ב) 50

1 "כל מקום" דסיפא - לאתויי גר שנשא ממזרת. 2 אלא אי אמרת רבי יוסי היא, 'כל מקום' דרששא 3 כדאמרי, 'איזו זו' - כדאמרי, אלא 'כל מקום' 4 דסיפא לאתויי מאי? - ולמעשה, לרבי יהודה 'איזו 5 זו' דסיפא למיה לך? אלא, אידי דתנא רישא 'איזו 6 זו' - תנא סיפא 'איזו זו', הכי נמי אידי דתנא 7 רישא 'כל מקום' - תנא נמי סיפא 'כל מקום'. 8 וגפאי, כי אתא רבין אמר רבי יוחנן: באמות - הלך 9 אחר הורב, נתגירו - הלך אחר הפגום שבשבינום. 10 מאי 'באמות תלך אתה הורב' - פרטנטיא. מנין 11 לאחד מן האמות ששא על הנקבנית, והולד בן 12 שאתה רשאי לקנותו בעבד - תלמוד לומר 'וגם 13 מניי התושבים הגרים עמכם מהם תקנו'. וכול אף 14 עבר ששא על שפחה מן האמות והולד בן, שאתה 15 רשאי לקנותו בעבד - תלמוד לומר "אשר 16 הולידו בארצכם", מן הנולדוין בארצכם ולא 17 מן הגרים בארצכם. 'נתגירו תלך אתה הפגום שבשבינום'. במאי? אילימא במצוי ששנא 18 עמונית - מאי פגום אימא? עמוני ולא עמונית! אלא עמוני שנשא מצורת. ואי זכר הוי 19 האי שדיא אפטרחה ידיה, ואם נקבה הוויא - שדיא אפטרחה ידיה. 'כל שאני לה עליו 20 קדושין', מנא הני מילי - דאמר רבי חיאי בר אבא אמר רבי יוחנן ומוטו פה משום דרבי 21 ינאי, ורב אחא בריה דרבא: ומוטו פה משום רבי יוסי הגלילי: אמר רבא: 'וינאה מבייתו 22 והלכה ויהיה לאיש אחר' - לא תהריץ ולא לקרובים. מתוקף לה רבי אבא: 'ואימא "לאחר" 23 ולא ידעו' - בן בתריא כתיב ביה 'ואי יקח איש את אשת אביו', אחר למיה לה - ישנע 24 מיה: לא תהריץ ולא לקרובים. - ואימא אידו ואידו לבן, האי - לתפתילה, והאי - דיעבד. - 25 לתפתילה מאחות אישה נפקא; ומה אחות אישה כברת - לא תקדשי, תיבי מיתות בית דין 26 לא כל שכן? - ואימא: אידו ואידו באחות אישה, האי - לתפתילה, האי - דיעבד. - אין 27 הכי נמי. אשבתן אחות אישה, שאר עריות מנלן? - ילפינן מאחות אישה; מה אחות אישה 28 מיהרת - שהיא ערוה, והיבין על ודונה פרת, ועל שגנתה חפאת, ולא תפסי בה קידושין 29 אף כל שהיא ערוה ותיבין על ודונה פרת, ועל שגנתה חפאת - לא תפסי בה קידושין. 30 בשלמא כפילה - איתין, אלא אשת איש ואשת אח אימא למיפרד: מה לאחות אישה - שכן 31 אין לה היתר במקום מצוה, האמר באשת אח שיש לה היתר במקום מצוה. אשת איש נמי 32 אימא למיפרד: מה להנך - שכן אין לה היתר בתי אוקרן, האמר באשת איש שיש לה 33 היתר בתי אוקרן! אלא אמר רבי יונה ואיתימא רבי הונא בריה דרב יהושע: אמר רבא 'כל 34 אשר יעשה מכל התועבת האלה ונכרתו' - הוקשוש לה העריות פולח לאחות אישה, מה 35 אחות אישה לא תפסי בה קידושין - אף כל עריות פולח לא תפסי בה קידושין. - אי הכי, 36 אפילו

1 'להם' - הלך אחר פסול. מנא הני מילי - דאין קידושין תופסין בחיבי כריתות? אבל הולד נמזר נפקא לן מ'לא קי' אשת את אשת אביו וכל כנף אביר וספקי ליה 'לא יבא 2 נמזר', ומוקמין לה ביבמות (מטא.) בשומרת יבם של אביו, שהיא לא אשת אחי אביו, שהיא כברת. ומחא ליה ליתן לא ביבמות בפרק 'החולץ' (מ"ה.) דכל שאין לה עליו קדושין - 3 הולד נמזר. ומפני בה - שי משום דרבי הוה. לומר כדבריה דרבי אבא, ורב אחא בריה דרבא אמר: לאו משום רבי ינאי מוטו בה, אלא משום רבי יוסי הגלילי. 'לאיש אחר' - שהוא 4 אחר אצלה, ולא שהוא קרובה. 'והיתה' - לשון קידושין הוא, שהיתה לו בהן לאשה. לכן - בן בעלה, אבל שאר קרובות לא. לא יקח - לא ידא לך בה לקוחך, שאין קדושין 5 תופסין, ויהיבם חא לתפילה חא ירעב - כלומר, 'לא יקח' לאו שלא היו לו בהן קדושין דיעבד קאמר, אלא אהורה שלא קדשוה. מיהו, אי קדש - ניהו קדושין. ואתא האי 6 קרא אחריתא לומר דאין בה חיה כלל, ולעולם לכן קאמר. דכין דאמר לוי פירש קרובים - אין לך לחביא באיסור דא לאה האסור שבכולך, שקרוב מן חבל. מאחות איש נפקא - 7 דכתיב בה 'לא תקח' - על תקשתה חייבי מיתות - אשת אביו. כפילה אידו ואידו - 'לא תקח' והיתה לאשה אחר, אימא אידו ואידו באחות איש. וכל דאשבתן בה דאדור 8 עלה לתפילה - איכא למיזר דהדר בתב 'והיתה לאיש אחר' - למעוטי בעל אחותה, שאין לו בה חיה. אבל שאר קרובים, דלא אשבתן בהו אודרת קוחה לתפילה - לא קאמר 9 דיעבד לא תפסי איהו כפי - דאדחת אשת לחודה אימא למיזר. וילפינן מאחות איש - כדבבא אבא בימה מצוה. אי תרסינן מן לאחות איש שכן אין לה היתר במקום מצוה 10 כשאין לו בה נפשו ואחיה פגום בפרק שאר ביבמות (מ"ה.) אלא נאמר כאן 'ולפיכך בחידי' ונאמר חלף 'וכמה חלף' ונאמר חלף 'וכמה חלף' במקום מצוה - אף כאן במקום מצוה. ואמר 11 רחמנא 'לא תקח'. מה להנך - דלפינן אשה קאמר, שכן אין לה חיה בחי אחותה האוסרת. שאפילו גירש אשתו - אחותה אסורה. אשת איש יש לה חיתר בתי אוסר - שבעלה 12 מתירה בגט. בכל התקנות האלה - בפרשת עריות בתב.

הכל מודים בבא על גדה ועל הסוטה שאין הולך ממנו – פירש בקונטרס ביבמות

1 (מ"ט א.) נדה – משום דרכיבי תודה בנדה, דמשמע – כי שן הויה, דלא גב
2 דקדימא בברת – מכל מקום לא דחי ממור. ובא על הסוטה כו' – בן אשתו שניתנה,
3 דאסורה לבעלה, דנפקא לן ביבמות פרק קמא (א.ב.) מיתורא ד'אחרי אשר הוטמאה,

4 דרכיבי גבי נדה מחזיר גרושתו. ואף על גב דהייבי
5 רבתי הוא, שדרי הויה עליו בלא ודאי, ויכל
6 בעלה לשוב לקחתה, ואם כן הוה לן למימר
7 דהולך ממור אליבא דרבי עקיבא – מכל מקום

8 מודה הכא בסוטה דאין הולך ממור, שדרי ערין
9 קידושין ותופסין בה. משמע מתוך לשון הקונטרס
10 שאינו מודה אלא בסוטה שלא יצאת מתחת

11 תופסה, דהכי משמע לישנא שדרי ערין קידושין
12 בעלה בה' – כלומר משמע שנתקדה בן
13 בבר. אבל מחזיר סוטה, כלומר גישה חזרו חזר

14 ונטקה – לא מרי, דבוא לא מודה דבי עקיבא,
15 דודאי הולך ממור. וקשה: דהא פרקי שי'
16 מותרת' (יבמות פ"ה.) משמע בדיאי אפילו

17 מחזיר סוטה – שאין הולך ממור, דקאמר רהוב.
18 מחזיר סוטה איבא בנייהו, ואם כן לא מריש
19 טעמא דפירש בקונטרס, שפירש העטם דמשום

20 דכי לא ממור – משום דריש קידושין תופסין
21 בה. לכך אמר רבנא יצחק, דידעין בסוטה דחפסי
22 מן קידושין אף מחזיר סוטה ואין הולך ממור –

23 מן משמעות דהאי קרא דמפיק טעמא (שם א.ב.)
24 דסוטה אסור להחזיר, דהיינו מילא יוכל בעלה
25 דרשנאן אשר לשה לשוב לקחתה אחרי אשר

26 הוטמאה' – לרבות סוטה שנסתרה, וכתוב
27 'לחיות לו לאשה', משמע אש' הותרה –

28 איכא הויה. וכין דחפסי בה קידושין – אין הולך
29 ממור. מיהו: שדרי ערין קידושין אמר מחזיר

30 גרושתו הוא ארבי, דאפילו דכי אמר רבי עקיבא
31 דמחזיר גרושתו לא תפסי בה קידושין, ועם הולך
32 ממור, דיכאמר פרק ה'הל' (שם מ"א.) ולא

33 דרשין 'לחיות לו לאשה' לשון הויה. ובמחזיר
34 סוטה, לאי אחיא אלא מדרש, אמר דחפסי בה

35 קידושין, ודרשין 'לחיות לו לאשה' – לשון הויה,
36 איך סברא לומר כן לך אמר רבי רבני שלמה

37 מדריש, דיש לישב פירוש הקונטרס. ודאי רכל
38 זמן ולא גרשה ליה הוא דולך ממור בפירש –

39 אין לומר דמשום שנישה היא איסור נסך, דמה
40 גירעוהא יש בה אחז הנישואין יתר מלפני

41 הגירושין; וכין דסברא הוי לומר דלארשן
42 נמי אין הולך ממור – דהכי נמי איבא למימר

43 דחפסי בה קידושין, דהא רהא תליא מילתא.
44 **לחזמרא** – משקטין – דהא תמא, ארביב'
45 חומרא לומר דחפסי בה קידושין

46 הוא לומר דלעמלא וש' לומר: דארורב, חומרא
47 הוא לומר דלא תפסי בה דמתוך כן אנו אומרין

48 דהולך ממור. דאי הוה תפסי בה קידושין – היינו
49 אומר אין הולך ממור. והיא תליא לומר שאר חיבי

50 בריכות מוקטת יבם על אביו, דהיינו אומר שכולן אין הולך ממור מכל בנדה. אבל מואר
51 דלא תפסי בה קידושין – יש לנו לומר שיהו כולן לזרות מוקטת אביו. ודאי תמא, לרבי

52 דחושב דאבא אין ממור מחזיבי ברייתו, מאי חומרא איבא למימר דלא תפסי בה קידושין?
53 וש' לומר: דאשמעתינה ליה דאמר: פגום מיאד הוי, ודאי תפסי בה קידושין – אפילו פגום לא

54 הוי, **ומה** יבמה שהיא בלאו לא תפסי בה קידושין – דאם תמא, אבא לא קאמר: נה
55 בריכות, שהיא בברת תופסי בה קידושין – אף גמי אבא כל היתרית שמיבא ליה לומר דקל

56 וחומר לו אינו אלא גילוי מילתא בעלמא, דיש לנו להקיש לאותה אשה, ואין לנו לומר: נה
57 בריכות, **וכי** יש ארובה שנוטאה לפני מקום – ואין לפרש, דרדקת ורשעת קאמר – דאם
58 כן לא היה צריך לומר 'אין יוכל לבשר', דאטו משום דאמיה רשעה יפסי ביה, שהיא בבור, וכל
59 נחלתא בלא השתא. כון ורעה בברייתו דחזיבי לאין – סלקא דעתך דלאו בני חורא
60 ולדה

אפילו נדה נמי – אם קידוש פגוי בימי נדתה – לא הולך קידושין, ואם בא עליה בנדה

2 דהא הולך ממור. **אלמה אמר אבי** – ביבמות ב'הל' תפסי. הכל מודים – משמע קהנני,
3 ויזמנו ביבמות מ"א.) יש שמור מחזיבי בריכות – מודה בלא על גדה. ורביעיקבא דאמר

4 (שם) יש שמור מחזיבי לאין – מודה בבא על הסוטה, דקניא לה ונסתרה, דהוא עליו

5 בלאו דהא יוכל בעלה ו', דיכאמר ביבמות
6 (א.ב.א.) דהא מאי מקיים, 'אחרי אשר הוטמאה'

7 – לרבות סוטה שנסתרה. שאין הולך ממור –
8 שדרי ערין קידושין מתוך בה. מבי' – דך

9 הקישא דרבי יונה איבא לאקשינהו שאר
10 עריות לאחות אשה – דלא ליהו קידושין

11 ואיבא לאקשינהו לנה – דהוה קידושין.
12 תלמיז' – לעשות הולך ממור. שהמותר

13 לחזין בקידושין, וכל מן שאן לה עליו קידושין
14 – דולך ממור. ור'לפניו לה נאמטת אב ביבמת

15 (הג"ב.) מה אשת אב דלא תפסי בה קידושין
16 הולך ממור – אף כל שאן עליו קידושין הולך

17 (ממור). **אחיא** – שאר עריות בכל חזמרי מביבמה
18 לשוק, שאין קידושין תופסין בה, דיכאמר רב

19 ביבמות (ג.ב.) מנן שאן קידושין תופסין ביבמה,
20 דרכיבי 'לא תהיה אשת המת הוצגה' – בנדה

21 תהא לא הויה לה, וכי גרסינן חיבי מיתות
22 חיבי בריכות' לא כל שכן, אי הכי שאר חיבי

23 לאין נמי – דאי נרלא אלא בקל חומר – ניהי
24 בבנין ג', מננה ביבמה כהנישה בלאו – אין

25 קידושין תופסין בה. אף כל שהוא בלאו – אין
26 קידושין תופסין בה בדיאי בתיב בהו – דתפסי.

27 וכי יש תופסי לפני המקום – כלומר, וכי
28 ארבתו ואי שאנחו לה בעל חשובה לפני המקום

29 לשנות דלא התנה בשבילה, שהנזק הכובד
30 לכתוב 'לא יוכל לבשר את אב החתונה?' –

31 הוה לה ליכתוב בלאו, וכי את האבוב' יבד',
32 ואנא ידענא: לא שניא אמר אבוב, ולא שניא

33 אמר שנואה. שניאה שניאוה – שנישויה
34 שנואים לפני המקום, כגון חיבי לאין, קאמר

35 רבנאנן 'כי תהי' – אלמנא אית בתו הויה
36 ולקמן פרי: דילמא בחיבי עשה הוא דקאמר,

37 אלא בחיבי לאין? ולרבי עקיבא – דאמר
38 ביבמות שאן קידושין תופסין בחיבי לאין?

39 דקתיני (ג.ב.) חלץ ועשה בה מאמר – אין לאר'
40 הליעה כלום, כלומר, אין הנאמר תופסי בה

41 דקם ליה השתא ביבמ' יבנה, דאין בגמרא
42 (ג.ב.) נתיא, רבי אבהו, אין הדיברם הללו

43 אמורים אלא לדברי רבי עקיבא, שהיה עשה
44 הליעה כערה. אבלגמא לכתן נול – בהווא

45 דהא תפסי קידושין, דבני רבנא לא דאין אלא
46 ממור אלא חלל. בואי רבנא על עקיבא בן יוסף

47 – שפסיס שהיה מישראל, שהיה אומר: כל
48 ביאה בישראל אף על היתר בה – הולך ממור.
49 תימא – אי לאו כללא הוא, אלא אפיקו
50 מדריבי דאמר דמפיק חזיבי לאין, אתי

51 **אפילו נדה נמי** – אם קידוש פגוי בימי נדתה – לא הולך קידושין, ואם בא עליה בנדה

52 לרבי ישבב אלקי רבי עקיבא במצרי ארומי בתוך שלשה דורות, איכא חומרא כ'ש' ניהי,
53 דרכיבי 'דור שלישי' וכו' אל. וכו'. דהוה ליה שנואה שניאוה. **אחיא** – קמנא פיקרי

54 קאמר – וכללא כילי, ולא ארורב סימנא לחידה פליב, אלא אשמעתינן דכל שביאנו
55 ביאסור הולך ממור, מנאי מקול לה? בבועלה בנותן לול – דרעה הוא, דרכיבי פיקרי

56 כא) אישה בבתיה יקח וכל בעולה הוא אלא בבא מבבל גישה – עשה. וליבא לאקשויא
57 דא ונהו היא או אלמנא או גרושה דבעלה פגיה – לא ונהו היא, כדתיב ביבמות (א.א.)

58 אין ונהו היא גורת משומרתת ושבעלה בעילה ונהו, ובזאת איסור לפסול לה, ונאי
59 שאנ – דהא עשה מחזיבי עשה דמצינו ואדמי? שאינו כולל – שאינו נהוג אלא בבא בכל

60 גזול, הלכך ק"ל, ורבנן – דמוק ליה רבי' חזיבי בחיבי לאין, כיון דמעט למלך
61 ביבמה ב'מה מצני' שאן קידושין תופסין בהן, אדמוק ליה בחיבי לאין – נוקמה בחיבי

62 עשה בעל ברוך שפקיה לקרא דהוי חזיק ופיקו אנפשיה – כיון דגלי קרא ביבמה דלא תפסי בה קידושין – גילף מניה דחזיבי לאית ליה בתו קידושין, 'וכי תהיין' על ברוך
63 לחיבי עשה קאמר. ובגן חזאי מצריות, ולרבי ישבב בעשלה לכתן גזול, שפחה מנלן – דלא תפסי בה קידושין?

ולדה כמות מנול - לפום וירעא משמע דהכי פירושו: נטמא ישראל הבא על השפחה הולך כשר. והכי נובל להכשיר באין קידושין ויש עבירה יותר מיש קידושין ויש עבירה אומר, והולך הולך אחר הפוגם; וכו' תנא דאזא לאשמעין דאפילו בא עליה ממזר הולך ממזר, ויש לו תקנה בשחורר - לא ליתא אלא לרבי טרפון (קדושין סט.א.) אבל לרבנן לא נוגאה רובי פירושו. ולדה כמות, גמול, אף שלא יתא קרוי בנו שלשום רבר, ואפילו כבנו ממזר

לא, ויהי, לא לירשה ולא לטמא לו, ואלו לייבם
אשת אחיו, ולא לפגום אשת אביו בזמנים
אמר קרא לא תחתן את - פירש בקונטרס:
קשה שהי יתא קרא לא מייירי בכברים הוא ע"כ
שבעה ענמים הוא ודכתיב, כדמא פברק הערלי
(ביבמות ע"א.) אמר רבא: גרוותן אית להו תנות,
פירוש: איסור "לא תחתן" שיי בהם. ובגויתן לית
להו תנות - לא שיקר בוד תנות לעבר עליו
משום "לא תחתן". כל פירש רבינו ג' וגמרא
דמיתוי קרא "לא תחתן" הוי מנול "ונגמור",
ומסיפא דקרא ורשי, דכתיב "בתך לא תתן לבנו
ובתו לא תתן לבנו" משמע שאין בה קידוח
הקשה הרב רבינו יעקב מאורליני: ואימא הני
מילי כבתחילה, אבל בדיעבד - תפיס בה
קדושין, דבדאי גונא אמר לעיל (סו"א.) גבי "לא
יתא קרא אשת אביו" ומריו מוריו הרב רבי
יעקב שישל דאין הבני גמני, אלא ספק אילא
תחתין ואלא תתן דהוי כמו תרי קרא - חד,
לבתחילה וחד - לריבוי, ואף על גב דאמר "לא
תחתן" איירי בגרות - הני מילי ברי דירענא
מסקא דילפינן דלא תפיס בה קדושין מקרא
אחרינא, לקמן בסמוך, אבל אן לאו הני - טוב
היה לאוקמא קרא "לא תחתן" לומר דלא תפיס
בה קדושין, מלאוקמא בגרות.

בבן הבא ברבינו קרא - פירש
בקונטרס: מדכתיב "כי יסור את בתך
מאחריך דקאי א'בתך לא תתן לבנו". והכי קאמר:

בתך לא תתן לבנו - משום ד"כי יסור" בנן בן בתך מאחרי, והוא קרוי "בנך". אבל בנך הבא
מן הנכרית מנבך - אינו קרוי בנך, אלא בנה, מדלא קאמר על בתו "לא תתן לבנך כי תסיר
בנך מאחרי". אמר רבינא: שמוע מיהה בנך הבא מן הנכרית, כי, ואם האומר: רבינא היינו
דברי רבי יוחנן, ומה בא לחוש רבינא מה שלא פירש רבי יוחנן, דקאמר רבינא שמע מיהה:
לכך פירש רבינו אמר, ד"כי יסור את בנך" קאי א'בתו לא תתן לבנך, והכי קאמר: "כי יסור"
דחזון את בנך, רבינו תתן, מאחרי. ומדלא אית הכתוב על בן הבן - שמוע מיהה בנך הגולד
לך מאחריך קרוי בנך, לפי שדוא מישיראלית, ואין אותו הבא מנבך ומן הנכרית
קרוי בנך אלא בנה. ודיק מילשאנא ד"כי יסור את בנך" דשעמט מיעוט, ומעט בן בנך, מדלא
כתיב "כי יסיר" או "כי יסור את ורעך". אבל אבתי לא ידענא ממכרי הבא על ישראלית, מה
דינא, ואתא רבינא וקאמר: שמוע מיהה בן בתך הבא מן הנכרית קרוי בנך, מדלא כתיב גבי "בתך
לא תתן לבנו" - "כי יסור את בתך מאחרי" ונידוק מיהה דעליה הקפיד רחמנא, כדדייקין
גבי "בתו לא תתן לבנך". ומדלא קאמר הכי - שמוע מיהה בן בתך הבא מן הנכרית קרוי בנך,
הקפיד קרא אחרייהו, ולכך לא כתיב "כי יסור את בתך מאחרי", דשמוע מיעוט מנן בן בתו.
עד פירש רבינו אמר, "כי יסור קאי א'בתו לא תתן לבנך" בדמפש אחותן קאי, והכי קאמר:
כי יסור החותן את בנך מאחרי, שאין החותן הבא מן מתיחס אחיו בנך, אלא אחיו הנכרית.
היינו דאמר: ואין הבא מן הנכרית קרוי בנך, והוא יתא קרא דקאמר קרוי, ובגן הבא מן
הישראלית קרוי בנך, דקאמר פשוטא רובי יוחנן (ביבמות י"א.) לא פירש כלום בכררי
הבא על בת ישראל, דמלתייהו בישראל הבא מן הישראלית שבעלה ישראל קאמר, דהוי
בנך, ורבינא נא דלקדק; שמוע מיהה בן בתך הבא מן הנכרית קרוי בנך, מדלא כתיב "כי יסור

את בתך" - שמוע מיהה דתשואה לכברי לכא הסדה, שהועה מתיחס אחריה. ופירושו זה קשה לרבינו יתקף. ד"כי יסור" משמע דמייירי בהסרת יראת שמים, כדדרשין "כי יסור" - לרבות
כל דמסיים, ומתרימין; אתי יטעון ית בנך מנחל דחילי. לכך נראה כפירוש רבינו עמרם שפיר. והנהיגם לרבי שמעון - פירוש: דרדשי טעמא דקרא, הבא מני אמר טעמא דחזון
דאי לא כתיב "כי יסור" היה אימנא מטברא דמייירי בשבעה ענמים, לפי שהם אודוקין בעבודה וזה יתיר משאר אמונות, ולפכך "לא תחתן". ובתב רחמנא "כי יסור" - לרבות כל המסידין.
אלא לרבנן, דרדשי טעמא דקרא - אם בן אן לאו קרא יתירא וזה אמנא: "לא תחתן" - מייירי בכל האמונות, ואיצטריך "כי יסור" למור: ודקא בשבעה ענמים, אם בן בשאר אמונות

האשה וילדה וני' - בשפחה כענינת שיחודה לעבר, ובכרי, ואמר קרא דלא יצא הבן
חפשי עם אביו. לא תחתן בם - לא תהא לך בם תורת יחודן. כי יסור את בנך - לעיל
מניה כתיב "בתך לא תתן לבנו ובתו לא תתן לבנך" וספוך ליה "כי יסור את בנך". מדלא
כתיב "כי יסור את בתך" - משמע דבן העולד לבכרי מבכך קאמר, שישירו הנכרי מאחרי.

ואין בנך הבא מן הנכרית קרוי בנך - מדלא
כתיב בני "כי יסור את בנך", ושעמט מיהה
דקפיד בני קרא "כי יסור את בנך" וספוך ליה "כי יסור את בנך". מדלא
תסיר את הבן העולד לה מנבך - אלא מן
הנכרית את קרוי בנך, אלא בנה, בנך
מישראלית קרוי בנך - לאו מקרא ודיק לה
אלא בני קאמר. מדלא קרא "כי יסור את בנך העולד
מנבך" - שמוע מיהה בנך מישראלית קרוי בנך,
אבל בנך מן הנכרית - אינו קרוי בנך, שמוע מיהה
לך מדקרי ליה לכן בן ישראלית בנך ודכתיב
"בנך". ליטא קסבר רבינא בכרי ועבד הבא על
בת ישראל הולד פשוט גטיסנן - דאזא
לאשמעינן דלא שדינן ליה בתר בכרי דינא:
בכרי הוא, ואם נתניב - היא מותר לא בקהל.
אלא בתר ישראלית שדינן ליה, וכיון שבעבד
גולד - הוה ליה ישראלית פשוט, כשאר גולדים
ממני אינו עליו קדושין, והגן כמתחזק (קדושין
ט"ו.) שהם ממורים. ומענין מדבא לא שמעע
ממורות. נהו דשמועין מניה דבשר לא היה,
מדשידי ליה בתר ישראל ליהוה גולד בעבירה -
ממזר מיהא לא שמעין מניה. כדאמרינן ביבמות
(מ"ה.) דממזר מאשת אביו ילקח מה אשת אב
דאין לו עליה קדושין - אבל יש לו קדושין על
אחרת, ועלה כתיב שהולד ממזר, דסמיך ליה
"לא אב ממזר" - אף בל שאין לו עליה קדושין
על אחרת. לאפוקי בכרי דליה ליה קדושין כלל.
פסול מקרי - שאין גולדים בעבירה, מתייב
לאין לו עשת, שאין ממורים. האי בשבעה
אמות כתיב - "לא תחתן בם" רכי יסור" -
בשבעה גיטם שבארין ישראל הוא דכתיב, שאר אמונות מנול? דרדשי טעמא דקרא -
בבא מיעינא (קט"א.) גבי אלמנא, דקאמר: עשייה - ממשכנין אותה, עניה - לא
ממשכנין אותה. דטעמא מאי אמר רחמנא "לא תתולב בגו אלמנא" - מפני שאתה עריך
להחזיר לה עבטה לערב, ומתוך כך שאתה יוצא תבנס תמיד אצלה שחיתה למשכן,
וערביית לחזויר - אתה משיאה שם רע בשכנותיה. והכי נמי דרשי טעמא דחזון משום
"כי יסור", ואלא איצטריך קרא לפירוש טעמא, ואיתר ליה "כי יסור" - לרבות שאר
אמונות. אלא לרבנן איצטריך קרא לפירוש טעמא בשבע אמונות נופיהו, ולמעטי שאר
אמונות שאנין אודוקין בעבודה וזה כמותן, כדקאמינן לן (חילין י"ב.) אמונות שחריבא לארץ
לא עובדי עבודה וזה חזן, אלא מננה אבותיהם בידיהם, ולא איתר ליה ריבואי, ושאר
אמונות מנול? ודכוותיה אמר בסנהדרין (כ"א.) גבי "לא ירפו לו נשים לאל יסור לבנך"
דלרבי שמעון הוי האי "לא יסור" יתורא, דבלאו פירושא דקרא הוי דרשין ביה טעמא.
ולרבנן דלא דרשין טעמא דקרא בעלמא - דבא פירש קרא טעמא, ואחך בן - לא
שתשוא עם גוירת הכתוב שהתייך יפת תואר - "וזהוהו לך כתיב, ורדשי בה הדיה
אבל עמיקרא, קודם חזון - לא קרינן בה "וזהוהו" - וילדו לו - מתיחזיק אביו, אל
קרינן בתו וילדו לו - אלא אחריה הוא מתיחס. א' הכי פשיח נפי' - דלרבה כמות תיפוק
לן מרא קרא, ודלא קרינן בה "כי תחזין", בדכתיב (בראשית כ"ב.) ע"ה החמור" -

הדומה לחמור

האומר

אלא

1 האומר לשפתו – מעברת. הרי את חווין – בגט שחרור זה, ולדך עבר. וזה
 2 בגט – משחררו, כדילין בסופא, "האשה ולדיה תהיה לארונה" בזמן
 3 שהאשה לארונה – תולד שתלד לארונה, אין האשה לארונה – אין תולד לארונה.
 4 מאי תלמודא – היבא שמעטין מהאי קרא דברוי קיימין? אמר רבא ארביי יוסי הגלילי
 5 – הניא קרא ארביי יוסי קאי, ולדה כמות משום
 6 – שאמור בר. **משנה** – יבולין בסופין ליבהר –

1 **האומר לשפתו "הרי את בת חווין וילךך עבד"**
 2 **הילךך פמוחה, דבירי רבי יוסי הגלילי. וחקמים**
 3 **אמרי: דבירי קיימים, משום שצאמר "האשה**
 4 **וילדיה תהיה לארונה". מאי תלמודא? – אמר רבא:**

1 – יבולין פמויין ליבהר –
 2 – מפסול ורעם, שלא יהו בניהם ממורים. בגו
 3 – עבר – ואין ממור, דהא ולדה כמות. בן חווין
 4 – גמרא בישראלית, הרי זה עבד פמוח –
 5 – בגמרא יליף לה טעמא. **גמרא** לתחילה
 6 **קאמר – ממור נושא שפחה, דקסבר דכי כתיב**
 7 **"לא יהיה קרש" – בישראל כשר כתיב, ולא**
 8 **בגמור. או ידעבד קאמר – ממור שנשא**
 9 **שפחה. אבל לתחילה לא ישא, דהא ישראל**
 10 **הוא וקרינא ביה "לא יהיה קרש" (דברים כג)**
 11 **דמתרומקין: ואי יסב גברא וגו'. דשפחה הרי**
 12 **היא כבתמה. ובאייתה הפקר וקרישה. מיהת**
 13 **את הוברים – שילכו למקום שאין מכירין,**
 14 **יאמרה עבד אני, נושא שפחה, ואין מוחה ביה.**
 15 **ותא תקבולת: אי מיהת – אין קרא איהו.**
 16 לגלות ממקומה ולבקש תחבולות לנשא
 17 בסתר, מאד שיש מוחין בידה. אלמא רב
 18 טרפון דיעבד קאמר. דאי לתחילה, כיון אלא
 19 מוחין ליה, ממוות נמי נתסיב לעבד, עבד
 20 כנעני אין לו חיים – אינו מתיחס אחר אביו,
 21 דכתיב (בראשית כ) "עם החמור" – עם הדומה
 22 לתמו, כדבמה שאין תולד בכור אחרי האב
 23 הילכך, אי מניסבא לעבדא – לא מהני מיד.
 24 **אי אקדישתך אשתך לנכר – אם יהיה**
 25 **מכרך קודם שנשאת אשה – יהיה משיאך**
 26 **עצה לנכר, שפיר – שיהיה אמור לו ליקח**
 27 **שפחה. מאי ניהו – מאי היה אמר ליה?**
 28 איסורא אל היה מניסיב עצה למיעבד ומשג
 29 דמניסיב לו עצה, ואמר ליה: זיל גבוב תיודק
 30 לעבד עברי, ותהא שפחה מותרת לך. דמכרוך
 31 ביה דרבו מוסר לו שפחה כנענית, ולא מוסר
 32 עצמו. ולכהי נקט "זיל גבוב", והוא הדין נמי
 33 מצא לאקשתי, מי שרי לאנטיבו עצה למיעבד?
 34 אלא מקשאי אחרת סליקה, דאי היה מקש
 35 ליה הא – היה מצא ליה לשטי: אלא דאמר
 36 ליה מכור עצמך לעבד עברי, וכרבי אליעזר,
 37 דאמר בפרק קמא (קדושין ד.ב.ג.) זה זה רבו
 38 מוסר לו שפחה כנענית. והאמר טר – במסכת
 39 ערכין. אלא בופן שהויבל נהג – דמצי למקרי
 40 בהי "עד שנת הויבל יעבד עמך". לא אלו
 41 – דוד אחרייו הוא מושך, דהכי משמע דוד עשירי יבא, אפילו אין בו צד ממורת אלא מאותו. כולד כמעני בהמה דשי – שאין מתיחס אחר אביו ככל.

הדרן עלך האומר

1 **אמר רבי יוסי הגלילי. משנה רבי טרפון אומר: יבולין ממורין ליפהר. ביצד? ממור שצאמר**
 2 **שפחה. הילךך עבד, שיתירו – נמצא תפן בן חווין. רבי אליעזר אומר: הרי זה עבד ממור.**
 3 **גמרא איבעיא להו: רבי טרפון לתחילה קאמר, או דיעבד קאמר? תא שמע, אמרו לו**
 4 **לרבי טרפון: מיהת את הוברים, ולא מיהת את הנקבות. ואי אמרת לתחילה קאמר –**
 5 **ממורת נמי מניסיב לעבדא? – עבד אין לו חיים. – תא שמע: דאשפוכניה דרבי שמלאי**
 6 **ממור הוה, ואמר ליה: אי אקדימתך – מתרתיננו לכהן. אי אמרת בשלמא לתחילה –**
 7 **שפיר, אלא אי אמרת: אי אקדימתך – עבד ניהו? – דמניסיב ליה עצה, ואמר ליה: זיל גבוב ואיודבן**
 8 **קעבד עברי. – ובשני דרבי שמלאי עבד עברי מי הוה? והאמר מר: אין עבד עברי נהג**
 9 **אלא בזמן שהויבל נהג! אלא לאו שמע מינה – רבי טרפון לתחילה קאמר, שמע מינה.**
 10 **אמר רב יהודה אמר שמואל: הלכה דרבי טרפון. "רבי אליעזר אומר: הרי זה עבד ממור".**
 11 **אמר רבי אליעזר: מאי מעמידי דרבי אליעזר – דאמר קרא "לו" – הלך אחר פסולו. – ורבנן:**
 12 **ההוא בישראל שצאמר ממורת. סליקא דעתך אמיןא "למשפחתם לבית אבתם" כתיב, אתא**
 13 **"לו" אפקיה. – ורבי אליעזר: לאו אף על גב דכתב "למשפחתם לבית אבתם" אתא "לו"**
 14 **אפקיה. הכא נמי, אף על גב דכתיב "האשה וילדיה תהיה לארונה" אתא "לו" אפקיה. –**
 15 **ורבנן: כל ילד כמעני שפחה כנענית – כולד כמעני בהמה דמי.**

הדרן עלך האומר

1 **עשרה יוחסין עלו מבבל: קהני, לוי, ישראל, חללי, גירי, וחרורי. ממזרי, נתיני, שתוקי,**
 2 **ואסופי. קהני לוי וישראל – מותרין לבא זה בזה. לוי ישראל חללי גירי וחרורי**
 3 **מוותרין לבא זה בזה. גירי וחרורי ממזרי ונתיני שתוקי ואסופי – פולס מותרין לבא**
 4 **זה בזה. ואלו הם: שתוקי – כל שהוא מכיר את אמו ואינו מכיר את אביו, אסופי**
 5 **– כל שצאמר מן השוק ואינו מכיר לא את אביו ולא אמו. אבא שאול היה קורא**
 6 **לשתוקי דבוקי. גמרא עשרה יוחסין עלו מבבל. מאי איריא דתני "עלו מבבל"? נתיני**
 7 **"הלכו לארץ ישראל!" – מילתא אנב אורחיה קא משמע לך, כדתניא: "ונקמת וגעלת אל**
 8 **המקום אשר יבחר ה' אלהיך" – כולד מבי ר שבות המקדש גבוה מפל ארץ ישראל, וארץ**
 9 **ישראל גבוה מפל הארצות. בשלמא בית המקדש גבוה מפל ארץ ישראל – היינו דכתיב**
 10 **"רבו"**

הדרן עלך האומר

1 **משנה עשרה יוחסין עלו מבבל – כשעלו בני הגולה. ובגמרא מפרש לה דאשמעטין שנשפחתו שבבבל מיוחדת הן, שהפריש עורא כל הפסולין משם והוליכן עמו. חללין –**
 2 **כדתיב חללי, שגולדו מפסולי כהונה. וחרוי – משחררו. נתיני – בענינים שעלו בימי יחושע, ואמרינן ביבמות (נ.ח.ג.) דוד גזר עליהם. שתוקי ואסופי – מפרש לוד ואילו: איחוד**
 3 **שתוקי בו. לוי וישראל חללי גירי וחרורי מותרים לבא זה בזה – אבל כהנים בחללי גירי וחרורי – לא. שחללה כלאו וגיורת ומשחררת בחוקת זונה. גירי וחרוי ממזרים בו מותרים**
 4 **לבא זה בזה – דקסבר. קהל גרים לא איקר קהל, ולא דחוררו ממזרים לבא בקהל גרים. אבל לויים ישראלים בממזרי – לא, ושתוקי ואסופי – ספק ממזרים הם. ומותרים להתערב**
 5 **בממזרים, כדאמר בגמרא (קדושין ע.ג.א.) בקהל דאי הוא דלא יבא, בקהל ספק – יבא. ואינו מכיר את אביו – וכשקרא פלוני "אבא" – אמו משתקת. בדוקי – בגמרא מפרש ליה.**
 6 **דמטא מילתא אנב אורחיה קא משמע לך – על פי דרכו, שהיה הולך ומדבר דברוי ליחסין השמיענו. ולמנו דבר חדש בלישנא דנקט, ולמדנו עד ממנו דארץ ישראל גבוה מבבל.**
 7 **בשלמא בית המקדש נגהו – דשמעת מינה. דהא בארץ ישראל משתעי קרא.**

קידושין. עשרה יוחסין - פרק רביעי דף טז עמוד ב - מותן מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזליץ) תוספת

1 **ומבני** לוי לא נמצאית שם - ואם תאמר: הוא אמרין במתניתין: עשרה יוחסין עלו מבבל,
 2 וקא חשיב לרסח לזו ולומר: דכל הלויים שעלו עמו היו קמצוי בחנות. ואינם ראויים
 3 לשורר שירה של דוכן. **שאני** הוה דריע חוקיתיהו - פירש בקונטרס: במה שאין אכלין
 4 בקדשים. ולא מיריא. ומכל מקום איבא למחש. ודלמא אתו לאסוקניה מתרומה לקדשים.
 5 ומקדשים ליוחסין: תראה לפרש. דריע חוקיתיהו
 6 - לפי שבשעשעו בהוה ירוסס ולא מצאו.
 7 **ואילא** מאי גדולה חוקה - בשלמא למאן
 8 דאמר אין מעלין, היינו גדולה חוקה
 9 - דאף על גב דרזיו לן למיגרו דילמא אתי
 10 לאסוקניה ליוחסין, דהא לית ליה ריע חוקיתיהו
 11 - אפילו הכי לא מרינן. אלא למאן דאמר מעלין
 12 דאית ליה סברא דריע חוקיתיהו - מאי גדולה
 13 חוקה: ודא דלא מרינן אפילו דריע חוקיתיהו
 14 תוספת ישעיהו.

1 **"דברי ריבת בשעריך וקמות ועלית".** אלא ארץ
 2 **ישאל גבוה מפל ארצות מנלן?** - דרתיב **"לכן הגה**
 3 **ימים באים נאם ה' ולא יאמרו עוד חי ה' אשר**
 4 **העלה את בני ישראל מארץ מצרים כי אם חי ה'**
 5 **אשר העלה ואשר הביא את ורע בית ישראל מארץ**
 6 **צפונה ומפל הארצות אשר הרחתיים שם".** - מאי
 7 **ארץא דתני "עלו מבבל" תני "עלו לארץ ישראל!"**
 8 **מפישי ליה תרבי אלעזר, דאמר רב: לא יעלה**
 9 **עזרא מבבל עד ששעשאה כסולת נקה, ועלה. ואתמר, אבי אפר: עלו מאיליהם תנו,**
 10 **ורבא אמר: העלום תנו. ומפיפלי ברדבי אלעזר: דאמר רבי אלעזר: לא יעלה עזרא מבבל**
 11 **עד ששעשאה כסולת נקה ועלה. אבי - לית ליה דרבי אלעזר, רבא - אית ליה דרבי**
 12 **אלעזר. איבעית אימא: דכולי עלמא אית להו דרבי אלעזר, והקא בהא קא מפיפלי: מר**
 13 **סבר: אפרושי אפרושינהו, ומנפשייהו סליקו. ומר סבר: בעל פרתיהו אסוקניהו. בשלמא**
 14 **למאן דאמר עלו - היינו דאמר רב הוהא אמר שמאזל: פל ארצות עיפה לארץ ישראל,**
 15 **וארץ ישראל עיפה לבבל. אלא למאן דאמר העלום - מידע ויעניהו! - נהי דירעי להווא**
 16 **דנא, לדרא אמרני לא ידעי. בשלמא למאן דאמר עלו - היינו דרתיב "ואקבצם אל**
 17 **הנהר הקא על אהוה ונהנא שם ימים שלשה ואיבניה בעם ובפנהינם ומכני לוי כל מצאית**
 18 **שם".** אלא למאן דאמר העלום - הא מיהוה דירוי! - נהי דאיהוה בפסולים, כלבשירים
 19 לא יהוהו. **"בתני לוי וישאל".** מנלן דסליקו? - דרתיב **"וישבו הכהנים והלויים ומן**
 20 **העם והמשירים והשוערים והשומרים בעריהם וכל ישראל בעריהם".** **"חללי גורי וחרוריהו."**
 21 **מנלן - דרתיב: רבי וסו אמר: גדולה חוקה, שגאמר "ומכני הכהנים בני כתבי בני**
 22 **הקוץ בני ברזי אשר לקח מננות ברזי הגלערי אשה וישרא על שמם. אלה בקשו כתבם**
 23 **המתיהשים ולא נמצאו ויגאלו מן הפהנה. ויאמר התרשאת להם אשר לא יאכלו מקדש**
 24 **הקדשים עד עמוד פהן לאורים ולתמים".** ואמר להם: **תרי אתם בחוקתכם; בפה היתם**
 25 **אובלים בגולה - בקדשי הגבול, אף כאן נמי - בקדשי הגבול. ולמאן דאמר מעליים מתרומה**
 26 **ליוחסין, הני דאכול בתרומה אתו לאסוקניהו? - שאני הוה דריע חוקיתיהו. - ואלא מאי**
 27 **גדולה חוקה? - דמיעשרא אכול בתרומה דרננו, ולכסוף אכול בתרומה דאורייתא. ואיבעית**
 28 **אימא: לעולם השתא נמי בדרבנן - אכול, בדאורייתא - לא אכול. וכי מסקינן מתרומה**
 29 **ליוחסין - מדאורייתא, מדרבנן לא מסקינן. - אי הכי מאי גדולה חוקה? - דמעשרא**
 30 **ליבא למיגור משום תרומה דאורייתא, לכסוף, אף על גב דאיבא למיגור משום תרומה**
 31 **דאורייתא - בדרבנן אכול, בדאורייתא לא אכול. - דרתיב "ויאמר התרשאת להם אשר**
 32 **לא יאכלו מקדש הקדשים", בקדש הקדשים - הוא דהכי יאכל, לא פל מדי - ניבולו**
 33 **הכי קאמר: לא מדי דמיקרי קדש, ולא מדי דמיקרי קדשים. לא מדי דמיקרי קדש**
 34 **דרתיב "וכל זר לא יאכל קדש" ולא מדי דמיקרי קדשים - דאמר קרא "ובת פהן**
 35 **פי תהיה לאיש זר היא בתרומת הקדשים לא תאכל", ואמר מר: במזרם מן הקדשים**

1 רבי ריבת בשעריך וקמות ועלית ונ' - במאן שהמקדש גבוה מכל ישראל, וכל
 2 צדיקה סתם ובתב "ועלית". אמר תעלה ואשר הביא את בני ישראל מארץ מצר - היינו
 3 בבבל, ומכל הארצות אשר הדרתיים שם, ותיב "אשר העלה". מפישי ליה לרבי אלעזר -
 4 דנקט תנא וידן לישנא דתירא. לאשמעיהו שכל עצמו של עזרא לקות את רבא בתנן.
 5 ולפי שדעה אותם שנותרבו וכו'. ואלה שהו
 6 חבני שהו עולין עמו, ואין עלו בבבל שיתעסק
 7 לבדוק בןן ליוחסין - עמנו והפריש פסולין
 8 החולקין עמו. הדור שראו הפרשנים הכירו
 9 בהם, ולא חשש שיתערבו ידן אלו הפסולין
 10 העולים. ולדורות הבאים נמי, כיון דאמר מר
 11 (קדושין ע"ב.) לשתת הגותי היתה שם. ששם היו
 12 יושבים מיחס' כהונה וליה בכל יום - מיהוה
 13 דהוירי פסולין. **"עלום"** - כל כרם. אמר
 14 **אפרושינהו** - ומתוך שהפרישו הכירו בהם
 15 אנשי מקומם, שדעו שלא יתערבו על בהם.
 16 **ומנפשייהו סליקו** - לאיך יאכל ישראל, כל כיח
 17 בהם. בשלמא למאן דאמר - שעלו מאיליהם,
 18 ולא הכירו בהם העולים עמהם כל כך - היינו
 19 דאמר ישראל עיפה לבבל - ספק ירוסא אתי
 20 אצל לבבל. שעשיית בבבל כסולת נקה, ובני ארץ
 21 ישראל לא הכירו כל כך, וש שנבוקו עמהם.
 22 **עיה** - ספק עירובין, כיסוהו כשנערבין בן
 23 שאור מיס וקמות מלא מוכיבין, כל הארצות ישיב
 24 פסולת אצל ארץ ישראל. לפי שבני ארץ
 25 ישראל נסקוק לבדוק ביחסיים, לפי שהביתים
 26 מצויים שם. וארץ ישראל עיפה לבבל - שגורא
 27 הפרישים ויצא משם. אלא למאן דאמר העלום
 28 תנו - הואיל ובעל כרחם העלום עם אלו -
 29 יאיר קול פסול עליהם, והכל ידן פסולין,
 30 ונתרבו בהם כל העלום. ואיבעית נקם - מי היה
 31 ומי לא היה. ששעשעו עליו עד עזרא מי עלה
 32 עמו ומי לא עלה עמו, וסבור שהיו שם לים
 33 כשרים, ולא נמצא ראויים לעבודה אלא מאתן
 34 שקצצו בתרומת ידיהם בשניהם. ואמרו "איך
 35 נשיר את שיר ה' וגו' במזמור "על נהרות בבל"
 36 (תהלים קלו.) שאמר להם סבדבדנעג "שירו לנו
 37 משיר ציון", עמרו וקצצו בתרומת ידיהם
 38 בשניהם. ואמרו לוי "איך נשיר את שיר ה' על
 39 אדמת כנר". לא נשיר" לא נאמר, אלא "איך
 40 נשיר" - אין עלו במה למשמש בנימי הכנורות.
 41 מאותן עלו, ומן הבשרים לא מצא. לפי שהו
 42 יושבים בבבל בשלוח, והעולים בירושלים היו
 43 עוניו ומסודת המלאכה באימת כל כסבותיה.
 44 והנך לוי דקנתי מתניחין - מהנך לא חזו
 45 לעבודה דיה. ויהוה דהוירי - בתי - דרוע היה מי
 46 עלה ומי לא עלה. גדולה חוקה - יש לפסוק
 47 עיפה. לפי: כתיב בשש המתיחשיים - תב
 48 יוחסין. התיחשיא - נמניהן בן חבלה קרין בן
 49 בספר עזרא. ובגמרא ירושלמי נמצא שעל שם
 50 שהיה משקה למלך היה עריך לשלוח קודם,
 51 שלא יחדשוהו שמא הטיל סם הגות במשקה המלך - דהוה לוי זין של גברים לשתוהו, לכך נקרא הטרשוא. עד עמוד הבתן לאורים ותומים - כארם שאומר לחבירי עד שיבא
 52 משיהו. דאורים ותומים לא רזו בבת שני. ואמר להם ב' - מרתיב "מקדש הקדשים" - שמעתי ולא אסירי בתרומה, אלא מקדשי המקדש. אמר להם - תרומה אלא יכול לאסור
 53 עליכם - מפני חוקתכם שהחוקתם בבבל לאבאה. קדשי הגבול - תרומה האבאלת בכל מקום. אף כאן ב' - אלמא מרתיב "ויגאלו" - שמעו מנהח נחלחלו מן הכהונה, היינו
 54 עיליים - משכבת כהונתו (ב.מ.) סעילין תירוש' ליוחסין - הרואה כותן אובל בתרומה במקומו - אין צריך לבדוק ארתיב חיוסין, ותואס כותן בתו. כיון דאבלי
 55 בתרומה - אתי לאסוקניהו. ואמאי לא חש לה נחמה ולאן לאסוקניהו שאני הוה דריע חוקיתיהו - לא אינעשרך למחש להאי, דכין דשאר כתבתי אובלים בקדשי המקדש. והם
 56 נגואלו מהם - הווע חוקתם, ויש בהם הכר, ולא אתי לאסוקניהו. ואמאי - כיון דליבא למגור מדי, מאי גדולה חוקה דאמר רבי יוסי? מאי ברוחא? לא ויהי לו חוקה. אלא מנך
 57 לחוקה כו. ומקדמא גדולה - ברוחא שאמעינן, דאף על גב דאיבא עד איסור השתא ספי מעיקרא - מסמנין עלה. תירוש' דרבנן - תרומת חוץ לארץ. תירוש' דאורייתא - משבא
 58 לארץ. השתא נמי תרומה דרבנן היא - דאכול כדמעיקרא. ומאי נחמה - תרומת פירות וירק. בתרומה דאורייתא - דגן ותירוש ויצרע' לא אכול. ליבא לשיגור משום תרומת הארץ
 59 - דלא הואי יאכל קדש - כל אותו דרבנן מדרב בתרומה ולא פדוים. דרתיב "ובא השמש שיהוה ירחו יאכל מן הקדשים", וליבא לאוקמי אלא בתרומה. שמחסר
 60 כפורים מותר בה. ולא מדי דאיכר קדשים - חוה ושוק של שלמים, דאשכחן דאיכר קדשים. כפורים מן הקדשים - חוה ושוק.

רבי אהא, רבי אבהו בשם רבי יוסי בן הנינא: מה פליגינן? במתמין במימיו. אבל במתמין בגופו – דברי הכל מותר.

רבי יוסי – בְּדַעְתֵּיהֶּ, דו אָמַר תַּמּוּ: אִין תַּבְּשִׁילוֹ תַּבְּשִׁילֵי בְּרוּר. וְכֵן הוּא אֹמֵר הָכָא: אִין חִימוּצוֹ חִימוּץ בְּרוּר.

וְכַמָּה דְּאֵת אָמַר אִין לָךְ בָּא לִידֵי מִצָּה וְחִמּוּץ אֵלָא חִמּוּשַׁת חִמּוּנִין בְּלָבַד, וְדַכּוּתֵיהֶּ, אִין לָךְ מְגַרֵר עִם כּוּלָן אֵלָא חִיטִּים וְשְׁעוּרִים בְּלָבַד.

רבי הילא בשם רבי שמעון בן לקיש: לא שנינו אלא העושה עיסה מן החיטים ומן האורז, ואינו נגָרר אלא עם החיטין בלָבַד.

מהו שיהו חייבים על קלי שלו משום חָדָשׁ? אָמַר רַבִּי זְעִירָא: בְּתִיב (ויקרא כג, יד) וְלֶחֶם וְקָלִי וְכַרְמֶל לֹא תֹאכְלוּ. אֵת שְׁחֵיבִים עַל לֶחֶם שְׁלוֹ מִשׁוּם חָדָשׁ – תִּיבִין עַל קָלִי שְׁלוֹ מִשׁוּם חָדָשׁ. אֵת שְׁאִין חֵיבִים עַל לֶחֶם שְׁלוֹ מִשׁוּם חָדָשׁ – אִין תִּיבִים עַל קָלִי שְׁלוֹ מִשׁוּם חָדָשׁ.

רבי ירמיה בעי קומי רבי זְעִירָא: עִירַב אַרְבַּעַת קַבִּין בְּפָנֵי עֲצָמָן וְחִימּוּצוֹ, וְאַרְבַּעַת קַבִּין בְּפָנֵי עֲצָמָן וְעִירְכָן – הָרִי בְּשַׁעַת חֵיבָן, לְבָא לִידֵי מִצָּה וְחִמּוּץ?

אֲתֵיִיא דְּרַבִּי יוֹנָה – כְּרַבִּי יְרֵמְיָה, וְדְרַבִּי יוֹסִי – כְּרַבִּי זְעִירָא. אֲתֵיִיא דְּרַבִּי יוֹנָה כְּרַבִּי יְרֵמְיָה, כְּמָה דְּרַבִּי יְרֵמְיָה אָמַר: עַד שְׁיֵהָא קְרוּי לָחֶם, כְּדִ רַבִּי יוֹנָה אָמַר: עַד שְׁיֵהָא קְרוּי לָחֶם.

דְּרַבִּי יוֹסִי – כְּרַבִּי זְעִירָא. כְּמָה דְּרַבִּי זְעִירָא אָמַר: מִינּוֹ קְרוּי לָחֶם, כְּדִ רַבִּי יוֹסִי אָמַר: מִינּוֹ קְרוּי לָחֶם. אֲתֵיִיא דְּרַבִּי יוֹסִי כְּרַבִּי הִילָא אַף עַל גַּב דּוּ פְּלִיגֵי עֲלוּי.

רבי שמואל בר נחמן שמע כולחון מן אהן קרייא (ישעיה כח, כה),

[דף ב' ע"א]

וְשֵׁם חֲטָה שׁוֹרָה וְשְׁעֵרָה נִסְמָן וְכֹסֶמֶת גְּבוּלָתוֹ. וְשֵׁם חִיטָּה – אֵלּוֹ הַחִיטִּים. שׁוֹרָה – זוֹ שְׁבוּלַת שׁוּעַל. וְלָמָּה נִקְרָה שְׁמָה שׁוֹרָה? שְׁהִיא עֲשׂוּיָה בְּשׁוֹרָה.

שְׁעֵרָה – אֵלּוֹ הַשְּׁעוּרִים. נִסְמָן – זֶה הַשִּׁיפּוֹן. וְכֹסֶמֶת – זֶה הַכּוּסְמִין.

גְּבוּלָתוֹ – לָחֶם. עַד כָּאֵן גְּבוּלוֹ שָׁל לָחֶם.

וְלִמִּידוּן מִן תַּקְבָּלָהּ? אָמַר רַבִּי סִימוּן: מִן מַה דְּכָתִיב (שם) וַיִּסְרוּ לְמִשְׁפַּט אֱלֹהֵיו יוֹרְנוּ. כְּמִי שְׁהוּא דְּכַר תּוֹרָה.

אָמַר רַבִּי סִימוּן: אֵילִין נְשִׂייא דְאָמְרִין: "לָא נִיעוּל בְּנִינָן לְכַנְיֶשְׁתָּא, אִין חָמֵי לִיה מִילָךְ, מִילָךְ הוּא" – לָא עֲבָדִין טְבָאוֹת. אֲלָא וְיִסְרוּ לְמִשְׁפַּט, אֲלֵהִי יוֹרְנִי.

רַבִּי יוֹדָא בַר פְּזִי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹנָתָן: דְּרַבִּי יִשְׁמַעְיָאֵל בְּנֵוּ שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה הִיא.

דְּתַנִּי: רַבִּי יִשְׁמַעְיָאֵל בְּנֵוּ שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אָמַר: יְכוּל מְבִיא מִן הַכּוֹסְמִין וְשְׂבוּלַת שׁוּעָל וְהַשִּׁיפוֹן? וְדִין הוּא! וּמָה אִם הַחַטִּים שֶׁבְּשָׂרוֹ לְשָׂאָר כֹּל הַמְּנַחֲת – לֹא בְּשָׂרוֹ לְמְנַחַת הָעוֹמֵר. כּוֹסְמִין וְשְׂבוּלַת שׁוּעָל וְהַשִּׁיפוֹן שְׂלֹא בְּשָׂרוֹ לְשָׂאָר כֹּל הַמְּנַחֲת – אִינֵו דִין שְׂלֹא יִבְשָׂרוּ לְמְנַחַת הָעוֹמֵר!

הַשְּׁעוּרִים יוֹכִיחוּ, שְׂלֹא בְּשָׂרוֹ לְשָׂאָר כֹּל הַמְּנַחֲת, וְכִשְׂרוּ לְמְנַחַת הָעוֹמֵר!

לֹא! אִם אָמַרְתָּ בְּשְׁעוּרִין – שְׁמְנַחַת סוּטָה בְּאֵה מַהוּ, תֹּאמַר כּוֹסְמִין וְשְׂבוּלַת שׁוּעָל וְשִׁיפוֹן – שְׂאִין מְנַחַת סוּטָה בְּאֵה מַהוּ! יִצְאוּ הַחִטִּים – מִן הַתּוֹב, וְכּוֹסְמִין וְשְׂבוּלַת שׁוּעָל וְהַשִּׁיפוֹן – מִקָּל וְחֹמֵר. בְּרַם בְּרַבְּנִין – שְׁלֹשָׁה מִינֵין הֵן.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי: מִי סְבוּר סְבַר רַבִּי יְהוּדָא בֶּן פְּזִי שְׁמְנַחַת הָעוֹמֵר בְּאֵה מִן שְׂבוּלַת שׁוּעָל? אֵילוּ מִן דְּאָמַר: "תְּאֵנִים שְׁחוּרוֹת עָלֵי" – שְׂמָא אִינֵו מוֹתֵר בְּלִבְנֹת? אֲלָא 'שְׁחוּרוֹת' אָמַר, 'לִבְנֹת' לֹא אָמַר. וְהִכָּא 'שְׁעוּרָה אָבִיב' אָמַר, 'שְׂבוּלַת שׁוּעָל אָבִיב' לֹא אָמַר.

[דף ב' ע"ב]

בְּרַם בְּרַבְּנִין, שְׁלֹשָׁה מִינֵין הֵן. הַשִּׁיפוֹן – מִיִן כּוֹסְמִין. שְׂבוּלַת שׁוּעָל – מִיִן שְׁעוּרִין.

רַבְּנָן דְּקִיסְרִין בְּעֵינֵין: מָה? תַּנִּינָן חֲמִשָּׁה מִינֵים? לֹא חֲמִשָּׁה דְּבָרִים! שְׁנֵי דְּבָרִים מִיִן אֶחָד, וְשְׁנֵי דְּבָרִים מִיִן אֶחָד!

תַּמָּן תַּנִּינָן: אִיזוּ מִיִן בְּמִינֵו? הַחִטִּים – אִין מְצַטְרְפִין עִם הַכֹּל אֲלָא עִם הַכּוֹסְמִין. הַשְּׁעוּרִין – מְצַטְרְפִין עִם הַכֹּל חוּץ מִן הַחִטִּים!

רַבִּי יוֹסִי אָמַר לִיה סַתֵּם. רַבִּי יוֹנָה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: תַּמָּן – בְּנִשּׁוּף, וְכָאן – בְּבָלוּל.

תַּנִּי רַבִּי הִיָּיא בְּנֵו: וְכוּלָן שְׁבָלָן תְּבוּאָה קְמַחִים וּבְצִיקוֹת – מְצַטְרְפוֹת.

עִירַם רְאִשֵׁי עִיסוֹת? אָמַר רַבִּי יוֹסִי: וְהָהֵן נְשִׁוּף לֹא כְּמַעוֹרָם הוּא? אֶת אָמַר אִינֵו מְצַטְרַף, וְהִכָּא אִינֵו מְצַטְרַף.

מָהוּ שְׁיָלְקוּ עַל חֲלָתָן דְּבַר תּוֹרָה? רַבִּי יוֹנָה בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל, רַבִּי יוֹסִי, רַבִּי אֲבָהוּ בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקִישׁ: אִין לֹקִינן עַל חֲלָתָן דְּבַר תּוֹרָה.

אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אֲחָא, רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקִישׁ – בְּדַעְתֵּיהּ. דְּאִיתְּפַלְגוּ, הַפִּיגוּל וְהַנּוֹתֵר שְׁשִׁחָקוּ, רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: לֹא בִּישְׁלוּ זֶה אֶת זֶה. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקִישׁ אָמַר: בִּישְׁלוּ זֶה אֶת זֶה.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי וְלֹא דִמְיוּן! תַּמָּן אָמַר: זֶה אָסוּר וְזֶה אָסוּר. בְּרַם הִכָּא, שְׁנֵי דְבָרִים רַבִּים עַל אֶחָד וּמִכְבָּלִין אוֹתוֹ. וְכִבְר בִּיפְלוּ עַד שְׁלֹא נַעֲשׂוּ אִיפּוּר! אִילוּ אֶחָד עָשָׂה חִמֵּשׁ עִיסוֹת מִחֻמְשָׁה מִינֵין וְעִירְבוּ, וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ אֵין לֹקִיין עַל חֲתָנָן דְּכֵר תּוֹרָה – יָאוּת.

הֲלֵל הַתָּנָן הִיָּה כּוֹרֵד שְׁלִשְׁתָּן בְּאַחַת! אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הַלּוֹקִיין עַל הֲלֵל הַתָּנָן. וְהָא רַבִּי יוֹחָנָן כּוֹרֵד מִצָּה וּמְרוּרָה!

כָּאן – בְּשַׁעַת הַמִּקְדָּשׁ, כָּאן – שְׁלֹא בְּשַׁעַת הַמִּקְדָּשׁ.

וְאִפְּלוּ תִימְרָה: כָּאן וְכָאן בְּשַׁעַת הַמִּקְדָּשׁ, שְׁנֵי דְבָרִים רַבִּים עַל אֶחָד וּמִכְבָּלִין אוֹתוֹ.

רַבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רַבִּי אֶלְעָזָר: בְּשֵׁם שְׂאִין הָאִיפּוּרִין מִכְבָּלִין זֶה אֶת זֶה. כִּד אֵין הַמִּצְוֹת מִכְבָּלוֹת זֶה

[דף ג' ע"א]

את זו.

רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ דְּרוּמַיָּא בְּעֵי: עָשָׂה עִיפָה מִחֻמְשַׁת חִמִּינִין, וְחֹזֵר וְעָשָׂה חִמֵּשׁ עִיסוֹת מִמִּין אֶחָד וְעִירְבוּ, חִיטִּים שָׁבוּ מִהוּ שְׂיִכְבָּלוּ חִיטִּים שָׁבוּ, וְשַׁעוּרִין שָׁבוּ מִהוּ שְׂיִכְבָּלוּ שַׁעוּרִין שָׁבוּ?

אָמַר רַבִּי הִיָּיא בַר אֲדָא: לֹא בֶן אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, שְׁנֵי דְבָרִים רַבִּים עַל אֶחָד וּמִכְבָּלִין אוֹתוֹ!

לֹא צוֹרְכָה דְלֵא, עָשָׂה חִמֵּשׁ עִיסוֹת מִחֻמְשָׁה מִינִים וְעִירְבוּ, וְחֹזֵר וְעָשָׂה חִמֵּשׁ עִיסוֹת מִחֻמְשָׁה וְלֹא עִירְבוּ, חִימִין שָׁבוּ מִהוּ שְׂיִכְבָּלוּ חִיטִּים שָׁבוּ, וְשַׁעוּרִים שָׁבוּ מִהוּ שְׂיִכְבָּלוּ שַׁעוּרִים שָׁבוּ.

וְאִסּוּרִין בְּחֻדְשׁ מִלְּפָנֵי הַפֶּסַח. אֵית תַּנְיִ תַּנְיִ: מִלְּפָנֵי הַפֶּסַח. וְאֵית תַּנְיִ תַּנְיִ מִלְּפָנֵי הַעוֹמֵר. מֵאֵן דְּאָמַר מִלְּפָנֵי הַפֶּסַח – מִסִּיעַ לְרַבִּי יוֹחָנָן. מֵאֵן דְּאָמַר מִלְּפָנֵי הַעוֹמֵר – מִסִּיעַ לְחֻזְקִיהָ.

דְּאָמַר רַבִּי יוֹנָה בְּשֵׁם חֻזְקִיהָ: בְּשַׁעַת הַקֶּרְבָּן – הַקֶּרְבָּן מִתִּיר. שְׁלֹא בְּשַׁעַת הַקֶּרְבָּן – הַיּוֹם מִתִּיר.

רַבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם חֻזְקִיהָ: בְּשַׁעַת הַקֶּרְבָּן – הַקֶּרְבָּן מִתִּיר. מוֹדָה חֻזְקִיהָ שְׁלֹא בְּשַׁעַת הַקֶּרְבָּן – הַיּוֹם מִתִּיר.

רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: בֵּין בְּשַׁעַת הַקֶּרְבָּן, בֵּין שְׁלֹא בְּשַׁעַת הַקֶּרְבָּן – הַיּוֹם מִתִּיר.

אָמַר רַבִּי הִילָא: מַעֲמָא דְרַבִּי יוֹחָנָן, (ויקרא כג, יד) עַד עָצֶם הַיּוֹם הַזֶּה. מְלַמֵּד שֶׁהַיּוֹם מִתִּיר. יָכוֹל אִפְּלוּ בְּשַׁעַת הַקֶּרְבָּן? תְּלַמּוּד לומר: עַד הַבֵּיאֲכֶם אֶת קֶרְבַּן אֱלֹהֵיכֶם. יָכוֹל הִבָּאָה מִמֶּשׁ? תְּלַמּוּד לומר: עַד עָצֶם הַיּוֹם הַזֶּה. הָא בִּיצֵד? טוֹל מִבְּנֵיתִים זְמַן הִבָּאָה. מוֹדָה רַבִּי יוֹחָנָן בְּאִיפּוּר – שֶׁהוּא אָסוּר.

איפורו מהו? רבי ירמיה אָמר: איפורו דְּכַר תּוֹרָה. רבי יונה וְרַבִּי יוֹסִי תְרוּוִיהוּן אָמְרִין: איפורו מדְּכַרְיָהוּן.

אָמר רבי יוֹסִי: מִלִּיהוּן דְּרַבְנָן מְסִיעִין לָנוּ!

[דף ג' ע"ב] דְּתַנְיִנָּן תַּמּוּן: אִין מְבִיאִין מְנַחוֹת וּבְכוּרִים וּמְנַחַת בְּהִמָּה קוֹדֵם לְעוֹמֵר. וְאִם הִבִּיא – פְּסוּל. וְאָמַר רבי יהושע דְּרוֹמָיא, רבי יונה, רבי אימי בְּשֵׁם רבי יוֹחָנָן: לֹא שָׁנוּ אֵלָא שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר וְאַרְבָּעָה עֶשֶׂר וְחֲמִשָּׁה עֶשֶׂר, הָא שְׁשָׁה עֶשֶׂר, עֵבֶר וְהִבִּיא – כָּשֶׁר.

אִין תִּימַר אִיפּוּרוֹ דְּכַר תּוֹרָה הוּא – לֹא שְׁנִינְיָא, הוּא שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר, הוּא אַרְבָּעָה עֶשֶׂר. הוּא חֲמִשָּׁה עֶשֶׂר, הוּא שְׁשָׁה עֶשֶׂר – עֵבֶר וְהִבִּיא פְּסוּל!

וְעוֹד מִן הַדָּא דְאָמַר רבי זְעִירָא: עַל יְדֵי דְרַב בְּרַבִּי דְעֵתָנִין דְּבִנְיָ דְרַבִּי תִיבָא רַבָּה – הוּא סָבַר דְּכוּוְתָהוּן. אִין תִּימַר אִיפּוּרוֹ דְּכַר תּוֹרָה, רַב בַּר דְעֵתָיָה דְרַבִּי יוֹחָנָן הוּא!

וְהַתְנַיִנָּן: מִשְׁחָרֵב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, הַתְקִין רַבִּין יוֹחָנָן בְּן זְבַאי שְׁיֵהָא יוֹם הַגָּפ פּוּלֵז אָסוּר. אִין תִּימַר אִיפּוּרוֹ דְּכַר תּוֹרָה – נִיחָא. אִין תִּימַר אִיפּוּרוֹ מְדַכְרִיָּהוּן – יֵשׁ תַּקְנָה אַחַר הַתַּקְנָה?

אָמר רבי יוֹסִי בִּי רבי בּוּז: מִפְּנֵי

[דף ד' ע"א]

הִרְחֹקִין. רבי ירמיה בְּשֵׁם רבי חֵיָא: בֵּין בְּשַׁעַת הַקְּרָבָן בֵּין שְׁלֹא בְּשַׁעַת הַקְּרָבָן – הַיּוֹם מִתִּיר.

אָמר רבי הוֹנָא: מִתְנִיתָא דְהוֹקִיָּה פְּלִנְיָא עֲלוּזֵי עַד עֵצִים הַיּוֹם הַזֶּה – מִלְּמַד שֶׁהַיּוֹם מִתִּיר. יָכוֹל אֲפִילוּ בְּשַׁעַת הַקְּרָבָן? תְּלַמּוּד לֹאִמַר: עַד הִבִּיאְכֶם אֶת קַרְבָּן אֱלֹהֵיכֶם.

וְהַתְנַיִנָּן: מִשְׁחָרֵב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַתְקִין רַבִּין יוֹחָנָן בְּן זְבַאי שְׁיֵהָא יוֹם הַגָּפ פּוּלֵז אָסוּר! אָמַר רבי יונה: אִיתְתַּבְּתָּ קוּמֵי רבי ירמיה, וְאָמַר, אִין יִסְבּוּר רַבִּין יוֹחָנָן בְּן זְבַאי בְּרַבִּי יוֹדָא. דְּרַבִּי יְהוּדָא אָמַר: וְהִלָּא מִן הַתּוֹרָה – אָסוּר!

תַּמּוּן חֲשִׁין לְצוּמָא רַבָּא תְרִין יוֹמִין. אָמַר לֹזֵן רַב הַקְּדָא: לָמָּה אַתֶּם מְכַנְּסִין עֲצָמְכֶם לְמַסְפַּק הַזֶּה הַכְּרוּבָה? הַזֶּה שְׁאִין בֵּית דִּין מְתַעֲצָלִין בּוֹ!

אָבוי דְּשְׁמוּאֵל בַּר רַב זְעִיקָא חָשׁ עַל גְּרַמְיָה וְצֵם תְּרִין יוֹמִין, אִיפְסַס בְּרוּכָה וּדְמַד.

אִם הֲשִׁישׁוּ קוֹדֵם לְעוֹמֵר – הָעוֹמֵר מִתִּיר. רבי יונה אָמַר: קוֹדֵם לְהִבְאָה. רבי יוֹסִי אָמַר: קוֹדֵם לְקַצִּירָה.

אָמַר רבי יונה: הִבְאָה מִתְּרַת לְהִבְאָה. קַצִּירָה מִתְּרַת לְקַצִּירָה.

אמר רבי יוסי: קצירה מתרת הבאה וקצירה.

לפום בן רבי יוסי תווי בה: קצר לרבים ונממא, חזר היחיד לאסור? רבי יונה אמר: קודם לקצירה.

רבי יוסי אמר:

[דף ד' ע"ב]

קודם להבאה.

אמר רבי יונה, מילתיה דכהנא מסייע לי. דכהנא אמר: (ויקרא ב, יד) **ואם תקריב מנחת בכורים לה.** זו ביכירה. האחרת – לא ביכירה.

הגע עצמך, אפילו עשבים? אפילו השרשה, העומר בא ומתיר? ולא קודם לקצירה אגן קימין?
ועוד מן הדא דתני: המנבל בשלשה עשר, ונתלש הקלח בידו – הרי זה שותלו במקום המינא,
אבל לא במקום הגריד. הרי יש באן שלשה עשר וארבעה עשר והמשה עשר, ומקצת היום ככולו!
אמר רבי יוסי: מילתיה דרבי אבינא מסייע לי. דאמר רבי אבינא: תיפתר בהדא מתניתא, במקום
שנהגו שלא לעשות מלאכה בארבעה עשר. אבל במקום שנהגו לעשות מלאכה בארבעה עשר.
לא בתלוש? שמה במחובר?

אשכח תני: מקום שנהגו לעשות מלאכה בתלוש – עושין אפילו במחובר. ואם לאו – אסורים עד
שיבא עומר הבא.

רבי לעזר שאל: מהו שיביא העומר מהן? אפשר לומר חדש וישן אין תורמין ומעשרין מזה על זה,
ואת אמר הבן?

התיבון: הרי שאר המינין הרי הן תלוין בעומר! ואין העומר בא מהן! לא, אם אמרת בשאר המינין
– שלא בשרו למנחת העומר, תאמר בשעורין – שבשרו

[דף ה' ע"א]

למנחת העומר?

הברייא בשם רבי לעזר: ראשית קצירך ולא סוף קצירך. רבי זעירא בשם רבי אלעזר: ביכורין.
אין אלו ביכורין.

מה נפק מביניהון? עבר והביא. על דעתהון דהברייא – פסול. על דעתיה דרבי זעירא – בשר.
דברי חכמים? רבי יוסי בי רבי בון, רבי חייא בשם רבין בר הירי: והן שהביאו שליש לפני ראש
השנה. אבל אם הביאו שליש לאחר ראש השנה – העומר בא מהן.

הַלְכָה ב'

מתני' האוכל מזה פזית מזה בפסח - יצא ידי חובתו. פזית חמין - חיב בהפזית. נתערב אחד מזהו ככל חמינין - הרי זה עובר בפסח.

הנודר מן הפת ומן התבואה - אסור בהן; דברי רבי מאיר. והכמים אומרים: הנודר מן הדגן - אינו אסור אלא מזהו, ותייבכים בחלה ובמעשרות.

גמרא אמר רבי יעקב בר זבדי: זאת אומרת: שלוקין על חלתן דבר תורה.

רבי ירמיה בשם רבי הויה בר ווא: תיפתר שאכל פזית מזה וכזית מזה.

אמר רבי יוסי: אפילו תימר פזית מכולהו, שגזייה היא, שכולהו לשם חמין.

מחלפא שיטתיה דרבי יוסי! תמן הוא אומר: שני דברים רבין על אחד ומבטלין אותו. וכא הוא אמר חבין!

אמר רבי יוסי ברבי בון: ביני מתניתא, אי

[דף ה' ע"ב]

פזית מזה וכזית מזה. הא הנודר מן הפת ומן התבואה - אסור בכל. ברבנן? רבי הויה בשם רבי יוחנן: ביני מתניתא, אף הנודר מן הדגן - אינו אסור אלא מהם.

מה נן קיימין? אם באומר: "פת תורה", מעתה, אף האומר "תבואת תורה" - יהא אסור בכל, דכתיב ותבואת הפרס; אי באומר "פת סתם", אין לך קרוי פת סתם אלא חמין ושעורין בלבד! אמר רבי יוסה: קיימתיה במקום שאוכלין פת כל. אין לך קרוי פת סתם אלא חמין המינים בלבד.

הַלְכָה ג'

מתני' אלו חיבין בחלה ופטורין מן המעשרות? הלקט, והשכחה, והפאה, וההבקר, ומעשר ראשון שנמלה תרומתו, ומעשר שני והקדש שנפדו, ומותר העומר, ותבואה שלא הביאה שלישי.

רבי לעזר אומר: תבואה שלא הביאה שלישי - פטורה מן החלה.

אלו חיבין במעשרות ופטורין מן החלה. הארו, ותידון, והפריגים, והשמשמין, והקטניות, ופחות מחמשת רבעים בתבואה. הספגנין, ותידבשנין, והאיסריטין, וחלת המשרת, והמדמע - פטורין מן החלה.

גמרא רבי הושעיה שאל לכהנא: מניין שהן חיבין בחלה ופטורין מן המעשרות?

אמר ליה, לא תימר לי, תרימו, וכן תרימו (במדבר טו, כ).

חֹזֵר וְאָמַר: מֵאַרְבַּע עָשָׂרָה. מִה אַרְבַּע עָשָׂרָה – תֵּיבִינ בַּחֲלָה וּפְטוּרִים מִן הַמַּעֲשָׂרוֹת, אִם אֵילֹו תֵּיבִינ בַּחֲלָה וּפְטוּרִין מִן הַמַּעֲשָׂרוֹת.

רַבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רַבִּי יְנָאי: זֶה אֶחָד מִשְׁלָשָׁה מְקָרִיזוֹת שֶׁהֵן מְחַנּוּרִין בַּתּוֹרָה (דברים יד, כט) **וּבֵא הֵלֹוּ בִי אֵין לֹו חֲלָק וְנַחֲלָה עִמָּד.** מִה שְׁנַיִש לָד וְאֵין לֹו – אֶת תֵּיבִי לִיפְתֹן לֹו. יָצָא הַבְּקָר שֶׁיָּדָד וְיָדוּ שְׁוִיין בֹו. הִיא לָקַט, הִיא שִׁכְחָה, הִיא פָּאָה, הִיא הַבְּקָר.

מַעֲשֵׂר רֵאשִׁוֹן שְׁנַמְלָה תְרוּמָתוֹ. וּמִכֵּיּוֹן שְׁנַמְלָה תְרוּמָתוֹ – לָאוּ כְּחֹלִין הוּא? תִּפְתָּר, שֶׁהַקְּדִימוֹ בְּשִׁיבּוּלִין. דָּאָמַר רַבִּי אֶבְהוֹ בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ: מַעֲשֵׂר רֵאשִׁוֹן שֶׁהַקְּדִימוֹ בְּשִׁיבּוּלִין – פְּטוּר.

[דף ו' ע"א]

מִתְרוּמָה גְּדוּלָה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: בְּתִיב (במדבר יח, כט): **אֶת כָּל חֲלָבוֹ אֶת מְקַדְשׁוֹ מִמֶּנּוּ.** לֹא חֲלָבוֹ וְחֲלָב חֲבִירוֹ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי: בְּתִיב (שם כו): **וְהִרְמַתֶּם מִמֶּנּוּ אֶת תְּרוּמַת ה' מַעֲשֵׂר מִן הַמַּעֲשֵׂר.** וְלֹא תְרוּמָה וּמַעֲשֵׂר מִן הַמַּעֲשֵׂר. בְּשִׁמְיִרְחָ וְאַחַר כֶּךָ הַפְּרִישׁ תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר שְׁבוֹ. אֲבָל אִם הַפְּרִישׁ תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר וְאַחַר כֶּךָ מִירְחוֹ – לֹא בְּדָא.

כְּשֶׁהַפְּרִישׁ מִמֶּנּוּ עָלְיוֹ. אֲבָל אִם הַפְּרִישׁ מִמָּקוֹם אַחַר עָלְיוֹ – לֹא בְּדָא.

מַעֲשֵׂר שְׁנִי וְהַקְּדִישׁ שְׁנַפְדוֹ. רַבִּי זְעִירָא, רַבִּי יוֹסִי, רַבִּי הִמָּא בְּרַ עֵוֶקְבָּא, רַבִּי הִלֵּל בֶּן הִלִּים מֵטָא כְּהַ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹדָה: דְּמֵן הִדָּא, מַעֲשֵׂר שְׁנִי שֶׁהַקְּדִימוֹ בְּשִׁבְלִין – פְּטוּר מִתְרוּמָה גְּדוּלָה.

רַבִּי יוֹנָה בְּעִי: כְּמָאן דָּאָמַר אֵינוֹ בְּנִכְסִיו. בְּרַם כְּמָאן דָּאָמַר בְּנִכְסִיו – הוּא תֵּיבִי? אָמַר לִיה: אוּף אֲנָא סָבַר בְּנִי. הוּי, מַעֲשֵׂר רֵאשִׁוֹן הוּאֵיל וְכָל עִמָּא מוֹדֵי שֶׁהוּא בְּנִכְסִיו – תֵּיבִי.

הוּי פְּלִיגִי הוּא, מָאן דָּאָמַר תֵּיבִי, אֲפִילוֹ תְרוּמָה שְׁבוֹ – תֵּיבִית. וּמָאן דָּאָמַר פְּטוּר, אֲפִילוֹ חוּלִין שְׁבוֹ – פְּטוּרִין.

מָאן דָּאָמַר תֵּיבִי, עֲשֵׂאֹו תְרוּמַת מַעֲשֵׂר עַל מְקוֹם אַחַר, מִה אֶת עֶבֶד לְהָ? כְּגִדִישׁ שְׁנַדְמַע? בְּעִיסָה שְׁנַדְמַעָה?

רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: אֲנָא בְּעִיתָהּ. רַבִּי יֵאשִׁיָה אָמַר: אֲנָא בְּעִיתָהּ. מִה בֵּין גְּדִישׁ שְׁנַדְמַע לְעִיסָה שְׁנַדְמַעָה? גְּדִישׁ שְׁנַדְמַע – אֶת אָמַר תֵּיבִי. עִיסָה שְׁנַדְמַעָה – אֶת אָמַר פְּטוּרָה?

רַבִּי תַנְחוּמָא בְּשֵׁם רַבִּי

[דף ו' ע"ב]

הוּנָא: גְּדִישׁ שְׁנַדְמַע, עַד שְׁלֵא נְדַמַע עֵבֶר וְהַפְרִישׁ מִפְּנֵי תְרוּמָה – הָרִי זֶה תְרוּמָה. עִיפָה שְׁנַדְמַעָה, עַד שְׁלֵא נְדַמַעָה עֵבֶר וְהַפְרִישׁ מִפְּנֵי חֵלְהָ – אֵינָה חֵלְהָ. דְתַנְיִנֵן תַּפְּזִין: הַמְפְרִישׁ חֵלְהָ קָמַח – אֵינָה חֵלְהָ, וְגַזְל בְּיַד כְּהֵן.

וּמִזֹּתֵר הָעוֹמֵר. מִתְנַתִּין – דִּלָּא כְּרַבִּי עֲקִיבָא. דְרַבִּי עֲקִיבָא מַחֲיִיב בְּחֵלְהָ וּבְמַעֲשָׂרוֹת.

וְתַבּוּאָה שְׁלֵא הִבְיָאָה שְׁלִישׁ. מַה מַּעֲמָא דְרַבְנִין? נֶאמַר לָהֶם בְּפִסְחָה, וְנֶאמַר לָהֶם בְּחֵלְהָ, מַה לָּהֶם הַנֶּאמַר בְּפִסְחָה – דְּכָר שְׁהוּא כָּא לִידֵי מַצָּה וְחֵמִין. אִפִּי לָהֶם שְׁנֶאמַר בְּחֵלְהָ – דְּכָר שְׁהוּא כָּא לִידֵי מַצָּה וְחֵמִין.

מַאי מַעֲמָא דְרַבִּי לְעֶזְרָא? (במדבר טו, ט) בְּתְרוּמַת גֶּרֶן בֶּן תְּרִימוֹ אֲתָה. מַה תְּרוּמַת גֶּרֶן – מִפִּירוֹת שְׁהַבְיָאוּ שְׁלִישׁ, אִפִּי זו – מִפִּירוֹת שְׁהַבְיָאוּ שְׁלִישׁ.

וְלִית לִיהּ לְרַבִּי לְעֶזְרָא לָהֶם לָהֶם? אֲשַׁכַּח תְּנִי בְּשֵׁם רַבִּי לְעֶזְרָא: אֵינָה חֵיִבְתָּ בְּחֵלְהָ וְאִין אָדָם יוֹצֵא בָּהּ יְדֵי הוֹכָתוֹ בְּפִסְחָה!

מַהוּ שְׁחֵיבִים עַל לָהֶם שְׁלֹו מִשּׁוּם חֲדָשׁ? אָמַר רַבִּי יוֹדֵן: כְּתִיב (ויקרא כג, יד): וְלֶחֶם וְקֹלִי וְכַרְמֶל לֹא תֹאכְלוּ. אֵת שְׁחֵיבִים עַל קֹלִי שְׁלֹו מִשּׁוּם חֲדָשׁ – חֵיִבִים עַל לָהֶם שְׁלֹו מִשּׁוּם חֲדָשׁ. אֵת שְׁאִין חֵיִבִין עַל קֹלִי שְׁלֹו מִשּׁוּם חֲדָשׁ – אִין חֵיִבִין עַל לָהֶם שְׁלֹו מִשּׁוּם חֲדָשׁ.

אָמַר רַבִּי זְעִירָא: כְּתִיב (דברים יד, כב): עֹשֶׂר תַּעֲשֶׂר אֵת כָּל תְּבוּאֹת זְרַעְךָ – דְּכָר שְׁאִינוּ נִזְרַע וּמִצְמִיחָה. יוֹצֵא פָחוֹת מִשְׁלִישׁ, שְׁאִם נִזְרַע אִינוּ מִצְמִיחָה.

פְּשִׁיטָא עַל דְּרַבְנִין, בְּהֵחֵן פָּחוֹת מִשְׁלִישׁ – שְׁאִינוּ נִגְרַר לְעַנְיִן הַמַּעֲשָׂרוֹת.

רַבִּי חֵיִיא בְּר יוֹסֵף שְׂאֵל: עַל דְּעִתִּיהּ דְּרַבִּי לְעֶזְרָא מַהוּ שְׁיָהָא נִגְרַר לְעַנְיִן חֵלְהָ כְּעִיסַת הָאוֹרֹז? שְׁמוּאֵל בְּר אֲבָא בְּעִי: אִי זֶה חֲדָשׁ וְיִשָּׁן שְׁבַחֲלָה? שְׁתֵּי שְׂדוֹת, אַחַת הִבְיָאָה שְׁלִישׁ, וְאַחַת פָּחוֹת מִשְׁלִישׁ, לְחֵלְהָ – אַחַת. לְמַעֲשָׂרוֹת – שְׁתֵּים. אַחַת

[דף ז' ע"א]

פָּחוֹת מִשְׁלִישׁ, וְאַחַת עֶשְׂבִים, לְחֵלְהָ – שְׁתֵּים, וּלְמַעֲשָׂרוֹת – אַחַת.

אַחַת הִבְיָאָה שְׁלִישׁ, וְאַחַת עֶשְׂבִים, בֵּין לְחֵלְהָ בֵּין לְמַעֲשָׂרוֹת – שְׁתֵּים.

בְּנִתִּים מַהוּ? רַבִּי יוֹנָה בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקִישׁ: בְּנִתִּים – כְּכַרְאֲשׁוֹנָה. רַבִּי יוֹסִי בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקִישׁ: בְּנִתִּים – כְּכַאֲהֲרֹזָה.

אִיזוּ בְּנִתִּים? הַעוֹשָׂה עִיפָה מִן הַטְּבָל. חֵלְהָ – חֵיִבְתָּ בְּתְרוּמָה, וְתְרוּמָה – חֵיִבְתָּ בְּחֵלְהָ.

מניין שהחלה חייבת בתרומה? רבי יצחק בשם רבי שמואל בר מרתא בשם רב: (במדבר טו, ב) חלה תרימו תרומה. מחלה – תרימו תרומה. מניין שהתרומה חייבת בחלה? מן קושוי פתרון: הדין קרייא, מאותה שפתיב בה – ראשית תרימו חלה.

הסופגנין – טריקטא. הדובשנין – מלי גאלה. והאיסקריטין – חליטין דשוק. וחלת מסרת – חליטין דמי. רבי יוחנן אמר: טריקטא – חייבת בחלה. ואומר עליו: "המוציא לחם מן הארץ". ואדם יוצא בה ידי חובתו בפסח.

רבי שמעון בן לקיש אמר: טריקטא – אינה חייבת בחלה ואין אומרים עליו: "המוציא לחם מן הארץ". ואין אדם יוצא בו ידי חובתו בפסח.

רבי יוסי אמר: תרתיי! רבי יוחנן אמר: טריקטא – חייבת בחלה. ואומר עליה: "המוציא לחם מן הארץ". ואדם יוצא בה ידי חובתו בפסח. רבי שמעון בן לקיש אמר: טריקטא – אינה חייבת בחלה. ואינו אומר עליה: "המוציא לחם מן הארץ". ואין אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח.

רבי יוסי אמר: חורי. רבי יוחנן אמר: כל שהאור מהלך תחתיו – חייב בחלה. ואומר עליו: "המוציא לחם מן הארץ". ויוצא בו ידי חובתו בפסח. רבי שמעון בן לקיש אמר: כל שהאור מהלך תחתיו – אינו חייב בחלה. ואין אומרים עליו: "המוציא לחם מן הארץ". ואין אדם יוצא בו ידי חובתו בפסח. אמר ליה רבי יוחנן: ובלבד על ידי משקה.

מתניתין פליגי על רבי יוחנן! הסופגנין והדובשנין והאיסקריטין וחלת

[דף ז' ע"ב]

הפולשת והמדימיע – פטורה מן החלה! פתר לה: בסופגנין שנעשו בחמה. ותני: יוצאין בסופגנין שנעשו באור, ואין יוצאין בסופגנין שנעשו בחמה.

יוצאין בסופגנין שנעשו באור. ולית הדיא פליגא על רבי שמעון בן לקיש? פתר לה: כשהיה האור מהלך מן הצד. מיליהון דרבנין פליגי.

כהנא שאל לשמואל: לא מסתברא בהון מדימיע. דתנינן הכא: שריבה תרומה – תרומה. אמר ליה: אוף אנא סבר בן. אלא בד תיסק לארעא דישראל, את שאל לה.

בד סלק להכא, שמע רבי יסא בשם רבי יוחנן: אפילו סאה אחת שנפלה על תשעים ותשע הולין. אמר רבי אבהו: בד משיב רבי שמעון בן לקיש לרבי יוחנן: הפאה פטרת את הכל. אמר ליה: וכי עיגול בעיגולין דבר ברי שהתרומה עולה בידו? ואת אמרת דבר קל הוא! אף הכא – קל הוא.

ויתביניה: שגייא הא בעיגולין, שפכר במלו.

רבי יונה ורבי יוסי, תריהון בשם רבי זעירא: אפילו חמיין בְּחִיטִין – מוֹחֵן וּמְתִיר.

וּפְחוֹת מִחֲמִשַׁת רְבָעִים בְּתַבּוּאָה. אָמַר רַבִּי אֲבוּנָא: הֲדָא אִמְרָה, כְּשֶׁהֵיוּ פְחוֹת מִחֲמִשַׁת רְבָעִים. אֲכַל אִם הָיוּ חֲמִשַׁת רְבָעִים מְצוּמְצָמִין – לֹא בְּדָא.

רבי יוסי בי רבי בון בשם רבי אבונא: לא על הָדָא אִתְאַמְרַת, אֶלָּא עַל הָדָא, דְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מְדוּמְעָ – פְּטוּר מִן הַחֲלָה. סָפַק מְדוּמְעָ, וְהִנְאֻכָּל מִשּׁוּם דִּימוּעָ – חַיִּיב בְּחֲלָה.

עֲלֵיהּ רַבִּי יוֹסִי בִי רַבִּי בּוֹן בְּשֵׁם רַבִּי אֲבוּנָא: הָדָא דְאִיתְמוֹר, כְּשֶׁהֵיוּ יוֹתֵר מִחֲמִשַׁת רְבָעִים. אֲכַל אִם הָיוּ חֲמִשַׁת רְבָעִים מְצוּמְצָמִין – פְּטוּרָה מִן הַחֲלָה.

הַלְכָה ד'

מתני' עֵסָה שֶׁתְּחַלְתָּה סִפְגָנִים וְסוּפָה סִפְגָנִים – פְּטוּרָה מִן הַחֲלָה. תְּחַלְתָּה עֵסָה וְסוּפָה סִפְגָנִין, תְּחַלְתָּה סִפְגָנִין וְסוּפָה עֵסָה – חַיִּיבָת בְּחֲלָה. וְכֵן הִקְנוּבְקָאוֹת – חַיִּיבוֹת.

הַמְעִיפָה – בֵּית שְׂמַאי פּוֹטְרִין, וּבֵית הֵלֵל מְחַיְבִין.

הַחֲלִיטָה – בֵּית שְׂמַאי מְחַיְבִין, וּבֵית הֵלֵל פּוֹטְרִין.

חֲלוֹת תּוֹדָה וְרַקִּיקֵי נְזִיר, עֵשְׂאָן לְעֶצְמוֹ – פְּטוּר. לְמִכּוּר בְּשׁוּק – חַיִּיב.

[דף ח' ע"א]

גמרא הֲדָא אִיתָא שְׂאֵלַת לְרַבִּי מְנָא, בְּגִין דְאָנָא בְּעִיָּיא לְמִיעֲבַד אֲצוּתֵי אִמְרֵי, מַהוּ דִינְסַבְנָה וּתְהָא פְּטוּרָה מִן הַחֲלָה? אָמַר לָהּ: לְמָה לָא. אֲתָא שְׂאֵיל לְאֲבוּי, אָמַר לִיהּ: אָסוּר, שְׂמָא תִימְלֹךְ לְעִשׂוֹתָה עֵיפָה.

וכן הקנובקאות – חייבות. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוִי אָמַר: שְׂלֵא תֵאמַר הוּאִיל וְהוּא עֵתִיד לְהַחְזִירָה לְסוּלְתָהּ, תְּהָא פְּטוּרָה מִן הַחֲלָה.

אָמַר רַבִּי בָּא בַר זְבִדָּא: עֵיפָה מְכָרִין חַיִּיבָת בְּחֲלָה, שְׂלֵא תֵאמַר: הוּאִיל וְהוּא עֵתִיד לְהַחְזִירָה לְסוּלְתָהּ – תְּהָא פְּטוּרָה מִן הַחֲלָה.

רַב אָמַר: עֵיפָת פּוֹתַח – חַיִּיבָת בְּחֲלָה. אָמַר רַבִּי בּוֹן: שְׂמָא תִימְלֹךְ לְעִשׂוֹתָה חֲרָרָה לְכַנָּה.

אָמַר רַבִּי מְנָא: צְרִיכִין אֲנוּ מְכָרוּזִין בְּאִילִין דְּעַבְדִּין עֲבִיצִין דְּיִיאֹזֵן עֲבָדוֹן לֹזֵן פְּחוֹת מִפְּשִׁיעוּר, דְּאִינוּן סְכָרָן שְׁהִיא פְּטוּרָה, וְהִיא חַיִּיבָת.

תְּנִי רַבִּי יִשְׁמַעְיָאל בִּי רַבִּי יוֹסִי אָמַר מִשּׁוּם אָבִיו: אִי זֶה הוּא הַמְעִיכָה? הַנּוֹתֵן חֲמִין לְתוֹךְ קָמַח.
הַלֵּיטָה? קָמַח לְתוֹךְ חֲמִין. אֵימָתָה חֲמִין: נְחֻלְטָה כָּל צוֹרְכָה, בֵּית שְׂמַאי מְחַיְיבִין. לֹא נְחֻלְטָה כָּל צוֹרְכָה
בֵּית שְׂמַאי פּוֹטְרִין?!

רַבִּי יוֹסִי, רַבִּי יִסָּא בְּשֵׁם חֲזַקְיָה, בְּשֵׁם רַבִּי הִיְהִי, בְּשֵׁם רַבִּי הוֹשְׁעִיא, שְׁנֵי תַלְמִידִים שָׁנּוּ אוֹתָהּ.
רַבִּי אִימִי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: עַל הַדְּבָר הַזֶּה הִלְכְתִּי אֶצֶל רַבִּי הוֹשְׁעִיא רֹבָא לְמִקְרִין, וְאָמַר לִי: שְׁנֵי
תַלְמִידִים שָׁנּוּ אוֹתָהּ.
וְחֻקִּים אוֹמְרִים: לֹא כְּדַבְּרֵי זֶה וְלֹא כְּדַבְּרֵי זֶה, אֶלָּא הַנְּאֻפָה בְּתַנּוּר – חַיִּיב. בְּאֵילָפֶס וּבְקַדְרִיָּה –
פְּטוּר.

אִי זֶהוּ הַלּוּט בְּרוּר? אָמַר רַבִּי זְעִירָא: כָּל שֶׁהָאֹר מְחַלֵּף תַּחְתּוּי.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי: אֶפִּילוּ הָאֹר מְחַלֵּף תַּחְתּוּי, מִכִּיּוֹן שֶׁהוּא עֲתִיד לַעֲשׂוֹתוֹ בְּצֶק – חַיִּיב בַּחֲלָה.
קָמַח קָלִי שְׁעָשׂוֹא בְּצֶק – חַיִּיב בַּחֲלָה. רַבִּי יוֹסִי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: וְהוּא שְׁאֲפִינן חִלוֹת תּוֹדָה וְרַקִּימֵי
נְזִיר. עֲשָׂאן לְעֻצְמוֹ – פְּטוּר. דְּכַתִּיב (במדבר טו, כ): **רֵאשִׁית עֲרֹסַתְכֶם** – וְלֹא שֶׁל הַקֹּדֶשׁ.
לְמַבּוֹר בְּשׁוּק – חַיִּיב. לֹא בְּדַעְתּוֹ הַדְּבָר תְּלוּי, בְּדַעַת הַלְקוּחוֹת הַדְּבָר תְּלוּי, שְׂמַאי לֹא יִמְצָא הַלְקוּחוֹת
וְנִטְבְּלוּ מִיָּד.

הַלְּבָה ה'

[דף ח' ע"ב]

מִזְתַּנִּי נִתְהוּם שְׁעִישָׁה שְׂאֹר לְחֻלְק – חַיִּיב בַּחֲלָה. וְנָשִׁים שֶׁנִּתְּנוּ לְנִתְהוּם לַעֲשׂוֹת לְהֵן שְׂאֹר, אִם אֵין
בְּשֶׁל אַחַת מֵהֵן בְּשִׁיעוּר – פְּטוּרָה מִן הַחֲלָה.

עַפַּת הַכְּלָבִים, בְּזִמְן שֶׁהָרוּעִים אוֹכְלִין מִמֶּנָּה – חַיִּיבַת בַּחֲלָה, וּמְעַרְבִין בָּהּ, וּמְשַׁתְּפִין בָּהּ, וּמְכַרְכִּין
עֲלֶיהָ, וּמוֹזְמִינִין עֲלֶיהָ, וְנִעֲשִׂית בְּיוֹם טוֹב, וְיֹצֵא בָּהּ אָדָם יָדֵי הוֹכְתּוֹ בְּפֶסֶח.

אִם אֵין הָרוּעִים אוֹכְלִין מִמֶּנָּה – אֵינָה חַיִּיבַת בַּחֲלָה, וְאֵין מְעַרְבִין בָּהּ, וְאֵין מְשַׁתְּפִין בָּהּ, וְאֵין
מְכַרְכִּין עֲלֶיהָ, וְאֵין מְזוּמְנִין עֲלֶיהָ, וְאֵינָה נִעֲשִׂית בְּיוֹם טוֹב, וְאֵין אָדָם יֹצֵא בָּהּ יָדֵי הוֹכְתּוֹ בְּפֶסֶח.
בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ – מִטְּמֵא טְמֵאת אוֹכְלִין.

גְּמֵרָא הַמְמַרִּיחַ כְּרִיוֹ שֶׁל חֲבִירוֹ שְׂלֵא מִדַּעְתּוֹ, רַבִּי יוֹחָנָן וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר:
נִטְבַּל. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר: לֹא נִטְבַּל.

מְתִיב רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ לְרַבִּי יוֹחָנָן: וְהַתְּנִינִן: וְכֵן נָשִׁים שֶׁנִּתְּנוּ לְנִתְהוּם לַעֲשׂוֹת לְהֵן שְׂאֹר, אִם
אֵין בְּשֶׁל אַחַת מֵהֵן בְּשִׁיעוּר – פְּטוּרָה מִן הַחֲלָה. וְאֵין בְּשֶׁל כּוֹלֵהן בְּשִׁיעוּר?

אָמַר לִיה: שְׁנִיָּיא הִיא, שֶׁבֶן הַעוֹשֶׂה עִיפָה עַל מְנַת לְחֻלְקָה בְּצֶק – פְּטוּרָה מִן הַחֲלָה.

אָמַר לֵיהּ: וְהִתְנַיִנְנָא: נְהִתּוּם שְׁעֵשֶׂה שְׂאוֹר לְחֶלֶק – תְּיִיב בְּחֶלֶה. אָמַר לֵיהּ: לֹא תִתְיַבְינִי נְהִתּוּם! נְהִתּוּם – לֹא בְּדַעְתּוֹ הַדְּבָר תְּלֹוּי, בְּדַעַת תְּלִקּוּחוֹת הַדְּבָר תְּלֹוּי, שְׂמֵא יִמְצָא לְקוּחוֹת וְהוּא חוֹזֵר וְעוֹשֶׂה אוֹתָהּ עֵיפָה.

אָמַר לֵיהּ: וְהִתְנַיִנְנָא: חוֹרֵי הַנְּמָלִים שְׁלַנּוּ בְּצַד הַעֲרִימָה תְּיִיבַת – הֲרֵי אִילוּ תְּיִיבִין. הָא בְּצַד עֲרִימָה פְּטוּרָה – פְּטוּרִין. אָמַר רַבִּי יוֹנָה, אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי, רַבִּי אֲבָהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: מִשּׁוּם יְאוּשׁ. שְׂמוּאֵל בַּר אֲבָא אָמַר: וְהָן שְׁנַרְרוּ רֵאשֵׁי שְׁבָלִים.

מִתְיַב רַבִּי יוֹחָנָן לְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקִישׁ: וְהִתְנַיִנְנָא: הַקְּדִישָׁן עַד שְׁלֵא נְגַמְרָה, וְנִמְרָן הַגִּיזְבָּר וְאַחַר כֵּן פְּדִיין – פְּטוּרִין. הֲרֵי גִזְבָּר כְּאֶחָד הוּא, וְאַתָּה אֲמַרְתָּ מַה שְׁעֵשֶׂה עֲשׂוּי. אָמַר לֵיהּ: תִּיפְתָּר: כְּמֵאן דְּאָמַר: גִּיזְבָּר כְּבָעֲלִים. וְדָלָא כְּרַבִּי יוֹסִי, דְּרַבִּי יוֹסִי אָמַר: הוּא גִיזְבָּר, הוּא אַחַר.

רַבִּי חֲנַנְיָה חֲבֵרוֹן דְּרַבִּינָן בְּעֵי: וְאִפִּילוּ יֵשׁ בְּשַׁל אַחַת מִהֶן בְּשִׁיעוֹר וְעֵשֶׂה בְּדָבָר שְׁלֵא נְגַמְרָה מְלֵאכְתָּן וְיִהְיֶה פְּטוּר מִן הַחֶלֶה! דְּאָמַר רַבִּי יוֹסִי בְּשֵׁם רַבִּי זְעִירָא, רַבִּי יוֹנָה, רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַבִּי לְעֹזֵר: אַף כַּמָּה שְׁבָלִין – לֹא נְטַבְל, מִפְּנֵי שֶׁהוּא עֲתִיד לְהַחְזִיר לְדָבָר שְׁלֵא נְגַמְרָה מְלֵאכְתָּן.

אִיזְהוּ עֵיפַת בְּלָבִים? רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקִישׁ אָמַר: כֹּל שְׁעִירֵב בְּהַ מוֹרְסָן. מִתְנִיתָא אָמַר, בְּזִמְנָן שְׁהַרוּעִין אוֹכְלִין מִמְּנָה. פְּעָמִים, שְׂאֵין הַרוּעִים אוֹכְלִים מִמְּנָה. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: כֹּל שְׁעֵשֶׂה בְּלִימוּדִין.

וְתַנִּי כֵּן: עֲשָׂאן בְּעֵבִין – תְּיִיבַת, עֲשָׂאָה לִימוּדִין – פְּטוּרָה. רַבִּי כָּא בְּשֵׁם שְׂמוּאֵל, רַבִּי אֲמִי בְּשֵׁם רַבִּי הִיִּיה

[דף ט' ע"א]

רוּבָא: אִפִּילוּ עֵשֶׂה קְלוּסְקִין. וְהָא תְּנַיִנְנָא: אִם אֵין הַרוּעִין אוֹכְלִין מִמְּנָה! תִּיפְתָּר, שְׁעֵשֶׂאָה מִשְׁעָה רֵאשׁוּנָה שְׁלֵא יֵאכְלוּ הַרוּעִים מִמְּנָה.

וְנַעֲשִׂית בְּיוֹ"ט. מִתְנִיתִין – דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר. דְּתַנִּי: אֵין עוֹשִׂין מִיּוֹם טוֹב לְמוֹצָאֵי יוֹם טוֹב. וְהִתְנַיִ: מִמְּלָאָה אִישָׁה קְדִירָה בְּשָׂר, אַף עַל פִּי שְׂאִינוּ אוֹכְל מִמְּנָה אֵלָא חֲתִיכָה אַחַת. קוּמְקוּם חֲמִוּין, אַף עַל פִּי שְׂאִינוּ שׁוֹתָה מִמְּנָה אֵלָא בּוֹם אַחַד. אֵכְל לְאַפּוֹת אוֹתָהּ – אֵינָה אוֹפָה אֵלָא צוֹרְכָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמַר: מִמְּלָאָה הִיא אִשָּׁה אֵת הַתְּנַגּוֹר פֶּת, מִפְּנֵי שֶׁחֶפֶת יָפָה בְּשַׁעָה שֶׁהַתְּנַגּוֹר מְלֵא. תַּנִּי: מַצָּה גְּזוּלָה – אָסוּר לְכַרְךָ עָלֶיהָ. אָמַר רַבִּי הוֹשְׁעִיא: עַל שֵׁם (תהלים י, א) **וּבִצֵּעַ בְּרַךְ נֶאֱמַר ה'.** אָמַר רַבִּי יוֹנָה: הֲדָא דְתִימָא בְּתַחֲוִילָה. אֵכְל בְּפוּף – לֹא דְמִים הוּא תְּיִיב לּוֹ? רַבִּי יוֹנָה אָמַר: אֵין

מִסְכַּת דְּמַאי פֶּרֶק רְבִיעִי

א. הלוקח ירק מן השוק - הרי זה בורר כל היום כלו ואינו חושש. משגמר בלבו - אסור. להחזיר אין יכול, מפני שצריך לעשר. ולעשר אין יכול, מפני שמחסר מגין. ולטול אחד ולהניח אחד אין יכול, שמא יבא אחד לקח, ונמצא מעשר מן המתקן על שאינו מתקן:

ב. הרוצה להחזיר עלי ירק להקל ממשאו - לא ישליף עד שיעשר. רבי יוסי אומר: בודאי - אסור, ובדמאי - מתר:

ג. המוצא פרות בדרך, ונטלן לאכלן, ונמלך להצניע - לא יצניע עד שיעשר. רבי יוסי אומר: בודאי - אסור, ובדמאי - מתר:

ד. קניבת ירק שבגנה - הרי זו מתרת. של בעל הבית ושבתוף ביתו - הרי זו אסורה. שעל גבי אשפה בכל מקום - הרי זו מתרת. רבי יוסי אומר: כרוב שלקטו לסחט ולעשות את הפרגוס ולהשליף - הרי זה מתר. לקטו לאכלו, ונמלך לעשות אפרגוס ולהשליף - לא ישליף עד שיעשר:

ה. ודאי שתקנו דמאי, ודמאי שתקנו ודאי - לא עשה ולא כלום; דברי רבי יעקב. רבי יוסי אומר: ודאי שתקנו דמאי - לא עשה כלום. דמאי שתקנו ודאי - מעשרותיו מעשרות. ותרומתו - אין תרומה, שאין תרומה אחר תרומה:

ו. כל העיר מוכרין ודאי, ואחד דמאי, לקח ואינו יודע מאיזה מהן לקח - הרי זה אסור. מפריש תרומת מעשר ונותנן לכהן, והשאר - שלו. הטבל והמתקן שנתערכו ואבד אחד מהן - נוהג במשיר ודאי. מפריש תרומה ותרומת מעשר, ומוכרין לכל כהן שירצה:

ז. כל העיר מוכרין מתקן, ואחד מוכר שאין מתקן, ולקח ואינו יודע מאיזה מהן לקח -

הרי זה אסור. כל העיר מוכרין בשר שחוטא, ואחד מוכר בשר נבלה, ולקח, ואינו יודע מאיזה מהן לקח - הרי זה אסור. כל העיר מוכרין זין טהור, ואחד מוכר זין טמא, ולקח, ואינו יודע מאיזה מהן לקח - הרי זה אסור. במה דברים אמורים? בזמן שלקח ואינו יודע מאיזה מהן לקח. אבל הלוקח מן השוק - הולכין אחר הרב:

ח. פרות - לא הלכו בהן חכמים, לא אחר הטעם, ולא אחר הריח, ולא אחר המראה, ולא אחר הדמים, אלא אחר הרב בלבד:

ט. זיתים - משיתגסם בכד ובבודייה'; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אין הכד והבודייה שוין, לא בעיר ולא במדינה. רבו בעיר ולא רבו במדינה, בעיר - מתר, במדינה - אסור. רבו במדינה ולא רבו בעיר, במדינה - מתר, בעיר - אסור. רבו בהר ולא רבו בבקעה, בהר - מתר, ובקעה - אסור. רבו בבקעה ולא רבו בהר, בבקעה - מתר, ובהר - אסור. רבו לחנוני ולא רבו לבעל הבית, לחנוני - מתר, לבעל הבית - אסור. רבו לבעל הבית ולא רבו לחנוני, לבעל הבית - מתר, ולחנוני - אסור. זה הכלל: כל שרבו לו - מתר, לא רבו לו - אסור. רבו ונתמעטו - חזר השוק ליושנו. אמר רבי יוסי: מעשה שנכנס גורנות של פול במירק², ובאו ושאלו את רבי עקיבה, והתיר להן את השוק. אמרו לו: רבי! נתמעטו? אמר להם: חזר השוק ליושנו. רבי שמעון אומר: אפלו לא נכנס אלא גרן אחד בעיר, הנחתומין - מתרין, מפני שהן רצין אחר החדש:

י. מצרפין פרות חוצה לארץ על פרות הארץ הפטורין, כדי שיירבו על פרות הארץ, לפוטרן מן המעשרות. מצרפין פרות חוצה לארץ על פרות שניה, כדי שיירבו על פרות שלישית, לפוטרן מן מעשר עני. מצרפין מפרות חוצה לארץ על פרות שלישית, כדי

² נפח כתב יד: במירון.

¹ בית הכד קטון.

שִׁירְבוּ עַל פְּרוֹת רְבִיעִית, לְפוֹטְרָן מִן הַמַּעֲשֵׂר שְׁנִי. מְצַרְפִּין פְּרוֹת חוֹצָה לְאַרְץ עַל פְּרוֹת עָרֵב שְׁבִיעִית, כְּדֵי שִׁירְבוּ עַל פְּרוֹת שְׁבִיעִית, לְפוֹטְרָן מִן הַבַּעוּר. מְצַרְפִּין פְּרוֹת חוֹצָה לְאַרְץ עַל פְּרוֹת שְׁבִיעִית, כְּדֵי שִׁירְבוּ עַל פְּרוֹת מוֹצָאֵי שְׁבִיעִית, לְפוֹטְרָן מִן הַמַּעֲשֵׂרוֹת:

יא. אָמַר לוֹ: 'מִכֹּר לִי יַיִן יִשְׁן'. אָמַר לוֹ: 'שֶׁל אֲשַׁתְּקֵד הוּא' - נֶאֱמַר לְהַחֲמִיר. 'שֶׁל אֲרַבַּע וְשֶׁל חֲמֵשׁ שָׁנִים הוּא' - נוֹהֵג בּוֹ כְּשֵׁעַת לְקִיחָתוֹ, בֵּין לְהַקֵּל בֵּין לְהַחֲמִיר:

יב. חֲזַקת תְּגַר בְּכָל מְקוֹם - דְּמַאי. וְאָחַד הַנֶּכְרִי וְאָחַד הַיִּשְׂרָאֵל וְאָחַד הַכּוֹתִי. בְּמָה דְּבָרִים אֲמורִים? בְּזִמְן שֶׁמְבִיאִין לוֹ מִיִּשְׂרָאֵל. אֲבָל מְבִיאִין לוֹ מִן הַנֶּכְרִי וּמִן הַכּוֹתִי - חֲזַקתוֹ וְדַאי. אִיזוֹהוּ תְּגַר? כָּל שֶׁהֵבִיא וְשָׁנָה וְשָׁלֵשׁ:

יג. הַלּוֹקַח מִן הַתְּגַר, אָמַר: 'זֶה מִתְּקַן זֶה אֵינוֹ מִתְּקַן' - וְדַאי! 'זֶה אֵינוֹ מַעֲשֵׂר' - מוֹצִיא עָלָיו שְׁנֵי מַעֲשֵׂרוֹת, וּפְטוּר מִן הַתְּרוּמָה, שְׂאִין תְּרוּמָה אַחַר תְּרוּמָה:

יד. הַמַּפְקִיד פְּרוֹת אֶצֶל עַם הָאָרֶץ - הֲרִי זֶה בְּחֻזְקָתָן לְמַעֲשֵׂרוֹת וּלְשְׁבִיעִית. אִם הָיוּ שֶׁל טָבֵל - עוֹשֶׂה אוֹתָן תְּרוּמָה וּמַעֲשֵׂר עַל מְקוֹם אַחַר, וְקוֹרֵא שֵׁם לְתְרוּמָה וּמַעֲשֵׂר שְׁבָהֵן. אִם הָיוּ שֶׁל מַעֲשֵׂר טָבֵל - עוֹשֶׂה אוֹתָן תְּרוּמָת מַעֲשֵׂר עַל מְקוֹם אַחַר, אוֹ קוֹרֵא שֵׁם לְתְרוּמָת מַעֲשֵׂר שְׁבָהֵן. אִם הָיוּ שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנִי - מַחֲלִיל עַל הַמַּעוֹת, וְאִם הָיָה מַעוֹת - מַחֲלִיל עַל הַשְּׁנִי אַלּוֹ. 'נִטְלָתִים וְהִנְחָתִי לָךְ יִשְׁנִים תַּחֲתֵיהֶן מִתְּקַנִּין תַּחֲתֵיהֶן', אִם אִתָּהּ מֵאֲמִינוּ שְׁנִטֵּל - הֵאֲמִינוּ שְׁנָתָן. וְאִם אִי אִתָּהּ מֵאֲמִינוּ שְׁנָתָן - אֵל תֵּאֲמִינוּ שְׁנִטֵּל. בְּמָה דְּבָרִים אֲמורִים? בְּזִמְן שֶׁהֵנִיחַ וּבֵא וּמִצָּא אֶת אוֹתוֹ הַמִּין שֶׁהֵנִיחַ, אֲבָל הֵנִיחַ עֲגוּרָן⁴ וּמִצָּא קֶסְרִי, אוֹ קֶסְרִי וּמִצָּא עֲגוּרָן - הֲרִי זֶה חוֹשֵׁשׁ לְהֵן מִשּׁוֹם מַעֲשֵׂרוֹת וּמִשּׁוֹם שְׁבִיעִית:

טו. הַמַּפְקִיד פְּרוֹת אֶצֶל כּוֹתֵי - הֲרִי הֵן בְּחֻזְקָתָן לְמַעֲשֵׂרוֹת וּלְשְׁבִיעִית. וְאִם הָיוּ שֶׁל טָבֵל - עוֹשֶׂה אוֹתָן תְּרוּמָת מַעֲשֵׂר עַל מְקוֹם אַחַר, וְקוֹרֵא שֵׁם לְתְרוּמָת מַעֲשֵׂר שְׁבָהֵן, וְאִם הָיוּ שֶׁל מַעֲשֵׂר טָבֵל - עוֹשֶׂה אוֹתָן תְּרוּמָת מַעֲשֵׂר עַל מְקוֹם אַחַר, וְקוֹרֵא שֵׁם לְתְרוּמָת מַעֲשֵׂר שְׁבָהֵן. וְאִם הָיוּ שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנִי - מַחֲלִיל עַל הַמַּעוֹת. וְאִם הָיָה מַעוֹת - מַחֲלִיל עַל הַשְּׁנִי. אָמַר לוֹ: נִטְלָתִי וְהִנְחָתִי לָךְ יִשְׁנִים תַּחֲתֵיהֶן וּמִתְּקַנִּין - הֲרִי זֶה אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ לָהֶם מִשּׁוֹם מַעֲשֵׂרוֹת וּמִשּׁוֹם שְׁבִיעִית:

טז. הַמַּפְקִיד פְּרוֹת אֶצֶל הַנֶּכְרִי - הֲרִי זֶה חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוֹם מַעֲשֵׂרוֹת וּמִשּׁוֹם שְׁבִיעִית. רִבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גְּמְלִיאֵל וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אֲמורִים: עֲשׂוּ פְרוֹת יִשְׂרָאֵל אֶת פְּרוֹת הַנֶּכְרִי הַזֶּה דְּמַאי:

יז. הַמְשַׁלַּח בִּיד עִם הָאָרֶץ וּבִיד כּוֹתֵי - אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוֹם מַעֲשֵׂרוֹת, וְלֹא מִשּׁוֹם דְּמַאי, וְלֹא מִשּׁוֹם שְׁבִיעִית. הַמְשַׁלַּח בִּיד הַנֶּכְרִי - הֲרִי זֶה חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוֹם מַעֲשֵׂרוֹת וּמִשּׁוֹם שְׁבִיעִית. אֲבָל חֲמִירֵי נֶכְרִים הַמּוֹרִידִים מִן הַגֵּרָן לְעִיר - אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ לֹא מִשּׁוֹם מַעֲשֵׂרוֹת וְלֹא מִשּׁוֹם שְׁבִיעִית, מִפְּנֵי שֶׁהֵן בְּחֻזְקָת הַמְשַׁתְּמֵר:

יח. הַטּוֹחֵן אֶצֶל עַם הָאָרֶץ אוֹ אֶצֶל הַכּוֹתֵי - אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוֹם טְמֵאָה. הַטּוֹחֵן אֶצֶל הַנֶּכְרִי - הֲרִי זֶה חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוֹם טְמֵאָה:

יט. מַפְקִידִין תְּרוּמָה אֶצֶל יִשְׂרָאֵל עִם הָאָרֶץ, וְאִין מַפְקִידִין תְּרוּמָה אֶצֶל כֹּהֵן עִם הָאָרֶץ, מִפְּנֵי שֶׁלְּבוֹ גַם בָּהּ:

כ. טוֹחֲנִין וּמַרְקִידִין אֶצֶל אוֹכְלֵי שְׁבִיעִית וְאֶצֶל עוֹשֵׂי בְּטֵמְאָה, אֲבָל אֵין טוֹחֲנִין, לֹא לְאוֹכְלֵי שְׁבִיעִית, וְלֹא לְעוֹשֵׂי בְּטֵמְאָה:

כא. הַמְשַׁלַּח פְּרוֹת לְחֶבֶר, וְנִמְלַךְ לְהַחֲזִיר - נוֹהֵג בָּהֶן כְּמוֹת שֶׁהֵן. אֲבָא שְׂאוּל אוֹמֵר:

⁴ עֲגוּרָן וְקֶסְרִי שְׁמוֹת מְקוֹמוֹת הֵם.

³ הֵינוּ שְׂאוּנוּ מַעֲשֵׂר.

חושש אני שמא חולפן. רבן שמעון בן גמליאל אומר: היה לו ארים שיודע לתקן, והוא אין מאמינו על המעשרות, והביא לו פרות משלו, ואומר: 'שלך הן'; 'מתקנין הן' - נאמן. רבי אומר: אינו נאמן, שהחשוד על דבר - לא דנו ולא מעידו:

כב. נותן אדם לשכנתו תבשיל לבשל, ועשה לאפות לו, ואינו חושש לשאור ותבלין שבהן, משום מעשרות ומשום שביעית. במה דברים אמורים? בזמן שנתן להן שאור ותבלין, לא נתן להן שאור ותבלין - הרי זה חושש לשאור ותבלין שבהן, משום מעשרות ומשום שביעית:

כג. נותן אדם לפונדקית תבשיל לבשל לו, ומנחת הקדרה בפניו ומנערת. אפלו בין הנכרי - אינו חושש:

מסכת דמאי פרק חמישי

א. הלוקח פרות ממי שאינו נאמן על המעשרות, ושכח לעשרן - שואלו בשבת ואוכל על פיו. שאלו בשבת ואוכל ביום טוב. שאלו בשבת - למוצאי שבת לא יאכל עד שיעשר. שואלו בשבת - לשבת הבאה לא יאכל עד שיעשר:

ב. היה מוכר פרות בערב שבת עם חשכה, אמר: 'מתקנין הן', הלוקח ממנו למוצאי שבת - לא יאכל עד שיעשר:

ג. תרומת מעשר דמאי שחזרה למקומה, רבי שמעון שזורי אומר: אף בחול שואלו ואוכלו על פיו. יתר על כן אמר רבי שמעון שזורי: הפריש תרומה ומעשרות, ונגנבו הפרות - הולך ושואלו, וכא ואוכל על מה שהפריש, שפסם שאימת שבת על עם הארץ, כך אימת דמוע על עם הארץ:

ד. עם הארץ שאמר: 'זה טבל וזה תרומה'; 'זה ודאי וזה דמאי', אף על פי שאמרו:

'החשוד על דבר לא דנו ולא מעידו' - לא נחשדו ישראל על כך:

ה. נכרי שהיה צונח ואומר: 'באו וקחו לכם - פרות עזק' הן'; 'פרות ערלה הן'; 'פרות רבעי הן' - אין נאמן, מפני שהוא כמשבח מקחו. אבל אם אמר לו: 'מאיש פלוני כותי לקחתים'; 'מאיש פלוני נכרי לקחתים'; 'משלי הבאתים' - נאמן להחמיר; דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אין נאמן, שדברי הנכרי לא מעלין ולא מורידין:

ו. האומר למי שאין נאמן על המעשרות: 'קח לי ממי שהוא מעשר וממי שהוא נאמן' - אין נאמן. מאיש פלוני - הרי זה נאמן. רבי יוסי אומר: אין נאמן, שמא מצא אחר קרוב הימנו. מודה רבי יוסי, באומר: 'צא אכול את הכפר ואני נותן דמיה'; 'צא שתה רביעית יין ואני נותן את דמיה' - שהוא נאמן.

ז. הנכנס לעיר, והיתה תרומה בתוך ידו, ואין מכיר שם אדם. וכן מי שעמד על הגרן, והיתה תרומה בתוך ידו, ואין מכיר שם אדם - הרי זה נשאל לחברים ולעמי הארץ; דברי רבן שמעון בן גמליאל. רבי אליעזר אומר: אין נשאלים על התרומה אלא לחברים בלבד:

ח. היה עומד בתוך סיעה של בני אדם, ואמר: 'מי כאן נאמן? מי כאן מעשר?' אמר לו אחד: 'אני'! - אינו נאמן. אמר לו שהוא נאמן: 'איש פלוני נאמן' - הרי זה נאמן. אמר לו: 'איש פלוני נאמן?' ואמר לו: 'נאמן', בפניו - אינו נאמן. שלא בפניו - נאמן. 'מעשר הוא' - הרי זה נאמן. אמר לו שהוא מעשר: בפניו - נאמן, שלא בפניו - אין נאמן. במה דברים אמורים? בזמן שאין מכיר שם אדם, אבל אם היה מכיר שם אדם - לא יטול אלא מן הממחה. במה דברים אמורים? בזמן שלא שקה שם שלשים יום,

⁵ פרות משפריס, והמדבר בשנת שביעית.

אָבֵל שֶׁהָאָהָב שֶׁשָׁמַיִם יוֹם - לֹא יִשׁוּל אֶלָּא מִן הַמְּמַחֵה. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּתַרְוּמוֹת וּמַעֲשָׂוֹת, אָבֵל בְּשִׁבְעֵיית וּבִטְהָרוֹת - אֵין נֶאֱמָר:

ט. הַרוּצָה לְהַפְרִישׁ תְּרוּמָה וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר וְחֻלָּה כְּאֶחָד - נוֹטֵל כְּדִי תְרוּמָה וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר וְחֻלָּה. וּכְמָה הֵם? אֶחָד מַעֲשָׂרִים. הָאוֹמֵר: אֶחָד מִמָּאָה מִמָּה שֵׁישׁ כָּאֵן, הָרִי זֶה בְּצַד זֶה מַעֲשֵׂר וְשָׂאֵר מַעֲשֵׂר סְמוּךְ לוֹ. וְעוֹד אֶחָד מֵאַרְבָּעִים וּשְׁמֹנֶה מִמָּה שֵׁישׁ כָּאֵן, הָרִי זֶה בְּצַד זֶה חֲלִין, וְהַשָּׂאֵר תְּרוּמָה עַל הַכֹּל. מֵאָה חֲלִין שֵׁישׁ כָּאֵן, הָרִי זֶה בְּצַד זֶה מַעֲשֵׂר, וְשָׂאֵר מַעֲשֵׂר סְמוּךְ לוֹ, זֶה שְׁעִשִּׁיתִי מַעֲשֵׂר עֲשׂוֹי תְרוּמַת מַעֲשֵׂר עָלָיו, וְהַשָּׂאֵר חֻלָּה. מַעֲשֵׂר שְׁנַי בְּצַפּוֹנוֹ אוֹ בְּדְרוֹמוֹ וּמְחַלֵּל עַל הַמַּעֲוֹת. הַלּוֹקֵחַ מִן הַפְּלִטָּה - מַעֲשֵׂר מִכֹּל טְפוֹס וְטְפוֹס. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹסֵר בְּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר וּמַתִּיר בַּחֻלָּה. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְנָן שְׂבָלָן מְפִרִישִׁין - נוֹטֵל חֻלָּה מִכָּלֵן, אָבֵל מִקְצָתָן מְפִרִישִׁין וּמִקְצָתָן אֵין מְפִרִישִׁין - נוֹטֵל חֻלָּה מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד:

י. פּוֹעֲלִין שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבֵין וְאוֹכְלִין וְהוֹתִירוּ פְרוּסוֹת, וְכֵן אוֹרְחִין שֶׁהָיוּ מְסַבִּין וְאוֹכְלִין וְהוֹתִירוּ פְרוּסוֹת, וּנְתָנוּם לְשִׁמְשׁ, אוֹ שֶׁהָיוּ אַחֲרֵים מְלַקְטִין תַּחְתֵּיהֶן - מַעֲשֵׂר מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד. שָׁחַק אֶת הַפֶּת וְעֲשָׂאָה פְרוּרִין, אוֹ גְרוּגְרוֹת וְעֲשָׂאֵן דְּבִלָּה - מַעֲשֵׂר מֵאֶחָד עַל הַכֹּל. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּשֵׁנַת שְׁבַע, אָבֵל בְּשָׂאֵר שְׁנַיִם - מַעֲשֵׂר מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד:

יא. הַלּוֹקֵחַ מִן הָעֵנִי, וְכֵן עֵנִי שֶׁנִּתְּנוּ לוֹ פְרוּסוֹת פֶּת וּגְרוּגְרוֹת - מַעֲשֵׂר מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד. בְּתַמְרִים וּבְעֻמְקִים - מַעֲשֵׂר מֵאֶחָד עַל הַכֹּל. בְּמִקְוֹמוֹת אַחֲרֵים - מַעֲשֵׂר מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד. בְּגְרוּגְרוֹת, בְּשֵׁנַת שְׁבַע - מַעֲשֵׂר מֵאֶחָד עַל הַכֹּל, בְּשָׂאֵר שְׁנַיִם - מַעֲשֵׂר מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד:

יב. הַלּוֹקֵחַ מִן הַפְּלִטָּה - מַעֲשֵׂר מִכָּל דְּפוּס וּדְפוּס. וְאִם הָיָה מְבִיאֵן וְצוּבְרֵן לְפָנָיו - נוֹטֵל מַעֲשֵׂר מִכָּל קִשׁוֹת וְקִשׁוֹת, וּמִכָּל אֲגוּדָה

וְאֲגוּדָה, וּמִכָּל תְּמָרָה וּתְמָרָה. הַלּוֹקֵחַ מִן חֲנוּנִי, וְחִזְרָה וְלִקַּח מִמֶּנּוּ שְׁנֵיָה, אֵף עַל פִּי שְׁמִכִּיר אֶת הַחֵבִית שֶׁהָיָה הָיָה - לֹא יַעֲשֵׂר מִזֶּה עַל זֶה. וְאִם הָיָה מְבִיאֵן וְאֲגוּדָן לְפָנָיו - מַעֲשֵׂר מִכָּל קִשׁוֹת וְקִשׁוֹת, וּמִכָּל אֲגוּדָה וְאֲגוּדָה, וּמִכָּל תְּמָרָה וּתְמָרָה:

יג. הַלּוֹקֵחַ מִן הַסִּיטוֹן וּנְמַלֵּךְ לְהַחֲזִיר - לֹא יַחֲזִיר. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּשֵׁל דְּמָאִי, אָבֵל בְּשֵׁל וְדָאִי - הָרִי זֶה אֲסוּר. לִקַּח הֵימְנוּ בְּאֶסֶר יֵרֵק, בְּאֶסֶר גְּלוּסְקִין, בְּאֶסֶר רְמוּנִין, וּנְמַלֵּךְ לְהַחֲזִיר - לֹא יַחֲזִיר עַד שֶׁהוּא מִתְקַנֵּן. בְּשֵׁל דְּמָאִי, וְאֵין צְרִיךְ לוֹמַר בְּשֵׁל וְדָאִי:

יד. הַטְּבַל שֶׁנִּתְעַרַב בְּחֲלִין - הָרִי זֶה אוֹסֵר כֹּל שֶׁהוּא. אִם יֵשׁ לוֹ פְּרִנְסָה מִמְּקוֹם אַחֵר - מוֹצִיא לְפִי חֶשְׁבוֹן. וְאִם לֹא - נוֹטֵל מִן הַחֲלִין כְּדִי תְרוּמַת מַעֲשֵׂר. וְכֵן מַעֲשֵׂר טְבַל שֶׁנִּתְעַרַב בְּחֲלִין - הָרִי זֶה אוֹסֵר כֹּל שֶׁהוּא. וְאִם יֵשׁ לוֹ פְּרִנְסָה מִמְּקוֹם אַחֵר - מוֹצִיא לְפִי חֶשְׁבוֹן, וְאִם לֹא - נוֹטֵל אֶת הַחֲלִין כְּדִי תְרוּמַת מַעֲשֵׂר שְׁבַע מַעֲשֵׂר טְבַל:

טו. יֵרֵק שֶׁל חֲלִין שְׁבַשְׁלוּ בְּשִׁמְן שְׂאִינוּ מִתְּקֵן - הָרִי זֶה אוֹסֵר כֹּל שֶׁהוּא. אִם יֵשׁ לוֹ פְּרִנְסָה מִמְּקוֹם אַחֵר - מוֹצִיא לְפִי חֶשְׁבוֹן. וְאִם לֹא, דְּבַר הַנְּבִלָּל - בּוֹלֵל וְנוֹטֵל. דְּבַר שְׂאִינוּ נְבִלָּל - נוֹטֵל מִן הַקְּלַח וּמִן הַחֲתִיכוֹת וּמִן הַבִּיצָה:

טז. אוֹמֵר אָדָם לְחִבְרוֹ וּלְפוֹעֲלָיו: 'צֵאוּ וְאֶכְלוּ בְּדִינָר זֶה, וְשִׁתּוּ בְּדִינָר זֶה', וְאֵינוּ חוֹשֵׁשׁ לֹא מִשּׁוֹם מַעֲשָׂוֹת וְלֹא מִשּׁוֹם שְׁבִיעִית וְלֹא מִשּׁוֹם יֵין נֶסֶךְ. אָבֵל אִם אָמַר: 'צֵאוּ וְאֶכְלוּ אֶת הַכֶּכֶר וְאֵנִי נוֹתֵן דְּמִיָּה'; 'צֵאוּ וְשִׁתּוּ רְבִיעִית וְאֵנִי נוֹתֵן דְּמִיָּה' - הָרִי זֶה חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוֹם שְׁבִיעִית וּמִשּׁוֹם מַעֲשָׂוֹת וּמִשּׁוֹם יֵין נֶסֶךְ:

יז. הַנּוֹתֵן צֶמֶר לְצַבֵּעַ נְכָרִי - אֵינוּ חוֹשֵׁשׁ שְׂמָא צְבָעוּ בְּחַמֵּץ שֶׁל יֵין נֶסֶךְ. אִם בָּא לְבֵית הַחֶשְׁבוֹן - אֲסוּר:

יח. לֹא יִתֵּן אָדָם תְּרוּמַת בֵּיתוֹ לְשׁוֹמֵר בֵּיתוֹ, וְלֹא בְּכוּרֵי צֵאֲנוּ לְרוּעָה צֵאֲנוּ, אִם נָתַן לָהֶם

שְׁכַרְן. רָצָה, נוֹתֵן לָהֶם לְשֵׁם טוֹבָה. לֹא יֵתֵן יִשְׂרָאֵל בְּהִמָּתוֹ לְטַבַּח כֹּהֵן לְשַׁחוּט, וְלֹא כַּכּוֹר לְרוּעָה כֹּהֵן לְרַעוּת לוֹ, אֲלֹא אִם כֵּן נוֹתֵן לָהֶם שְׁכַרְן:

יט. רִשְׁאֵי יִשְׂרָאֵל שְׂאִימֵר לִכְהֵן: הִילֵךְ סָלַע זֶה וְתֵן תְּרוּמָה לְבֵן בְּתִי כֹהֵן, תֵּן כַּכּוֹר לְבֵן בְּתִי כֹהֵן. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אֲנִי אוֹמֵר, כָּל מִתְנַת כֹּהֲנָה רִשְׁאֵי שְׂאִימֵר לוֹ: 'הִילֵךְ סָלַע זֶה וְתֵן לְבֵן בְּתִי כֹהֵן':

כ. יִשְׂרָאֵל שְׂמַכֵּר אֶת זֵיתוֹ בְּשֵׁשִׁים לוֹג טָבָלִים, וְאָמַר לוֹ כֹהֵן: 'תִּנָּם לִי בְּשֵׁשִׁים לוֹג מִתְקַנֵּין וּמַעֲשֻׂרוֹת שְׁלִי' - מַעֲשֻׂרוֹת שְׁלוֹ, וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ לֹא מִשּׁוּם שְׁבִיעִית, וְלֹא מִשּׁוּם רִבִּית, וְלֹא מִשּׁוּם מַחְלָל אֶת הַקֹּדֶשִׁים:

כא. מִפְּרִישֵׁי תְרוּמַת מַעֲשֵׂר מִמְּקוֹם הַיֶּקֶר לְמְקוֹם הַזּוֹל, אוּ מִמְּקוֹם הַזּוֹל לְמְקוֹם הַיֶּקֶר. כִּיצַד? הֵיוּ לוֹ תְשֻׁעָה כּוֹרִין בִּיהוּדָה וְאֶחָד בְּגָלִיל, אוּ תְשֻׁעָה כּוֹרִין בְּגָלִיל וְאֶחָד בִּיהוּדָה - אוֹמֵר: 'כּוֹר שְׁבִיהוּדָה עֲשׂוּי תְרוּמַת מַעֲשֵׂר עַל תְּשֻׁעָה כּוֹרִין שְׁבִיהוּדָה', או 'כּוֹר שְׁבִיהוּדָה עַל תְּשֻׁעָה כּוֹרִין שְׁבִיהוּדָה'. יֵתֵר עַל כֵּן אָמְרוּ: יֵשׁ לוֹ שְׁנֵי חֲבָרִים, אֶחָד בִּיהוּדָה וְאֶחָד בְּגָלִיל. וְלוֹ שְׁנֵי כּוֹרִין, אֶחָד בִּיהוּדָה וְאֶחָד בְּגָלִיל. אוֹמֵר לְזֶה שְׁבִיהוּדָה: 'בֹּא וְטוֹל לָךְ כּוֹר שְׁבִיהוּדָה'. וְלְזֶה שְׁבִיהוּדָה: 'בֹּא וְטוֹל לָךְ כּוֹר שְׁבִיהוּדָה', וְחוֹזֵר וְנוֹטֵל מֵהֶם כֶּשֶׁר הַזּוֹל:

כב. אֵין פּוֹדִין מַעֲשֵׂר שְׁנֵי בְּמְקוֹם הַיֶּקֶר כֶּשֶׁר הַזּוֹל, אֵין פּוֹדִין מִבֵּן לִוֵּי בְּמְקוֹם הַיֶּקֶר כֶּשֶׁר הַזּוֹל:

כג. כֹּהֲנִים וְלוֹוִים שֶׁהֵיוּ מְסִיעִין בֵּין הַגְּרָנוֹת - אֵין נוֹתְנִין לָהֶם תְּרוּמוֹת וּמַעֲשֻׂרוֹת בְּשְׁכַרְן. וְאִם נִתְּנָן - הֲרִי זֶה חֲלָלוֹ. שְׂנֵאֲמֵר (בַּמִּדְבָּר יח, לב): "וְאֵת קֹדְשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא

תַּחֲלָלוּ" - [כִּכְּרֵן חֲלִין]. וְאָמַר (מִלְאָכִי ב, ח): "שְׁחַתֵּם בְּרִית הַלְוִי אָמַר ה' צְבֹאוֹת". יֵתֵר עַל כֵּן אָמְרוּ: תְּרוּמָתָן - אֵין תְּרוּמָה, וּמַעֲשֻׂרוֹתֵיכֶן - אֵינָן מַעֲשֻׂרוֹת. וְלֹא עוֹד, אֲלֹא שְׁבַקְשׁוּ חֻקִּים לְקוֹנְסֵן לֵהִיּוֹת פִּירוּתֵיכֶן צְרִיכִין לְהַפְרִישׁ תְּרוּמָה מִשְׁלָהֶן. וְעֲלִיֵּהֶן הַכְּתוּב אוֹמֵר (מִכָּה ג, יא): "רִאשִׁיָּה בְּשַׁחַד יִשְׁפְּטוּ וְכֹהֲנֵיהָ" וְגו', לְפִיכָּךְ הִבִּיא עֲלֵיהֶן הַמְּקוֹם שֶׁלֶשׁ פְּרַעֲנִיּוֹת כְּנֶגֶד שְׁלֹשׁ עֲבֻרוֹת שְׁבִידִם, שְׂנֵאֲמֵר (שָׁם ג, יב): "לִכְן בִּגְדְלָכֶם צִיּוֹן שְׂדֵה תַחֲרַשׁ" וְגו':

כד. מַעֲשֻׂרִין מִשְׁלֵי יִשְׂרָאֵל עַל שְׁלֵי כּוֹתֵי, וּמִשְׁלֵי כּוֹתֵי עַל שְׁלֵי יִשְׂרָאֵל, וּמִשְׁלֵי יִשְׂרָאֵל עַל שְׁלֵי נְכָרִי, וּמִשְׁלֵי נְכָרִי עַל שְׁלֵי יִשְׂרָאֵל, וּמִן הַכֹּל עַל הַכֹּל; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה, וְרַבִּי יוֹסִי, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים: מַעֲשֻׂרִין מִשְׁלֵי יִשְׂרָאֵל עַל שְׁלֵי יִשְׂרָאֵל, וּמִשְׁלֵי כּוֹתִים עַל שְׁלֵי כּוֹתִים, וּמִשְׁלֵי נְכָרִים עַל שְׁלֵי נְכָרִים. אָבֵל לֹא מִשְׁלֵי יִשְׂרָאֵל עַל שְׁלֵי כּוֹתִים, וְלֹא מִשְׁלֵי כּוֹתִים עַל שְׁלֵי יִשְׂרָאֵל, וְלֹא מִשְׁלֵי נְכָרִים עַל שְׁלֵי יִשְׂרָאֵל, וְלֹא מִשְׁלֵי יִשְׂרָאֵל עַל שְׁלֵי נְכָרִים. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן שְׂוֹרִי: מַעֲשֵׂה שְׁנִתְעַרְבוּ לִי פְרוֹת טָבְלִין, בְּאֵתִי וּשְׂאֵלֵתִי אֶת רַבִּי טְרַפּוֹן, אָמַר לִי: צֵא וְקַח פְּרוֹת מִן הַשּׁוּק וְעֲשֵׂר עֲלֵיהֶן. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹסֵר אֶף מִשְׁלֵי כּוֹתִים, כְּשֵׁם שֶׁעֲשׂוּ פְרוֹת יִשְׂרָאֵל דְּמֵאֵי אַחַר רֶבֶן, וְאֵין תּוֹרְמִים וּמַעֲשֻׂרִין מִזֶּה עַל זֶה - כִּף עֲשׂוּ פְרוֹת כּוֹתִים וְדֵאֵי אַחַר רֶבֶן, וְאֵין תּוֹרְמִים וּמַעֲשֻׂרִין מִזֶּה עַל זֶה:

כה. רֶבֶן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: בְּמְקוֹם שֶׁעֲשׂוּ פְרוֹת כּוֹתִים וְדֵאֵי כְּגוֹן יֶרֶק שְׁבַכְפָּר עוֹתְנִי - מַעֲשֵׂר מֵהֵן עַל הַטָּבְלִין, אָבֵל לֹא מִן הַטָּבְלִין עֲלֵיהֶן. בְּמֵה דְבָרִים אָמְרוּרִים? בְּלוֹקַח מִן הַשּׁוּק, אָבֵל הַמוּצָא פְרוֹת בְּתוֹךְ

⁶ בְּנוֹסַחַת הַסְּפָרִים מוּבָאָת פְּסָקָה זוֹ בְּאֵין: אָף בְּמִתְנַת מִקְדָּשׁ בְּכֹהֲנִים כֵּן. כִּיצַד? הֲרִי עֲלֵי מֵאֵתִים זֹו?

ביתו, או ששלח לו חברו פרות - נוהג בהן דמאי:

כו. רבי שמעון אומר: שלש גזרות בדמאי. מעשה שנתכנסו רבותינו לעירות של כותים שעל יד הירדן, והביאו לפניהם ירק. קפץ רבי עקיבה ועשרו ודאי. אמר לו רבן גמליאל: 'עקיבה! היאך מלאך לכה לעבר על דברי חברך? או מי נתן לך רשות לעשר?' אמר לו: 'וכי הלכה קבעתי בישראל? ירק שלי עשרתי!' אמר לו: 'תדע לך שקבעת הלכה בישראל שעשרת ירק שלך'. כשהלך רבן גמליאל לביניהן עשה תבואות וקטניות - דמאי, ושאר כל פירותיהן - ודאי. כשחזר רבן גמליאל לביניהן, וראה שנתקלקלו, עשה כל פירותיהן - ודאי:

כז. עציץ שאינו נקוב - חיב במעשרות, אין תרומתן מדמעת, ואין חיבין עליהן חמש:

מסכת דמאי פרק ישישי

א. המקבל שדה מן הכותי - תורם ונותן לו. אמר רבן שמעון בן גמליאל: מה אם ירצה הכותי הזה שלא לתרם פרותיו - אינו רשאי, אלא חולק ונותן לו:

ב. השוכר שדה מן הנכרי - מעשר ונותן לו. רבי שמעון אומר: תורם ונותן לו. לפיכך, אם חזר הנכרי ונתגיר, או שמכר לישראל - מעשר ונותן לו. רבי שמעון אומר: תורם ונותן לו. שכר ממנו שדה - מעשר ונותן לו. מה בין שוכר לחוכר? השוכר - במעות, והחוכר - בפרות:

ג. החוכר שדה מן הנכרי - מעשר ונותן לו. לפיכך: אם חזר הנכרי ונתגיר, או שמכרה לישראל אחר - נוהג בה דמאי:

ד. השוקל לאוצר⁷ השוקל לקטרוז⁸ - מעשר ונותן לו:

ה. לא יאמר ישראל לכותי ולנכרי ולמי שאינו נאמן על המעשרות: 'הילך מאתים זוז ושקול תחתיו מן האוצר'. אלא אומר לו: 'פוטרני מן האוצר'. וכן לא יאמר אדם לחברו: 'הילך מאתים זוז ועולי תחתיו לאמנות'. אלא אומר לו: 'פוטרני מן האמנות':

ו. המקבל שדה מישראל - תורם ונותן לו. רבי מאיר אומר: מעשר ונותן לו. רבי יהודה אומר: אם נתן לו מאותה השדה ומאותו המין - תורם ונותן לו. משדה אחרת וממין אחר - מעשר ונותן לו. וחכמים אומרים: אם מאותה שדה נתן לו, בין מאותו המין בין ממין אחר - תורם ונותן לו. אם משדה אחרת נתן לו, בין מאותו המין בין ממין אחר - מעשר ונותן לו. קבל הימנו זרע לתן לו פרות בגרן - מעשר ונותן לו. מקום שחולקין על הגרן - חולק לו בפניו. קבל הימנו מעות לתן לו פרות - לעולם מעשר ונותן לו:

ז. ישראל שקבל שדה מחברו לקצר שבלין, כרמו לבצר בענבים, זיתיו למסוק בזיתים - נותן לו כמות שהן. שדהו לקצר בחטין, כרמו לבצר ביין, זיתיו למסוק בשמן - מעשר ונותן לו:

ח. העיד רבי יוסי בן המשלם משום רבי נתן אחיו, שאמר משום רבי אלעזר בן חסמא: המקבל שדה אבותיו מן הנכרי למוסקו לזיתים - נותן לו כמות שהן:

ט. חבר ועם הארץ שירשו את אביהן עם הארץ - רשאי שיאמר לו: 'טול אתה חטים שבמקום פלוני, ואני חטים שבמקום

⁸ שם שר שנותנים לו כס, והוא שר העיר.

⁹ והתבנם.

⁷ מי ששוקל לאוצר המלך מה שנותנים תבואה

עבור מס לאוצר המלך - צריך גם כן לעשר תהלה.

הַמְלַח. יְרָשׁוּ אֶת הַמֶּרְחֵץ - רִשְׁאֵי שִׂיאֵמֵר לוֹ:
'תְּהָא שְׁבַת בְּחֻלְקָךְ, וְחוֹל בְּחֻלְקִי':

יג. יִשְׂרָאֵל וְנִכְרֵי שְׁלָקְחוּ בֵיתוֹ שֶׁל נִכְרֵי, אֵין רִשְׁאֵי שִׂיאֵמֵר לוֹ: 'טוֹל אֶתְּהָ צְלָמִים וְאֵנִי כְּלָיִם'; 'אֶתְּהָ יֵינ, וְאֵנִי פְרוֹת'. לְקַחוּ מֶרְחֵץ, אֵין רִשְׁאֵי שִׂיאֵמֵר לוֹ: 'תְּהָא שְׁבַת בְּחֻלְקָךְ, וְחוֹל בְּחֻלְקִי'. וְאִם הִתְנֶה עִמּוֹ מִתְחִלָּה עַל מְנַת לַעֲשׂוֹת כֵּן - מִתָּר:

יד. עִיר שֵׁישׁ בְּהָ יִשְׂרָאֵל וְנִכְרֵים, שׁוּמְרֵי יִשְׂרָאֵל וְשׁוּמְרֵי נִכְרֵים, מִתְקַנְיִן וְשִׂאֵין מִתְקַנְיִן, שׁוּמְרֵינִי מִתְקַנְיִן וְשׁוּמְרֵינִי אֵין מִתְקַנְיִן - רִשְׁאֵין לֹמֵר זֶה לְזֶה: 'צְפוֹן הָעִיר בְּחֻלְקֵנוּ, וְדָרוֹמוֹ בְּחֻלְקֵכֶם'. אִם בָּאוּ לְחֻשְׁבוֹן - אָסוּר:

מִסְכַּת דְּמַאי פֶּרֶק שְׁבִיעִי

א. יִשְׂרָאֵל שֶׁקֶבֶל שְׁדָה מִיִּשְׂרָאֵל, וְכֹהֵן מִכְּהֵן, וְלוֹי מִלוֹי - חוֹלְקִין בֵּינֵיהֶם. יִשְׂרָאֵל וְכֹהֵן שֶׁקֶבֶל שְׁדָה מִלוֹי, אוֹ יִשְׂרָאֵל וְלוֹי שֶׁקֶבֶל שְׁדָה מִכְּהֵן - רִשְׁאֵין לְהִתְנוֹת בֵּינֵיהֶן שְׁהַמְעַשֵּׂר לְאִמְצַע:

ב. יִשְׂרָאֵל שֶׁקֶבֶל שְׁדָה מִכְּהֵן - תְּרוּמָה לְכֹהֵן, מַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן וּמַעֲשֵׂר שְׁנִי - חוֹלְקִין בֵּינֵיהֶם. קֶבֶל שְׁדָה מִלוֹי - מַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן לְלוֹי, תְּרוּמָה וּמַעֲשֵׂר שְׁנִי - חוֹלְקִים בֵּינֵיהֶן. לְוִי שֶׁקֶבֶל שְׁדָה מִכְּהֵן - תְּרוּמָה לְכֹהֵן, וּמַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן וּמַעֲשֵׂר שְׁנִי - חוֹלְקִין בֵּינֵיהֶן. כֹּהֵן שֶׁקֶבֶל שְׁדָה מִלוֹי - מַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן לְלוֹי, תְּרוּמָה וּמַעֲשֵׂר שְׁנִי - חוֹלְקִין בֵּינֵיהֶם. יִשְׂרָאֵל שֶׁקֶבֶל שְׁדָה מִכְּהֵן, אָמַר לוֹ: 'עַל מְנַת שְׁהַמְעַשְׂרוֹת שְׁלִי'; 'עַל מְנַת שְׁהַמְעַשְׂרוֹת שְׁלִי וְשֻׁלְחִי' - מִתָּר. כֹּהֵן שֶׁקֶבֶל שְׁדָה מִיִּשְׂרָאֵל, וְאָמַר: 'עַל מְנַת שְׁהַמְעַשְׂרוֹת שְׁלִי' - אָסוּר. 'עַל מְנַת שְׁהַמְעַשְׂרוֹת שְׁלִי' - מִתָּר. 'עַל מְנַת שְׁהַמְעַשְׂרוֹת שְׁלִי וְשֻׁלְחִי', אִם קֶבֶל עָלָיו כְּדָרְךְ הַמְקַבְּלִים - מִתָּר, וְאִם לֹאוּ - אָסוּר:

פְּלוֹנִי'; 'אֶתְּהָ יֵינ שְׁבַמְקוֹם פְּלוֹנִי, וְאֵנִי יֵינ שְׁבַמְקוֹם פְּלוֹנִי'. אֲכַל לֹא יֵאמֵר לוֹ: 'טוֹל אֶתְּהָ חֲטִיץ וְאֵנִי שְׁעוּרִים'; 'טוֹל אֶתְּהָ הַלַּח וְאֵנִי הַיֵּבֶשׁ', אֲלָא חוֹלְקִין בְּשׁוּהָ. חוֹלֵק לוֹ בְּפָנֵי חֵבֵר. חֵבֵר - אוֹכֵל אֶת הַיֵּבֶשׁ, וְשׁוֹרֵף אֶת הַלַּח, מִפְּנֵי שֶׁאִמְרוּ: כָּל טְהוּרֹתָיו שֶׁל עַם הָאָרֶץ נִשְׂרָפוֹת:

י. יְרָשׁוּ אֶת אֲבִיהֶן חֵבֵר - רִשְׁאֵי שִׂיאֵמֵר: 'טוֹל אֶתְּהָ חֲטִיץ שְׁבַמְקוֹם פְּלוֹנִי וְאֵנִי חֲטִיץ שְׁבַמְקוֹם פְּלוֹנִי'; 'אֶתְּהָ יֵינ שְׁבַמְקוֹם פְּלוֹנִי, וְאֵנִי יֵינ שְׁבַמְקוֹם פְּלוֹנִי', אָף עַל פִּי שֶׁאִמְרוּ: חֵבֵר שָׁמַת וְהִנִּיחַ בְּנִים חֵבֵרִים וְעַמֵּי הָאָרֶץ - לֹא יוֹרִישׁ טְהוּרֹתָיו לְעַמֵּי הָאָרֶץ, אֲלָא לְחֵבֵרִים בְּלַבָּד. הִנִּיחַ מַעֲשֵׂר שְׁנִי - אֵין רִשְׁאֵי שִׂיאֵמֵר לוֹ: 'טוֹל אֶתְּהָ חֲטִיץ, וְאֵנִי אֶטֶל שְׁעוּרִים'; 'אֶתְּהָ יֵינ, וְאֵנִי שְׁמֵן', אֲלָא אוֹמֵר לוֹ: 'טוֹל אֶתְּהָ מַעוֹת שֶׁל חֲטִיץ, וְאֵנִי מַעוֹת שֶׁל שְׁעוּרִין'; 'טוֹל אֶתְּהָ מַעוֹת שֶׁל יֵינ, וְאֵנִי מַעוֹת שֶׁל שְׁמֵן':

יא. חֵבֵר וּמִי שֶׁאֵינוֹ נֹאמֵן עַל הַמַּעֲשְׂרוֹת שֶׁלְקַחוּ פְרוֹת, שִׁירָשׁוּ, אוֹ שֶׁנִּשְׁתַּתְּפוּ - רִשְׁאֵי שִׂיאֵמֵר לוֹ: 'טוֹל אֶתְּהָ חֲטִיץ, וְאֵנִי שְׁעוּרִין'; 'אֶתְּהָ יֵינ, וְאֵנִי שְׁמֵן', שֶׁכָּל דְּבַר שֶׁמִּתָּר לְמוֹכְרוֹ דְּמַאי - רִשְׁאֵי לַעֲשׂוֹת כֵּן. לְקַחוּ גְדִישׁ שֶׁל תְּבוּאָה, עֵבִיט שֶׁל עֲנָבִים, וּמַעֲטָן שֶׁל זֵיתִים - זֶה מַעֲשֵׂר אֶת שְׁלוֹ זֶה מַעֲשֵׂר אֶת שְׁלוֹ. אִם לְקַחוּ וְאַחַר כֵּךְ שִׁתְּפוּ - צְרִיף לַעֲשֹׂר עַל הַכֹּל. זֶה הֵבִיא עוֹמְרֵי שְׁבִלֵין שְׁלוֹ, וְזֶה הֵבִיא עוֹמְרֵי שְׁבִלֵין שְׁלוֹ. זֶה הֵבִיא סְלֵי זֵיתִים מִשְׁלוֹ, וְזֶה הֵבִיא סְלֵי זֵיתִים מִשְׁלוֹ. זֶה הֵבִיא סְלֵי עֲנָבִים מִשְׁלוֹ, וְזֶה הֵבִיא סְלֵי עֲנָבִים מִשְׁלוֹ. אוֹ שֶׁבְּצָרוּ אֶת כְּרַמֵּיהֶם כְּתוּךְ גַּת אַחַת. אֶחָד מַעֲשֵׂר, וְאֶחָד שֶׁאֵינוֹ מַעֲשֵׂר, הַמַּעֲשֵׂר - מַעֲשֵׂר אֶת שְׁלוֹ וְדַאי, וְחֲצִי חֻלְקוֹ שֶׁל חֵבֵר דְּמַאי:

יב. גֵּר וְנִכְרֵי שִׁירָשׁוּ אֶת אֲבִיהֶן נִכְרֵי, רִשְׁאֵי שִׂיאֵמֵר לוֹ: 'טוֹל אֶתְּהָ צְלָמִים, וְאֵנִי כְּלָיִם'; 'אֶתְּהָ יֵינ, וְאֵנִי פְרוֹת'. אוֹנְקְלוֹס הִגִּיר חֻלְקֵי מִאֲחֵיר, וְהַחְמִיר עַל עֲצֻמוֹ, הוֹלִיף חֻלְקוֹ לִים

ג. יִשְׂרָאֵל שֶׁקִּבַּל שְׂדֵה מִיִּשְׂרָאֵל¹⁰, וְאָמַר: 'עַל מִנַּת שִׁיחֵי הַמַּעֲשָׂרוֹת לְפָלוּנִי' - אָסוּר. יִשְׂרָאֵל שֶׁקִּבַּל שְׂדֵה מִיִּשְׂרָאֵל, וְאָמַר: 'עַל מִנַּת שְׂאֵטֵל אֲנִי וְאֵתְנִם לְפָלוּנִי' - מִתֵּר. כִּהֵן וְלוֹי שֶׁשָּׂכְרוּ וְשָׁחֲרוּ מִכֵּהן וּמְלוֹי - הַמַּעֲשָׂרוֹת לְשׂוֹכֵר וְלַחֹכֵר:

ד. כִּהֵן וְלוֹי שֶׁשָּׁחֲרוּ פְרוֹת שְׂדֵה מִיִּשְׂרָאֵל. בַּמַּחֲבָר לְקַרְקַע - מַעֲשָׂרוֹת שְׁלֵהֵן. בַּחֲלוּשׁ מִן הַקַּרְקַע, עַד שֶׁלֹּא מִירְחוּ - מַעֲשָׂרוֹת שְׁלֵהֵן, מִשְׁמִירְחוּ - מַעֲשָׂרוֹת שָׁלוּ. מִפְּרִישׁ תְּרוּמָה וּמַעֲשֵׂר וְנֹתֵן לַכֵּהֵן, וְהַשְּׂאֵר - שָׁלוּ:

ה. חֵכֵר הוּא מֵהֵן פְּרוֹת, עַד שֶׁלֹּא מִירְחוּ, מַעֲשָׂרוֹת - הָרִי אֵלוֹ שָׁלוּ. מִפְּרִישׁ תְּרוּמָה וּמַעֲשֵׂר וְנֹתֵן לְכֹל כִּהֵן שִׁירְצָה. מִשְׁמִירְחוּ, מַעֲשָׂרוֹת - הָרִי אֵלוֹ שְׁלֵהֵן. מִפְּרִישׁ תְּרוּמָה וּמַעֲשָׂרוֹת וְנֹתֵן לְכֹל כִּהֵן שִׁירְצָה:

ו. יִשְׂרָאֵל שֶׁקִּבַּל מַעוֹת מִכֵּהֵן לְקַח בֵּהֵן פְּרוֹת לְמַחֲצִית שָׂכָר, אָמַר לוֹ: 'פָּחַתוּ אוֹ הוֹתִירוּ הָרִי הֵן שְׁלִי, מַעֲשָׂרוֹת שְׁלֵדָךְ' - מִתֵּר. כִּהֵן שֶׁקִּבַּל מַעוֹת מִיִּשְׂרָאֵל לְקַח בֵּהֵן פְּרוֹת לְמַחֲצִית שָׂכָר, אָמַר לוֹ: 'פָּחַתוּ אוֹ הוֹתִירוּ הָרִי הֵן שְׁלֵדָךְ, וְהַמַּעֲשָׂרוֹת שְׁלִי, אִם נָתַן לוֹ שָׂכָרוּ - מִתֵּר, וְאִם לֹא - אָסוּר:

ז. יִשְׂרָאֵל שֶׁקִּבַּל שְׂדֵה מִכֵּהֵן - תְּרוּמָה לַכֵּהֵן. מְכָרָה לְיִשְׂרָאֵל - חוֹלְקִין בִּינֵיהֶם. קִבַּל שְׂדֵה מִיִּשְׂרָאֵל - חוֹלְקִין בִּינֵיהֶן. מְכָרָה לַכֵּהֵן - חוֹלְקִין. קִבַּל שְׂדֵה מִבֵּית יִשְׂרָאֵל - חוֹלְקִין בִּינֵיהֶן. נִשְׂאֵת לַכֵּהֵן - חוֹלְקִין בִּינֵיהֶן. קִבַּל שְׂדֵה מִבֵּית כִּהֵן - תְּרוּמָה לְבֵית כִּהֵן. נִשְׂאֵת לְיִשְׂרָאֵל - חוֹלְקִין בִּינֵיהֶן. נִתְאַרְמְלָה אוֹ נִתְגַּרְשָׁה - חִזְרָה לְתַחֲלָתָה:

ח. פָּרְתוּ שֶׁל כִּהֵן שִׁיחֵהָ שׁוּמָא¹¹ אֲצֵל יִשְׂרָאֵל, וְיִלְדָה בְּכוֹר, הַבְּכוֹר - לַכֵּהֵן; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְחַכְמִים אֹמְרִים: הַבְּכוֹר - לְשִׁנְיָהֵן. אָמַר לֵהֵן רַבִּי יְהוּדָה: אִי אַתֶּם מוֹדִים בְּפָרוֹת שְׂדֵה שֶׁהֵן שָׁלוּ?! אָמְרוּ לוֹ: שְׂדֵה - גּוֹפָה שָׁלוּ, וּפְרָה - גּוֹפָה לְשִׁנְיָהֵן. אִף פְּרָה, אִם הִיְתָה גּוֹפָה שָׁלוּ - בְּכוֹר לַכֵּהֵן:

ט. הַנּוֹתֵן שְׂדֵהוּ בְּקִבְלָה לְכוֹתֵי וּלְנִכְרֵי, וְלָמִי שְׂאִינוֹ נֹאֲמָן עַל הַמַּעֲשָׂרוֹת, אִף עַל פִּי שְׂאִינוֹ רִשְׁאֵי לַעֲשׂוֹת כֵּן, אִף עַל פִּי שֶׁלֹּא בָּא לְעֹנֵת הַמַּעֲשָׂרוֹת - צָרִיךְ לַעֲשֹׂר עַל יָדוֹ. הַנּוֹתֵן שְׂדֵהוּ בְּקִבְלָה לְעַם הָאָרֶץ, עַד שֶׁלֹּא בָּאוּ לְעֹנֵת הַמַּעֲשָׂרוֹת - אִין צָרִיךְ לַעֲשֹׂר עַל יָדוֹ. מִשְׁבָּאוֹ לְעֹנֵת הַמַּעֲשָׂרוֹת - צָרִיךְ לַעֲשֹׂר. כִּיצַד הוּא עוֹשֶׂה? עוֹמֵד עַל הַגֶּרֶן וְנוֹטֵל, וְאִינוֹ חוֹשֵׁשׁ לְמָה שְׂאָכְלוּ, שְׂאִין אַחֲרֵיָהוּ לְרִמָּאִין:

י. כִּהֵן שֶׁמְכָר שְׂדֵה לְיִשְׂרָאֵל, וְאָמַר: 'עַל מִנַּת שִׁיחֵי הַמַּעֲשָׂרוֹת שָׁלוּ לְעוֹלָם' וְמַת - אִין לְבָנָיו בַּמַּעֲשָׂרוֹת. 'עַל מִנַּת שִׁיחֵי הַמַּעֲשָׂרוֹת לֹא וּלְבָנָי' וְמַת - מַעֲשָׂרוֹת לְבָנָיִם. 'עַל מִנַּת שִׁיחֵי הַמַּעֲשָׂרוֹת שְׁלִי כֹל זְמַן שֶׁשְׂדֵה לְפָנָיִךְ, מְכָרָה לְאַחַר, אִף עַל פִּי שֶׁחִזְרָה וְלִקְחָהּ מִמֶּנּוּ - אִין לְבָנָיו בַּמַּעֲשָׂרוֹת כְּלוּם:

יא. יִשְׂרָאֵל שֶׁקִּבַּל שְׂדֵה מִכֵּהֵן, אָמַר לוֹ: 'עַל מִנַּת שִׁיחֵי הַמַּעֲשָׂרוֹת שְׁלִי אֲרַבַּע אוֹ חֲמִשׁ שָׁנִים' - מִתֵּר. 'לְעוֹלָם' - אָסוּר, שְׂאִין כִּהֵן עוֹשֶׂה כִּהֵן. וְכֵן בֶּן לֹוֹ שִׁיחֵהָ חֵיב מַעוֹת לְיִשְׂרָאֵל - לֹא יֵהָא גּוֹבָה מֵאַחֲרִים וּמִפְּרִישׁ עָלָיו, שְׂאִין לֹוֹ עוֹשֶׂה לֹוֹ:

יב. מִפְּרִישׁ יִשְׂרָאֵל בֵּין בְּרִשׁוֹת לֹוֹי בֵּין בְּרִשׁוֹת עֲנִי, וְעוֹשֶׂה חֲשׁבוֹן בְּאַחֲרוֹנָה; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי שְׁמַעוֹן

¹⁰ הַמַּעֲשָׂרוֹת וְאֵתְנִם לְפָלוּנִי - אָסוּר. עַל מִנַּת שְׂאֵטֵל אֲנִי וְאֵתְנִם לְפָלוּנִי - מִתֵּר.

¹¹ שְׁנֵתָן לֹא אֵת הַפְּרָה בְּשׁוּמָא. כִּפְהָ הִיא שְׁוֵהָ, וְמָה שִׁיחֵהָ רִיחַ אוֹ הַפְּסֵד יִחַלְקוּ.

אוסרין, אלא אם כן נותן לו מעות
בראשונה:

יג. כהן שמכר שדה לישראל, אמר לו: 'על
מנת שהמעשרות שלי ארבע וחמש שנים' -
אין רשאי ליטע כרם, ולזרעה אסטיס¹²,
ולעשותה שדה קנים. 'לעולם' - רשאי
ליטעה כרם, ולזרעה אסטיס, ולעשותה
שדה קנים:

מסכת דמאי פרק שמיני

א. עם הארץ שאמר לחבר: 'קח לי אגדת
ירק אחד, גלוסקין אחד' - רבי יוסי אומר:
אין צריך לעשר. רבי יהודה אומר: צריך
לעשר. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אם
החליף את המעה - צריך לעשר:

ב. חמשה שאמרו לאחד: 'צא והבא לנו
עשר גלוסקין, עשר אגדות של ירק'. הביא
לכל אחד ואחד בפני עצמו - אין צריכין
לעשר אלא על חלקן בלבד. הביא להן
מערבין - חברין שבהן צריכין לעשר על
הכל. נתנו לו אחת יתרה - רבי יהודה אומר:
לשליח. רבי מאיר אומר: לאמצע:

ג. המזמין את חברו שיאכל אצלו, והוא אין
מאמינו על המעשרות, אומר מערב שבת:
'מה שאני עתיד להפריש מחר - הרי הוא
מעשר, ושאר מעשר סמוך לו. זה שעשיתי
מעשר - עשוי תרומת מעשר עלי, מעשר
שני - בצפוננו או בדרומו, ומחלל על
המעות'. אמר רבי יהודה: היאך זה מעשר
דבר שלא בא לתוך ידו? מודה רבי יהודה
בהולך ולוקח ממקום שלקח זה. מזוגו את
הכוס, אמר: 'מה שאני עתיד לשיר בשולי
הכוס - הרי זה מעשר. ושאר מעשר סמוך
לו. זה שעשיתי מעשר - עשוי תרומת מעשר
עליו. מעשר שני - בצפוננו או בדרומו,
ומחלל על המעות':

ד. פועל שהיה עושה אצל בעל הבית, והוא
אינו מאמינו על המעשרות - רבי יוסי
אומר: תנאי בית דין הוא שתהא תרומת
מעשר משל בעל הבית, ומעשר שני משל
פועל:

ה. הלוקח יין מבין הכותים מערב שבת,
ושכח ולא הפריש, אומר: 'שני לוגין מה
שאני עתיד להפריש - הרי הן תרומה.
ועשרה הבאין אחריהן - מעשר ראשון.
ותשעה הבאין אחריהן - מעשר שני'. מחל
ושותה מיד; דברי רבי מאיר. רבי יהודה
ורבי יוסי ורבי שמעון אוסרין. אמרו לו
לרבי מאיר: אי אתה מודה שמא יבקע הנוד
ונמצא שותה טבל! אמר להם: לכשיבקע:

ו. היו לו תאנים של טבל בתוך ביתו, והוא
בבית המדרש או בשדה - אומר: 'שני
תאנים שאני עתיד להפריש - הרי הן
תרומה. ועשר הבאות אחריהן - מעשר
ראשון. ותשע הבאות אחריהן - מעשר שני'.
היו דמאי, אומר: 'מה שאני עתיד להפריש
מחר - הרי הוא מעשר. ושאר מעשר סמוך
לו. זה שעשיתי מעשר - עשוי תרומת מעשר
עליו. מעשר שני - בצפוננו או בדרומו,
ומחלל על המותר':

ז. נוטל תרומה ותרומת מעשר ומניחה
במקום המצנע, אחת תרומה טהורה ואחת
תרומה טמאה:

ח. הרי שהיה טוען כפי יין וכדי שמן, וראה
שהן משתברות - לא יאמר: 'הרי זה
תרומות ומעשרות על פרות שיש לי בתוך
ביתי'. ואם אמר - לא אמר כלום. אבל קורא
שם לתרומת מעשר שבה עד שלא יגיע
לארץ. לא יטיף אדם שמן, לא לתוך גר
חדש, ולא לתוך המדורה, ולא לתוך דבר
המאביד. אבל קורא שם לתרומת מעשר
שבה עד שלא תגיע לארץ. פיוצא בו: מי

¹² מין שצובעים בו ואין הרף לקטום אלא אחר
ארבע שנים.

שְׁהִיּוּ לוֹ עֶשֶׂר חֲבִיּוֹת שֶׁל מַעֲשֵׂר טָבֵל טָמֵא, וְשֵׁל מַעֲשֵׂר טָבֵל טְהוֹר, רְאָה אַחַת מֵהֶן שֶׁנִּשְׁפָּכָה אוֹ שֶׁנִּתְגַּלְתָּהּ - אוֹמֵר: 'הָרִי זֶה עֲשׂוּיָהּ תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר עַל תְּשֻׁעַ אֱלוֹהִים. בְּשִׁמְן - אִסּוּר מִפְּנֵי הַפֶּסֶד כֹּהֵן. וְאִם אָמַר: 'הָרִי זֶה תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר' - לֹא אָמַר כְּלוּם:

ט. רְאָה אֶחָד שֶׁהִפְרִישׁ תְּרוּמָה וּמַעֲשָׂרוֹת, וְאָמַר: 'הָרִינִי כִּמְהָ שֶׁאָמַר זֶה' - דְּבָרָיו קִיּוּמִין. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: בְּסוּמֹךְ תּוֹךְ כְּדֵי דְבִנוּר הוּא:

י. הַמַּמְעִיט בְּמַעֲשָׂרוֹתָיו - מַעֲשָׂרוֹתָיו וּפְרוּתָיו מְקַלְקְלִין. הַמְרַבֵּה בְּמַעֲשָׂרוֹתָיו - מַעֲשָׂרוֹתָיו מְקַלְקְלִין וּפְרוּתָיו מְתַקְּנִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: סוּמֹךְ עַל תְּנַאי בֵּית דִּין:

יא. הַקּוֹרֵא שֵׁם לְשׂוּלֵי חֲבִית - לֹא יִשְׁתָּה מִפִּיהָ. לְפִיָּהּ - לֹא יִשְׁתָּה מִשׂוּלֵיהָ, מִפְּנֵי שֶׁהִמְשַׁקֵּין מַעֲרָבִין. אֲבָל הַקּוֹרֵא שֵׁם לְשׂוּלֵי מְגוּרָה - אוֹכֵל מִפִּיהָ. לְפִיָּהּ - אוֹכֵל מִשׂוּלֵיהָ:

יב. הָיוּ לְפָנָיו שְׁתֵּי כִלְכָלוֹת שֶׁל טָבֵל, בְּזוֹ מֵאָה וּבְזוֹ מֵאָה. נִטְלָה תְּרוּמָתָן וְאוֹמַר: 'מַעֲשָׂרוֹת זֶה בְּזוֹ', הִרְאִישׁוּנָה - מַעֲשָׂרָת. 'שֵׁל זֶה בְּזוֹ וְשֵׁל זֶה בְּזוֹ' - אֵין הִרְאִישׁוּנָה מַעֲשָׂרָת. נוֹטֵל שְׁנֵי תַאנִּים, שְׁנֵי עֶשְׂרִין, וְעֶשְׂרוֹ שֵׁל עֶשְׂרוֹ. 'מַעֲשָׂרוֹתֵיהֶן מַעֲשָׂרוֹת כִּלְכָּלָהּ בַּחֲבִירָתָהּ' - קוֹרֵא שֵׁם. נוֹטֵל עֶשְׂרִים תַאנִּים מֵאִיזָה מֵהֶן יִשְׂרָצָה. בְּזוֹ מֵאָה וּבְזוֹ מֵאֵתִים, אִם מֵהַגְּדוּלָּה הוּא נוֹטֵל - אֶחָד מַעֲשָׂרָה. וְאִם מִקְטֵנָה הוּא נוֹטֵל - עֶשְׂרִים וּשְׁתֵּים. בְּזוֹ מֵאָה וּבְזוֹ אֶלֶף, אִם מִגְּדוּלָּה נוֹטֵל - אֶחָד עֶשֶׂר. וְאִם מִקְטֵנָה - נוֹטֵל אֶת כֻּלָּהּ וְלֹא הַשְּׁלִים, מִכָּאֵן וְאֵילֶךְ - לְפִי הַחֲשָׁבוֹן:

יג. הֵיטָהּ בִּידוֹ כִּלְכָּלָהּ שֶׁל פְּרוֹת שְׂאִינָה מִתְקַנָּת, נוֹטֵל שְׁנֵי תְּשִׁיעַ, הָאֶחָד וּתְשִׁיעַ הָאֶחָד שֶׁל תְּשִׁיעַ, בֵּין שֶׁהֵטֵבֵל מְרַבֵּה עַל הַחֲלִין, וּבֵין שֶׁהַחֲלִין מְרַבֵּין עַל הֵטֵבֵל, נוֹטֵל

אֶת כָּל הַחֲלִין כְּדֵי תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁבִטְבֵּל, בֵּין שֶׁהִמְעֵשֵׂר טָבֵל מְרַבֵּה עַל הַחֲלִין, בֵּין הַחֲלִין מְרַבֵּין עַל הַמַּעֲשֵׂר טָבֵל - נוֹטֵל אֶת כָּל הַחֲלִין, כְּדֵי תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁבִמְעֵשֵׂר טָבֵל. מֵאָה טָבֵל וּתְשִׁיעִים טָבֵל - נוֹטֵל מֵאָה וְאֶחָד חֶסֶר עֶשְׂרוֹ אֶחָד. תְּשִׁיעִים טָבֵל וּשְׂמוּנִים טָבֵל - נוֹטֵל תְּשִׁיעִים וְאֶחָד חֶסֶר שְׁנֵי עֶשְׂרִים. שְׂמוּנִים טָבֵל וְשְׁבַעִים טָבֵל - נוֹטֵל שְׂמוּנִים וְאֶחָד חֶסֶר שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִים. מִכָּאֵן וְאֵילֶךְ - לְפִי הַחֲשָׁבוֹן.¹³

יד. הַמַּפְקִיד לוֹג טָבֵל, אוֹכֵל עָלָיו תְּשִׁיעִים וְתִשְׁעָה. הוּא אוֹמֵר: 'לוֹג שֶׁבִשְׂוּלֵי חֲבִית הָרִי הוּא חֲלִין, וְשֶׁאֵר תְּרוּמָה עַל הַכֹּל'. נִטֵּל לְאֲכוּל נִטֵּל לְשִׁתוֹת, אוֹמֵר: 'לוֹג שֶׁבִשְׂוּלֵי חֲבִית עֲשׂוּי תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר עַל יַיִן שִׁמְן שֶׁבַחֲבִית וְשֶׁאֵר מַעֲשֵׂר סוּמֹךְ לוֹ, זֶה שֶׁעֲשִׂיתִי מַעֲשֵׂר, עֲשׂוּי תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר עָלָיו, מַעֲשֵׂר שְׁנֵי בְצַפּוֹנוֹ אוֹ בְּדְרוּמוֹ מִחֻלָּל עַל הַמַּעוֹת'. כִּיצַד? הַמַּפְקִיד עֲשָׂרָה לוֹג מַעֲשֵׂר, אוֹכֵל עָלָיו תְּשִׁיעִים, אוֹמֵר: 'לוֹג שִׁמְן שֶׁבִשְׂוּלֵי חֲבִית - הָרִי הֵן חֲלִין. וְשֶׁאֵר תְּרוּמָה עַל הַכֹּל'. נִטֵּל לְאֲכוּל וְנִטֵּל לְשִׁתוֹת, אוֹמֵר: 'מַעֲשֵׂר בְּדְרוּמוֹ - עֲשׂוּי תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר עַל יַיִן שֶׁבַחֲבִית'. גְּמָרֵן וְדֹאֵי - נוֹתֵן לְכַהֵן. סֶפֶק גְּמָרֵן סֶפֶק לֹא גְמָרֵן - מַעֲשֵׂר עָלֵיהֶן וְקוֹרֵא שֵׁם לְמַעֲשָׂרוֹתֵיהֶן. כִּיצַד קוֹרֵא שֵׁם לְמַעֲשָׂרוֹתֵיהֶן? אִם הָיוּ שֵׁל טָבֵל, אוֹמֵר: 'מַעֲשָׂרֵן בְּדְרוּמָן, וְתְּרוּמַת מַעֲשֵׂר בְּדְרוּם דְּרוּמָן'. אִם הָיוּ שֵׁל מַעֲשֵׂר טָבֵל אוֹמֵר: 'תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר בְּדְרוּם דְּרוּמָן':

טו. מִי שֶׁהָיוּ לוֹ שְׁתֵּי חֲבִיּוֹת, אַחַת שֶׁל מַעֲשֵׂר טָבֵל טָמֵא, וְאַחַת שֶׁל מַעֲשֵׂר טָבֵל טְהוֹר - מְבִיא שְׁנֵי לֶגִין, וּמְמַלֵּא מִזָּה כְּדֵי תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר עַל שְׁתֵּיהֶן, וּמִזָּה כְּדֵי תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר עַל שְׁתֵּיהֶן. הוֹלֵךְ אֲצֵל הִרְאִישׁוֹן וְאוֹמֵר: 'אִם זֶה מִיִּן טָמֵא - אֵין בְּדְבָרֵי כְלוּם, וְאִם זֶה מִיִּן טְהוֹר - עֲשׂוּי כְּדֵי תְּרוּמָה וּמַעֲשֵׂר עַל

תְּשִׁיעִים וְאֶחָד חֶסֶר עֶשְׂרוֹ אֶחָד. מֵאָה טָבֵל וּשְׂמוּנִים טָבֵל - נוֹטֵל שְׂמוּנִים וְאֶחָד.

¹³ בְּהַגְהוֹת הַגָּר"א מוֹבָאֵת כָּאֵן גִּירְסָא נִסְפָּתָת בְּשֵׁם 'כְּתַב יו': מֵאָה טָבֵל וְתְּשִׁיעִים טָבֵל - נוֹטֵל

בזוגות אלו, אלא התורמוס והפלוסלוס -
אינן כּלאים זה בזה:

ג. בתחום אריח, היו מרפיבין תפוח על גבי חזרד. מצאן תלמיד אחד, אמר להם: אסורין אתם. הלכו וקצצום, ובאו ושאלו ביבנה, אמרו: יפה אמר אותו תלמיד. בשוקי של צפורי היו מרפיבין קריסתמין על גבי אגסים. מצאן תלמיד אחד, אמר להן: אסורין אתם. הלכו וקצצום, ובאו ושאלו ביבנה, אמרו: מי שפגע בכס, אינו אלא מתלמידי שמאי:

ד. רבי נחמיה אמר: דלעת ארמית, ומצרית, ויונית - כלאים עם היונית, וכלאים עם הרמוצה. חמשה דברים נאמרו בדלעת יונית: אסורה לסכך על גבי זרעים. עקצה טפח. אוסרת כל שהיא. ומביאה את השמאה וחוצצת בפני השמאה. והנודר מן הדלועין - אין אסור אלא בדלעת יונית בלבד:

ה. תרנגול טוס, ותרנגול פסאני, אף על פי שדומין זה לזה - כלאים זה בזה. רבי יהודה אמר: פרדה שתבעה זכר - אין מרביעין עליה, לא מן הסוס ולא מן החמור, אלא מן הפרד. שור ושור הבר, חמור וחמור הבר, חזיר וחזיר הבר, אף על פי שדומין זה לזה - כלאים זה בזה:

ו. חמשה דברים נאמרו בשור הבר: אסור משום "אותו ואת בנו". וחלבו אסור. וקרוב לגבי מזבח. וחייב במתנות. ונקח בכסף מעשר לזבחי שלמים אבל לא לבשר תאנה. והרי הוא כבהמה לכל דבר. רבי יוסי אמר: זהו "תאו" האמור בתורה. ומתור משום "אותו ואת בנו", וחלבו מתור, ופסול לגבי מזבח, ופטור מן המתנות, ונקח בכסף מעשר לבשר-תאנה, אבל לא לזבחי שלמים. והרי הוא כחיה לכל דבר. וחכמים אומרים: תאו - בריה לעצמו. שור הבר - בריה לעצמו:

שתייהן. והולך אצל השני ואומר: 'אם זה מין טמא - אין בדברי כלום, ואם זה מין טהור, מזה עשוי כדי תרומת מעשר על שתייהן. וקורא שם לראשון, וחוזר וקורא שם לשני. נמצאו חביות מתקנין. הלגינין אחד של מעשר טבל טמא, ואחד של מעשר טבל טהור - שותה מזה וטובל ושותה מזה וטובל - דברי רבי. רבי אלעזר ברבי שמעון אומר: אינו צריך. שותה משניהם כאחת. וטובל בראשונה וצריך טבילה באחרונה.

טז. מי שהיו לו שתי חביות, אחת של מעשר טבל טמא, ואחת של חלין טהורין - מביא שני לגינין וממלא מזו כדי תרומת מעשר עליה, ומזה כדי תרומת מעשר עליה, הולך אצל הראשון ואומר: 'אם זה מין טמא - אין בדברי כלום, ואם זה מין טהור - עשוי כדי תרומת מעשר עליה'. והולך אצל השני ואומר: 'אם זה מין טמא - אין בדברי כלום. ואם זה מין טהור - עשוי כדי תרומת מעשר עליה'. קורא שם לראשון, וחוזר וקורא שם לשני. נמצאו חביות מתקנות, והלגינין, אחד של מעשר טבל טמא, ואחד של חלין טהורים, שותה מזה וטובל, ושותה מזה וטובל; דברי רבי. רבי אלעזר ברבי שמעון אומר: שותה משניהם כאחד, וטובל באחרונה:

מִסְכַּת כְּלָאִים פְּרָק ראשון

א. כל הזוגות שמנו חכמים מין במינו - אינן כלאים זה בזה, ושאר ירקות השדה וירקות הגנה, מין במינו - אינן כלאים זה בזה:

ב. השבת והגופנין, הכסבר והכרפס, אף על פי שדומין זה לזה - כלאים זה בזה. הקשואין, והדלועין, והאבטיחין והמלפפונות - אינן כלאים זה בזה, ותורמין ומעשרין מזה על זה; דברי רבי מאיר. רבי יהודה ורבי שמעון אומרים: כלאים זה בזה, ואין תורמין ומעשרין מזה על זה. הוסיף רבי עקיבה: השום והשומנית, והבצל והבצלצול, והתורמוס והפלוסלוס. אמר רבי שמעון: לא היה רבי עקיבא שונה

יג. נטועה ונמלך לזורעה – גומם עד פחות מטפח, וזרע, ואחר כך משריש. גומם עד פחות מטפח, ובא ומצא עליו על גבי תבואה – מתר לשעבר, ואסור לעתיד לבא. עוקר איזה מהן שירצה, ומקים איזה מהן שירצה:

יד. שדה שעלו בו עשבים – אין מחיבין אותו להפך, אלא חורש ומחפה ומכסח, ונוטל את הגס מלפני פועלין, ואין בזה משום מקים:

מִסְכַּת כְּלָאִים פֶּרֶק שְׁנִי

א. הרוצה לעשות שדהו שורות של תבואה של מינין הרבה – עושה, מפני שנראית בשדה. שלשת תלמין מפלשין מראש שדה ועד סופו – רבי אלעזר ברבי שמעון ואבא יוסי בן חנן איש יוני אומר: דין ארץ חמשים אמה. ורחב – מלא על השרונים דומה לעל של כרמים. תחלתו – כשעור הזה, אף על פי שאין סופו כשעור הזה:

ב. היו לו שתי שדות, אחת זרועה חטים ואחת זרועה שעורים – היה מכניס חטה בתוך שדה שעורים, או שעורה בתוך שדה חטים – מתר, מפני שחטים נראות כסוף שדה חטים, ושעורה נראית כסוף שדה שעורים. רבי אליעזר בן יעקב אומר: אפלו חטה אחת נכנסת לתוך שדה שעורים, או שעורה אחת נכנסת לתוך שדה חטים – מתר, מפני שחטין נראות כסוף שדה לחטין, ושעורין נראות כסוף שדה לשעורין:

ג. היו לו שתי שדות, אחת זרועה חטים ואחת זרועה שעורים – מתר לעשות ביניהם תלם, להיות זרע אחת חטה ואחת שעורה. היתה חטה אחת מכלעת בתוך שדה שעורין, או שעורה אחת מכלעת בתוך שדה חטין – אסור:

ד. היו לו שתי שדות, אחת זרועה חטים ואחת זרועה שעורין – אין מתר לעשות ביניהן תלם של מין אחד. ובפשטן – מתר,

ז. אין נוטעין שרביט של רמון, ולא עקצים של רמון בתוך סדן של שקמה. ואין נותנין זמורה בין שתי קורות כדי שתורבע ביניהן. ואין נותנין שני מינין בשפופרת אחת כדי שיבלעו זה מזה. ואין מרכיבין זיתים ברכב של תמרה, מפני שהוא אילן באילן. ואין מרכיבין קשות על גבי האיזמא, ולא תרד על גבי ירבז, מפני שהוא ירק בירק:

ח. אין מרכיבין קשות על גבי האיגא, מפני שהוא ירק באילן. רבי יהודה מתיר ירק באילן. אילן בירק – רבן שמעון בן גמליאל מתיר משום רבי יהודה בן אגרא איש כפר עכו:

ט. הנותן מינה של תורמוס בצד מינה של דלעת כדי שתבקע הארץ מפניה – חיב. הזורע דבר המצמיח על גבי בצים, ועל גבי חילת – חיב. על גבי סלע, ועל גבי אמת המים – פטור:

י. הזורע, והמנכש, והחופה – עובר בלא תעשה. רבי עקיבא אומר: אף המקים – עובר בלא תעשה. וזורעין זרע וזרעוני אילן כאחת. הזורע חרצנים עם החטים – הרי זה לוקה את הארבעים:

יא. כל סאה שיש בה רבע זרע ממין אחר – ימעט. במה דברים אמורים? בדברים הנופלים שלשה וארבע קבין בבית סאה. וזרעוני הגנה – מצטרפין אחד מעשרים וארבעה; בנופל למינו. בין שנפל לתוך אחרים, בין שנפלו אחרים לתוכה:

יב. היתה שדהו זרועה חטין, ונמלך לזרעה שעורין – לא יזרע עד שיופך. לא יפך – עד שתתלע. עד כמה היא מתלעת? עד שיששה שלשה ימים במקום הצנה, אבל לא במקום הגריד, ומקצת היום ככלו. אין מחיבין אותו להיות חורש דק, אלא חורש חריש גסה כתלמי הרביעה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: יזנב הסוס היתה נקרית. סוף עפרה של זו נוגע בעפרה של זו, אם צמחה והוריד לתוכה בהמה ולקטתו – הרי זה מתר:

זורעין אותן בערוגה. ושאר ירקות שדה וירקות גנה, אף על פי שזרען לזרע – זורעין אותן בערוגה:

י. מתר אדם לעשות בתוך שדהו תלמיות קטנות של טפח טפח, ולתן לתוכן שלשה שלשה מינין, אחד מכאן ואחד מכאן ואחד באמצע. מתר אדם לעשות בתוך שדהו ערוגיות קטנות של ששה ששה טפחים, ולתן לתוכן חמשה חמשה מינין, ארבע על ארבע רוחות הערוגה, ואחד באמצע. ומתר אדם לעשות בתוך שדהו גומא קטנה שהיא עמוקה טפח, ולתן לתוכה ארבעה מינין, והופכין לארבע רוחותיה. ומתר אדם לעשות בתוך שדהו תלם, להיות נוטע קשואין ודלועין אבטיחים ומלפפונות ופול המצרי, והופכין, אלו לצד זה, ואלו לצד זה. ובלבד שלא יחא בינו לבין חברו ששה טפחים:

יא. הנוטע שתי שורות של קשואין, שתי שורות של דלועין, שתי שורות של אבטיחים, ושתי שורות של מלפפונות, ושתי שורות של פול המצרי, אפלו כל שדהו – מתר:

יב. וקוצב בכדי¹⁴ שניהם – רבי ישמעאל אומר: שנים עשר אמות. רבי עקיבא אומר: שמונה אמות. מעשה היה בכפר פגי, ועשה רבי נתמיה כדברי רבי ישמעאל:

יג. שורה של דלועין בירק, ארף – ששה טפחים, ורחב – מלואו. אחד שורה של קשואין¹⁵, ואחד שורה של ירק, אחד בתבואה, ארף – עשר אמות ומחצה על רחב ששה טפחים. ושורה של ירק בירק, ארף – ששה טפחים, ורחבו – מלואו. של דלועין בירק, ובין שורה לחברתה – שנים עשר אמה. שורה של תבואה בתבואה או בירק

מפני שרוצה לבדוק את שדהו. ובלבד שיהא תלם מפסיק מראש שדה ועד ראשו. רבי אלעזר ברבי שמעון ואבא יוסי חנן איש יוני אומרים: דין ארף חמשים אמה. רבי אומר: מתר אדם לעשות בתוך שדהו שורה של חרדל. כמה הוא ארף השורה? עשר אמות ומחצה:

ה. אין מקיפין חרדל חריע אלא לחיסית בלבד; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: לכל מקיפין חרדל חריע, חוץ מן התבואה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: לערוגות קטנות של ירק מקיפין אותו חרדל חריע:

ו. הסומך לשרשי אילן שייבשו, שהן גבוהין מעשרה טפחים, ואילן שאין נופו גבוה מן הארץ שלשה טפחים – זורע תחתיו זרע, וסומך לו מין אחר מבחוץ. היו מושכות מן הגדר שלשה טפחים – לא יפחות משלשה תלמים מפלשין, כדי שיהו נראין כשורה. דרך היתחיד ודרך הרבים, וגדר שהוא נמוך מעשרה טפחים – עולה למדת בית רבע. אבל הגבוה עשרה טפחים – אין עולה למדת בית רבע:

ז. כמה היא מדת בית רבע? עשר אמות ומחצה על עשר אמות ומחצה מרבעת. רבי יוסי אומר: אפלו ארבה כשנים ברחקה:

ח. עבודת ירק בירק, אחר ששה טפחים – רואין אותה כאלו היא טבלא מרבעת. אפלו אם אין שם אלא קלח אחד – נותנין לה עבודתה ששה טפחים, בין מן האמצע ובין מן הצדדין. היו קלחין נוטין לו לארבע רוחותיה – מתר, מפני שנראית כסוף שדה:

ט. החרדל, והפולין, והשיפין, אף על פי שזרען לירק – אין זורעין אותן בערוגה. פולין הגמלונין ופול המצרי, בזמן שזרען לזרע – אין זורעין אותן בערוגה. לירק –

¹⁴ יש גורסים: הקוצר בדברי שניהם. פרוש:

הקצור של דברי רבי ישמעאל ורבי עקיבא.

¹⁵ בפרוש ר"ש על המשניות גרס: 'של דלועין'.

אָחַד מֵרֵאשׁ הַשְּׂדֵה וְעַד רֵאשׁוֹ, וְרַחֵב שְׁלֹשָׁה תְּלָמִים שֶׁל פְּתִיחַ:

יד. אַחַת שׁוֹרֵה שֶׁל קְשׁוּאִין, וְאַחַת שׁוֹרֵה שֶׁל דְּלוּעִין, וְאַחַת שׁוֹרֵה שֶׁל אַבְטִיחִים, וְאַחַת שׁוֹרֵה שֶׁל מְלֶפְפוֹנוֹת, וְאַחַת שׁוֹרֵה שֶׁל פּוֹל הַמְצָרִי, אָחַד הַמְקָיִם קֶלַח אָחַד לְזֶרַע – בֵּית רַבֵּעַ, אוֹ צְרִיף לַעֲשׂוֹת מְחִיצָה גְבוּהָה עֲשָׂרָה טְפָחִים וְרַחֲבָה אַרְבַּע:

טו. נִכְרֵי שֶׁהֲרֵכִיב הַפְּרָסִין עַל גְּבֵי עֶבֶשׁ, אָף עַל פִּי שְׂאִין יִשְׂרָאֵל רִשְׁאֵי לַעֲשׂוֹת כֵּן – נוֹטֵל הַיִּמְנּוֹ, וְחוֹזֵר וְנוֹטֵעַן בְּמָקוֹם אַחֵר. הֲרֵכִיב תָּרַד עַל גְּבֵי יִרְבָּח, אָף עַל פִּי שְׂאִין יִשְׂרָאֵל רִשְׁאֵי לַעֲשׂוֹת כֵּן – נוֹטֵל הַיִּמְנּוֹ זֶרַע וְזוֹרֵעַ בְּמָקוֹם אַחֵר:

טז. יִשְׂרָאֵל שְׂקִים כִּלְאִים בְּתוֹךְ שְׂדֵהוּ – אֵין אָחִיו הַכְּהֻנִּים נִכְנָסִין לְתוֹכָהּ, אֲלָא רוֹאִין אוֹתוֹ כְּצִיּוֹן בֵּית הַקְּבֻרוֹת. אֵין עוֹשִׂין עִם הַנְּכָרִים בְּכִלְאִים, אֲבָל עוֹקְרִין עִמּוֹ כִּלְאִים, מִפְּנֵי שֶׁמִּמַּעַט אֶת הַתְּפִלָּה:

יז. אֵין עוֹשִׂין עִם הַנְּכָרִי בְּכִלְאִים. אָחַד כִּלְאֵי הַכֶּרֶם וְאָחַד כִּלְאֵי זֵרַעִים. וּבְעֵירוֹת הַמְּבֻלְעוֹת, כְּגוֹן: בֵּית עֲנָה, אֵימָא וְחִבְרוֹתֶיהָ – עוֹשִׂין עִם הַנְּכָרִי בְּכִלְאִים. כִּשְׁם שֶׁהַכִּלְאִים בְּאַרְץ – כֵּן הַכִּלְאִים בְּחוּצָה לְאַרְץ:

<p>15</p> <p>ראשון Sunday</p>	<p>ל</p> <p>30</p>	<p>Rosh Chodesh Cheshvan</p> <p>נץ החמה _____ 7:07 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:53 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:49 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 7:28 בבלי: קידושין סג • ירושלמי: חלה ב • תוספתא: דמאי ד נ"ך: יחזקאל ח-ט • רמב"ם: שקלים ב</p>
<p>16</p> <p>שני Monday</p>	<p>א</p> <p>1</p>	<p>Rosh Chodesh Cheshvan</p> <p>נץ החמה _____ 7:08 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:54 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:49 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 7:27 בבלי: קידושין סד • ירושלמי: חלה ג • תוספתא: דמאי ה נ"ך: יחזקאל י-יא • רמב"ם: שקלים ג</p>
<p>17</p> <p>שלישי Tuesday</p>	<p>ב</p> <p>2</p>	<p>Rosh Chodesh Cheshvan</p> <p>נץ החמה _____ 7:09 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:54 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:50 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 7:25 בבלי: קידושין סה • ירושלמי: חלה ד • תוספתא: דמאי ו נ"ך: יחזקאל יב-יג • רמב"ם: שקלים ד</p>
<p>18</p> <p>רביעי Wednesday</p>	<p>ג</p> <p>3</p>	<p>Rosh Chodesh Cheshvan</p> <p>נץ החמה _____ 7:10 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:55 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:50 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 7:24 בבלי: קידושין סו • ירושלמי: חלה ה • תוספתא: דמאי ז נ"ך: יחזקאל יד-טו • רמב"ם: קדוש החודש א</p>
<p>19</p> <p>חמישי Thursday</p>	<p>ד</p> <p>4</p>	<p>Rosh Chodesh Cheshvan</p> <p>נץ החמה _____ 7:12 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:55 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:50 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 7:22 בבלי: קידושין סז • ירושלמי: חלה ו • תוספתא: דמאי ח נ"ך: יחזקאל טז-יז • רמב"ם: קדוש החודש ב</p>
<p>20</p> <p>ששי Friday</p> <p>Candle Lighting 5:50 הדלקת הנרות</p>	<p>ה</p> <p>5</p>	<p>Rosh Chodesh Cheshvan</p> <p>נץ החמה _____ 7:13 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:56 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:50 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 7:21 בבלי: קידושין סח • ירושלמי: חלה ז • תוספתא: כלאים א נ"ך: יחזקאל יח-יט • רמב"ם: קדוש החודש ג</p>
<p>21</p> <p>שב"ק Shabbos</p> <p>זמן מוצש"ק 7:20 Shabbos Ends</p>	<p>ו</p> <p>6</p>	<p>נה, מברכין בה"ב</p> <p>Rosh Chodesh Cheshvan</p> <p>נץ החמה _____ 7:14 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:56 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:51 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 7:20 בבלי: קידושין סט • ירושלמי: חלה ח • תוספתא: כלאים ב נ"ך: יחזקאל כ-כא • רמב"ם: קדוש החודש ד</p>

ווען א מענטש שמועסט זיך אויס מיט'ן אייבערשטן, וועט דאס שפעטער העלפן און אויסקלייזן זיינע קינדער.

(ספר המדות אות התבוננות חלק ב' סימן א')